

העולם הזה

שערורית

ועדת

החקירה

למחרת הפסקת האש

ורדה זיבי בשער האחורי (1886) ובחיפה
ג'ינג'ית מקיבוץ דפנה

מכל תמונות המלחמה האחרונה גרמה את התרגשות הגדולה ביותר תמונה שלא היתה קרבת כלל. היא הופיעה בשער האחורי של הגיליון השלישי של העולם הזה במלחמה (העולם הזה 1886), שיצא לאור ביום בו הוכרז על הפסקת האש. היתה זו תמונה של חיילת חגיגית בשדה, המתבוננת במראה קטנה ועושה את שיערה.

משפעת התמונות שהיו מונחות על שולחן העימוד אותו שבוע, בחרנו דווקא ב"תמונה זו, של חיילת אלמונית מחייכת, כדי לסמל את הרגשת החיילים בחזיתות עם הכרזת הפסקת האש. לא ידענו את זה. היתה זו אחת התמונות שצולמו במהלך המלחמה על ידי הצלמים הצבאיים של יחידת דובר צה"ל ושחולקו לפירסום לכל העתונות. אם אינני טועה, היו עוד מיספר עתונים שפירסמו את התמונה ב"מקביל לפירסומה בשער האחורי של העולם הזה. אולם אלה הצניעו את התמונה. הדפסתה של אותה תמונה כנערת השער האחורי של גיליון הפסקת האש, הפך את החיילת האלמונית בין לילה ל"נערת המלחמה", אם אפשר לכנות זאת כך.

לא ידענו במה אנחנו מסתכנים עם פירסום התמונה. מרגע הופעת הגיליון ועד עצם היום הזה אנחנו מוצפים ב"מאות גלויות, מכתבים וטלפונים, של חיי לים היושבים בחרמון או בקילומטר הי

תה בחיפה. הכתובת התגלתה כבלתי-נכונה.

אחרי-כך נזכר משהו שהוא פגש משהו אחר, שבהודמנות אמר לו שהוא דווקא מכיר את החיילת מהשער האחורי. אבל ההוא שמכיר שוכב פצוע באחד מבתי החולים בירושלים.

אחרי מאמצים מרובים הסתבר שהפרטים האישיים של החיילת-עם-המראה הם כי דלהלן: ורדה זיבי, 21, חברת להקת גייסות השיריון ובת קיבוץ דפנה שבגליל העליון. ביקשנו לאתר אותה בקיבוץ. אבל שם היו חשדנים מאוד כששמעו את השם ורדה זיבי. מסתבר שהרבה מהחיילים נורו אשו כנראה מעוזרתנו בנידון, הפעילו את הקשרים האישיים שלהם. איתרו את זה. תה לפנינו ואף הגיעו לקיבוץ דפנה לפנינו. שם לא מעוניינים יותר בטרדנים.

ברגע זה היה נדמה כי יקשה למצוא את ורדה יותר מאשר לגלות קצין-תצפית קדמי מצרי בסיני. אבל זה לא היה כך. אחרי כמה תרגילים נוספים נמצאה האי-בדח. היא התגלתה בחיפה, בביתו של אבי למברסקי, חייל בשירות סדיר בצה"ל המשרת באחת הסיירות. זוהי כתובתה מזה כשנתיים, מאז הפכו ורדה ואבי ל"חברים".

למי שגם עובדה זו אינה מרתיעה אותה, קצת פרטים נוספים: ורדה הג'ינג'ית מת-נשאת לגובה של מטר ושבעים. היא בת להורים יוצאי פולין המתגוררים בקיבוץ דפנה, שם נמצאים גם שני אחים ואחות הגדולים ממנה. היא עצמה, ביישנית ה"מסמיקה למראה מצלמה, עומדת לסיים את שירותה הצבאי בעוד חודשים מספר. היא אינה יורדת לפשר ההתרגשות שעורר רה תמונתה. "מה קורה פה?" שאלה "עשי רים ואחת שנה אני אותו דבר, אז מה נזכרו בי פתאום?"

כאשר מסרו לה כי עתונאים מבקשים לראינה ולצלמה, תמחה: "עתונאים? אתם בטוחים שאתם מדברים אל הכתובת הנ"כונה?" תוכניות לעיתון עדיין אין לה. "בואו נשאי את העתיד פתוח", אמרה, "בהתחלה אומנם חשבתי להמשיך וללמוד לרקוד אחרי הצבא, אבל בעיקבות הי מלחמה השתבש הכל".

מי שמבטי בעין זועמת על ההתעניינות הציבורית-צבאית בה זכתה ורדה הוא כמובן ידידה, אבי. "תגידו לכל אלה שכותבים שירדו ממנה, אני לרגע לא חור שב לעזוב אותה". ורדה עצמה הוסיפה בקשה לשמור את כתובתה בסוד לגבי כל אלה שביקשו לדעת אותה כדי לכתוב לה מהחזיתות. "חבל על המאמצים, פשוט אין להם צ'אנס".

אולי זה יגמור את הפרשה פעם אחת ולתמיד.

ורדה וידידה אבי
"תעזבו אותה בשקט!"

תם מאות חיילים שפנו אלינו בעניין זה. זה לא היה כל כך קל כפי שהיה נדמה לנו בתחילה.

*

פנינו ליחידת דובר צה"ל, שהפיצה את התמונה, וביקשנו לדעת את זהותה של החיילת. "לאינו מטרה?" נחקרנו מיד. "למטרת פירסום". ניסינו להסביר, "רו" צים לכתוב עליה ולספר מי היא". ה"בקשה נענתה בשלילה מוחלטת. סוד זה" תה של החיילת הוא כנראה אחד הסודות השמורים של צה"ל, חוץ מזה האוייב מאזין ויש עוד דברים שהשתיקה יפה להם ובכלל עוד לא הוחלט לתת צל"שים לחיילים, אז מה פתאום לחיילות?

ניסינו לאתר אותה בצורה פרטיונית. משהו הגניב אלינו את זהותה של ה"נערה". שמה ורדה זיבי, והיא מלקחת פיקוד צפון, סיפר ואף נתן לנו את כתוב

אחר, "כשראיתי את תמונת החיילת ב"שער האחורי שלכם ידעתי שזאת הנערה היכולה לעשות אותי מאושר".

תחילה ניסינו שלא להתייחס למבול הי מכתבים שעסקו בנושא זה. ראינו בהם מתיחות של חיילים משועממים שלא מצאו במה להתעסק בימים הריגורלי. אבל גל ההתעניינות לא נפסק. להיפך, הוא גבר משבוע לשבוע. מסתבר שגיליונות ישנים של העולם הזה שהועברו לחיילים בחזיתות, מועברים מיד ליד ומתגלגלים מיחידה ליחידה. הרבה חיילים נתקלו ב"נערת-השער רק שבועות רבים אחרי שהתפרסמה לראשונה, וכל אחד מהם עדיין מאמין שהוא הראשון והיחיד שמגלה בה ענין.

השבוע לא יכולנו עוד לעמוד בפני הלחצים. התלטנו לפענח את התעלומה ולספק את סקרנותם הצבאית של כל אר

130, של כביש סואץ-קהיר, המבקשים לדעת מי היא אותה חיילת אלמונית שעם שוך האש הזכירה להם, משהו מהדברים שכדאי היה להישאר בחיים בשבילהם, כפי שביטא זאת אחד החיילים במכתבה.

"קראתם למלחמה מלחמת-סימני-השא" לה", כתב חייל אחר על גלוית-שק"ם, "ועיתם כימעט לכל שאלה אפשרית. אבל את השאלה העיקרית המוסיפה להטריד את החיילים אתם משאירים בלתי פתורה. זה שייך לדברים שרצינו לדעת על הי מלחמה ולא העזו לספר לנו. אז למה אתם שותקים? האם נצטרך לחכות ל"ועדת-חקירה כדי שנדע מי היא העלמה?"

אחרים לא התעניינו מי היא. הם פשוט ביקשו את כתובתה, הבטיחו כי הדבר הראשון שיעשו כאשר יבואו לחופשה, יהיה לפקוד את הכתובת הזו. "אני חייל במילואים עם כוונות רציניות", כתב חייל

ורדה זיבי

שום שר לא התפטר אחרי הטבח בלוד, שנגרם כתוצאה מרשלנות ביטחונית מבין שה. במקום זה הבטיח לנו אז שמעון פרס: "נפיק לקחים". עכשיו אחרי יום-כיפור השחור, אמר לנו גאל אלון: "נפיק לקחים קונספציונליים".

אני מתרשם מאד כששריחיונך ותרבות ישראל מדבר עברית צחה. ולא איכפת לי אם הלקחים שהוא יפיק יהיו קונספציונליים גניקולוגיים או קונטרבולוציוניים. ובלבד שיקיים הפסוק ההיסטורי "תן להם לדבר, תן לנו להמשיך!"

הנן גולדגראב, חזון

כוח

העבריים

המשורר-מלחין-זמר ליאונרד כהן מר פיע בפני חיילים ומשדר אליהם מידע שנושא אהבה ושלום. קראתי על כך בעתונכם וכדאי שגם היושבים בעורף יהיו מודעים למידע זה. המצוי לא רק בפיזומרי ניו אלא גם בשירים שפירסם בקבצי השי"ר שלה. לכן, יתכן וכדאי היה שהשיר הבא, שנכתב בידי ליאונרד כהן, יודפס

ליאונרד כהן כסיני

בעתונכם. השיר, הנקרא כוח העבדים, הופיע בספר שיריו האחרון של כהן. נמו אור, תל-אביב

לבקשת נמי אור, הנה שירו של ליאונרד כהן, כוח העבדים: בכל פעם שאשתי יולדת / היא ניתקפת בשיגעון. היא רואה בבהירות את המתחולל בעור / וניתקפת בשיגעון. אנו צריכים להרחיקה / כדי שנוכל לחזור למלחמה גברים ונשים נהרגים / מול התינוק.

כסף

לחיילים

הציניות של אנשי-הביטחון נשארה כמו שהיתה. כשיש לקחת כסף מהעם עושים זאת מהר מאד. אבל כשיש לשלם לעם, ללוחם, למגויס עושים כל מיני שמיניות, ציניות: פעם נותנים ללוחם 170 ל"י, פעם חושבים שיש לתת כמו למילואימניק, פעם התיקרה היא עד 1600, פעם יותר, פעם פחות. די!!!

יש, בלי ציניות, לשלם למשפחות המגור ייסים לא לפי שכר הלוואה לפני הגיוס, אלא לכל מגויס מ-1500 עד 2500 לפי הדרגה. אבל לא פחות. כן!!! לפרוטקט ציונים יש מיליונים ולמגויסים אין? ויש גם להעלות לאנשי השירות הסדיר את השכר מ-50 ל"י לחודש לפחות ל-300 לירות. מספיק עם הציניות של אנשי השלטון, שלא יגידו שאין כסף, לורד ולי דומים יש ולמשפחות המגויסים וללוחמים אין?

ובכלל, משטרה של גולדה צריך להיות פטר.

עמירה בורדס, תל-אביב

עמדה

אמיצה

שמחתי לקרוא את האינפורמציה החשור בה על מה שלא העזו לספר לנו. שמחתי

השתיקה - סכנה!

היהדות או הציונות? אין לנו כל זכות מוסרית לדון ברקעו, תכונותיו ונתוניו האישיים של ד"ר קיסינג'ר. עניינינו בניתוח מצעו וצעדיו הדינמיים בלבד. באשר לזכויות עשייתו למען העם היהודי, מגלה אלדד קוצר זיכרון מדהים: למי זכות גדולה יותר במי-צע הרכבת האווירית להצלחתנו באוקטובר 1973 ובסיוע המוצע של 2.2 מיליארד דולר לא?

ערכיו של הד"ר קיסינג'ר ורים לאלדד. אצטט: "בו בעצמו אין גדלות יוצרת כי גדלות בנימין דיונעאלי יוצר האימפריה, לייב טרוצקי מחולל צבא מהפכה עולמית." אבל מה נותר לנו מאותם "ערכי גדלות"? בימינו האימפריה הנ"ל התפוררה; באשר לצבא המהפכה — הוא המספק לאוייבנו את כלי הקטל ללא הגבלה.

אמשיך בציטוט: "לא, שום גדלות אין בו בקיסינג'ר, כי אם פיקחות זוריות והבין רקע וקלות של מזווג ויוגים, מיישר ניגודים, מחליק סתירות." מאמין אנוכי, כי רובו המכריע של הציבור מבין, כי דווקא התכונות והנתונים הנ"ל של ד"ר קיסינג'ר, עשויים לסייע בתהליך הקשה של מציאת פיתרון לסיכסוך באזורנו.

עלי להביע את סלידתי מסיגנונו הארטי של הד"ר אלדד. הציבור צריך להרים קולו ולקרוא לסדר את האלדדים למיניהם, אשר אינם בוררים במילותיהם כיום ולא יבררו במעשיהם מחר — באם תינתן בידם ה"יכולת לעשות. השתיקה — סכנה לכלולנו.

קרול גרזומן, תל-אביב

כל החיילים פה מודים לכם על החומר המאוד מעניין ומאוד מרתק. מחכים בכילי-יון-עניינים לגיליונכם הבא.

שאול שריה, צה"ל

קראתי בעתון את החומר הקשור למיל-

(המשך בעמוד 6)

בתשומת-לב רבה קראתי את מאמרו של הד"ר ישראל אלדד, "מי כאן קוני-למל?" (ידיעות אחרונות 16.11.73). בהתקפתו שולח-הרסן נגד הד"ר הנרי קיסינג'ר עושה המחבר שימוש בשורה ארוכה של סילופים, השמצות וגידופים אשר אין הדעת יכולה לשאתם.

על מנת לערער אמינותם של המיטען הרעיוני והגישה הביצועית של שר-החוץ

שייב

האמריקאי, טורח המחבר לגרום לעירעור קווי אישיותו. בשיטות של רצח אופי מתאר אלדד את הד"ר קיסינג'ר כבן-מהגרים, שואף קאריירה, קוסמופוליט, "סרסור יהודי בינלאומי נטול שורשים ומולדת אמיתית" אשר "מעולם לא עשה דבר למען

שמחנו על נכונותכם לשלוח את השבועון לחיילי הקו. אז אם כבר עוסקים בתודה נודה לכם אם תודו בשמנו גם לעיריית רמת-גן על משאת הגליזיה ששליחה לצנחנים המאומצים.

זאב זיוון, צה"ל

כתובות המתאימות, לאיפה שהתורמים ב' אמת התכוונו.

הקצי' מנהלה המיסכן הזה חשב שבא לו קלף אדיר והוא כבר ראה את הקיוסק לחשמל שהוא יפתח אחרי המלחמה. הוא לא תיאר לעצמו, שבתוך הבגלן הנורא של

המלחמה יהיה מישהו שיפריע לו. וזה דבר נורא. לעשות רוחים כשדם נשפך?

יש ציפורים כאלו, גדולות כאלו, עם צוואר קרוח, שטורפות נבלות. באנגלים שקוראים להן Vultures, לא נעים לתרגם את השם שלהן לעברית, כי זה יוצא ב' דיוק שם של שר אחד בממשלת-ישראל, (אם אתם לא מאמינים, אז פיתחו מילון אנגלי-עברי ותראו). באנגליקופדיות כתוב על הוואצ'ברי שהיא ציפור דוטה וגועלית, כי היא חיה על פגרים. מה יש כאן לעי שות? מה היא אשמה? אחרי הכל היא רק ציפור, והיא ככה רגילה מאז ששת ימי בראשית.

אבל אם אתה פוגש בן-אדם שהוא וואצ' ציור — זה כבר דבר אחר. ואם הוא עוד הקצי' מנהלה שלך — אז זה באמת כבר רע מאוד, אבל לא צריך לאבד את העש' תונות. האדון וואצ' ציור הזה הוא בסך-הכל אדם פרטי, ומאוד מתקבל על הדעת שבזמן שלום הוא גסיסן לא הכי איי-איי במה שנוגע למוסר.

מה שבאמת נורא זה, כשהאדון וואצ' ציור הוא המנהיג שלך. שר, או ח"כ, או גנרל, או אפילו רק מועמד להיות איש-ציבור. אז — זה באמת נורא. ויש כאלה יותר מדי. איפה שאתה פונה, איזה עיתון שאתה לא פותח, אתה תיכף נתקל באיזה מר וואצ' ציור, שכל העסק בכלל היה כדאי לו. קחו למשל את השר וואצ' ציור, שכל-יום

הוואצ' ציורים

כל מלחמה, אפילו המלחמה הכי צור דקת בעולם, היא דבר נורא.

כבר במלחמת השיחרור ידענו את זה — אבל שתקנו. כי מצד אחד — גם לא כל-כך נתנו לנו לספר את האמת (כבר אז הייתה צנזורה), ומצד שני — היה מי שדאג למנות אותנו לתפקיד הקוסם של "פרות קדושות" זה מאוד מאוד מצא-הן בעינינו. רצנו ברחובות ועצקנו: "אנו אנו הפרות הקדושות!" ופרות קדושות לא עושות שום דבר מועיל. לא עושות גרף צים ולא מחרבנות. ואם הן כבר מחרבנות — אז לא יכול להיות שזה מטריח. וככה המשכנו 25 שנים. ועם ישראל היושב בציון חשב לתמוך שמילחמה זה ספורט. שאפשר ללכת לקרב עם בגדי טניס ולהישאר נקיים. נכון, זה אומנם ספורט מוסכן, אבל גם בטיפוס הרים אפשר להיהרג.

ספורט המלחמה של כל עם בעולם מלאה בטיפורים על טעויות ושגיאות פטא-ליות, על ויכוחים בין טוראים ומפקדים, על שינאה והתעללות בחיילים מהשורה, על עשיית חשבונות אישיים אפילו תחת האש, על דאייניקים שחיים מרווחי המלחמה, על רבבות של "אמאקורדזים", אבל אצלנו? חס וחלילה. השתגענו? אצלנו? — אח! מה אתם מדברים.

סיפר לי חייל אחד מהשיריון (לא של מדינת-ישראל, חלילה), שכל זמן הקרבות הם לא ידעו מה הולך במרכז הארץ, כי לא היו להם טרנזיסטורים. אבל פעם, כשהוא ירד לעורף כדי להוביל את החבר רים שלו הפצועים, הוא ראה במשרד של הקצי' מנהלה המלוקק עשרות-עשרות טרנזיסטורים מכל מיני מינים. אז הוא שאל את הפקידה שם: מה זה? והיא, מה היא יודעת, אז היא ענתה: "זה האדונים תרמו מתנות לחיילים בחזית." אז החייל שאל את המלוקק: "תסלח לי, אתה חושב שהחזית זה אתה?" והמפקד ענה לו שזה לא עסק ורצה לדווקא אותו משם. החייל, שעד המלחמה היה כל-כך מנומס עד שאף פעם לא היה משיג אפילו תור לקופת-חולים, יצא החוצה ואסף עוד כמה חיילים שריח הקרבות עלה מהם, ובלי הרבה חוכמות הם פרצו למשרד, היכו את כל מי שהתנגד להם ולקחו את כל הטרנזיסטורים, כדי להעביר אותם ל-

ישראל סוכר

קיבוץ בית השיטה הוא הקיבוץ שהקריב את המיספר הגדול ביותר של בנים, באופן יחסי, יותר מכל קיבוץ אחר או נקודת ישוב אחרת במדינה.

משל חובע את

חדרו של בן-אהרון

בפגישה האחרונה של חברי מילגת העבודה בוועד

לקוראים

עקב הביקוש הקיים לגיליון המילחמה של

העולם הזה

מיום 31.10.73 ("העולם הזה" 1887) הוצאה מהדורה נוספת של אותו גיליון לחלוקה בקיסקים ובדוכני העיתונים. ניתן לרכשה יחד עם גיליון השבוע. קוראים שאינם מוצאים את הגיליון הנ"ל אצל מוכרי העיתונים שלהם, יכולים לפנות למשרדי המערכת ברחוב קרליבך 12, תל-אביב.

הפועל של ההסתדרות, תבע ממלא-מקום מזכיר ההסתדרות ירוחם משל, כי יוחלט מיד על מינויו כממלא-מקום בפועל של בן-אהרון עד לבחירת המזכיר החדש. משל גם דרש כי יימסר לו חדרו של בן-אהרון בבנין הוועדה הפועל.

בינתיים מסתבר כי יוסף אלמוגי דומש עיניו אל התפקיד והוא מוכן דווקא על הסיר כוי להיות ראש עיריית חיפה, אלמוגי יפתח בימים הקרובים מערכה כדי להציעו לתפקיד זה. אולם ככל הנראה הפיכויים הגדולים ביותר לתפקיד הם של משה.

תותח גדול

הוא תבע במברק לארץ לעכב דיונים בעניינים מדיניים ובטחוניים שונים עד לחזרתו.

אין לובי יהודי

ללחצים על קיסניג'ר

מאמצים שנעשו אצל מנהיגי יהדות ארצות-הברית כדי להפעיל לחצים על מזכיר המדינה האמריקאי, הד"ר הנרי קיסניג'ר, במטרה לרכך את תפיסתו לגבי מהות והסדר בין ישראל לארצות-הערב, עלו עד כה בתווה. מסתבר כי מנהיגי יהדות אמריקה חוששים לצאת נגד קיסניג'ר, ולוא רק בגלל היותו יהודי. מווישניגטון מגיעות לממשלת ישראל ידיעות מראינות לגבי תוכניותיו של קיסניג'ר להמשיך הטיפול בנספגת ישראל מהשטחים המוחזקים. ידיעות אלה עומדות בסתירה לדעת כמה מחברי הממשלה, ידיעות רעיונות שהשמיץ קיסניג'ר באוזניהם. כמה מהשרים אף התבטאו כי קיסניג'ר, "זרע עפר" בעיני גורמה מאיר בפני שותיהם האחרונות, והיטעה אותה בקשר לכוננותיו האמיתיות.

הגוש מתייצב

מאחורי אבן

הגוש התל-אביבי יתייצב מאחורי שר-החץ אבן אבן מול נסיונותיה של ראש-הממשלה גולדה מאיר להביא להדחתו ולמנות במקומו את יועצה האלוף אהרון יריב. ההתציבות תהיה כנראה ללא כל סיג, אפילו אם יביא הדבר לידי ויכוח גלוי עם גולדה. בנושא זה מקבל הגוש גיבוי מלא משרי האוצר פנחס ספיר שהתחייב אישית כי לא יתן להדיח את אבן.

בני-קיבוצים

תובעים את התפטרות

שרי-הביטחון

תביעה גוברת והולכת להתפטרות שרי הביטחון משה דיין מתפקידו, בקרב בני הקיבוצים, עשויה להיפרץ לעצומה כללית. לתביעה מציבור זה יש מישקל סגולי שי אינו עומד בשום יחס לחלקם של הקיבוצים באוכלוסיה, עקב היות שיעור הגבוה של בני הקיבוצים ביחידות היחידות. ההתנגדות להמשכת כהונתו של דיין כשרי-הביטחון מובעת גם בקרב אנשי שרי הקיבוצים השונים כיום מבחינה פוליטית למערך.

אופייני לתביעה זו הוא מיכתבה של תיקוה שריג, חברת קיבוץ בית השיטה, שפורסם השבוע בעיתון הארץ.

"כאם שלא ידעה מנוחה במשך 18 שנים, מאז הלך בכור בני לצבא," כתבה תיקוה שריג, "ועד עצם הרגע הזה, מצאתי חיוק מה בידיעה ש'צה"ל עורך ר' מוכן תמיד." צה"ל לא היה ערוך ומוכן ביום הדין. שרי-הביטחון אחראי על כך שניתוח הידיעות המודיעיניות שהיו לו היה מוטעה; אחראי על כך שלא העמיד את הממשלה על חומרת המצב ולא דרש גיוס המיילואים ואת הכוננות המיידית במועד; אחראי למחדל לים המורים בכל הנושא הנתון לסמכותו. את בנינו ההרוגים לא יחיה שרי-ביטחון שקול, אחראי וצנוע יותר. לבנינו החיים אני חרדה. שרי-הביטחון בעל התפישת היתירה והמוטעית חייב לתת את הדין וללכת מיד!"

תשקיף

ים של

מים מתוקים

מתחת לסיני

תגלית מדעית חשובה עשויה להוות גורם חשוב בדיונים על עתיד חצי האי סיני. ראשי אוניברסיטת הנגב עומדים לפנות אל ראש-הממשלה בתביעה לא להחזיר למצרים את חצי האי סיני מאחר וחצי האי מכיל אוצרי טבע החשוב לעתידה של ישראל.

האוצר: ים של מים מתוקים, שלדעת מדענים משתרע במרכזו, הא, באזור ג'בל ליבני. לדעת מדענים זהו ים תת-קרקעי מת-קופת הקרחונים המכיל כ-200 מיליארד קוב מים — כמות שתספיק לצריכה משוערת של מדינת ישראל במאה השנים הקרובות.

בראש צוות המומחים המעלה תיאוריה זו, עומד המהנדס מאיר בך, מי שהציע בשע"תו להקים צינור מים מהים התיכון לים המלח, כדי להפיק בעזרתו אנרגיה חשמלית (שתיווצר בגלל הפרשי הגובה) ולהתפיל ב"סיועה מים. גילה בך השבוע בחוג סגור: כאשר נערכו קידוחים, הגיעו כמה מהקידוחים עד לעומק של חצי קילומטר ויותר מזה. תוך כדי כך התגלה כי בקרקעית סיני כלוא ים קרחוני ענק מתחת שכבות אבן החול הנוביות, החוסמות את יציאת המים אל הים.

על פי בדיקות שנערכו, שיעור המ"לחות של מים אלה הוא אפסי ומגיע ל-250 מיליגרם מליחה לליטר, שהיא כמות מליחות נמוכה אף מזו של מי הכינרת. על פי בדיקות שנערכו פרצו חלק ממי ימה תת-קרקעית זו דרך סדקים. שלוחה אחת מגיעה עד הערבה הישראלית והיא מקור ה"מים שביטבתה. שלוחה אחרת היא מקור מי התהום של אל-עריש.

עוד שלוחה מגיעה לנהל צין, מתחת ל"שדה-בוקר ובקרב יערכו שם קידוחים כדי להשתמש במים. על פי החישובים יהיה מחיר קוב מים מקידוח שיבוצע באזור ג'בל ליבני כחצי לירה. זהו מחיר זול יחסית. אין אומנם כל שיקול נטבילי להעברת מים אלה לישראל, אך הם עשויים להוות בסיס להתשובות באזור סיני, שם ניתן יהיה ליישב כשני מיליון יהודים לפי החזון של בך.

גילוי הים מושתר מן המצרים והוא צריך לשמש נימוק נגד החזרת סיני.

ספיר יתערב

בענייני ביטחון

שרי-האוצר פנחס ספיר עשוי לתבוע בשם צור רה פעילה יותר בכל ענייני הביטחון של המדינה.

עד כה נהג ספיר למעון כי הוא עומק בענייני פינאנסים וכדומה בעיקר ואף לא התבטא בפורומים שונים בענייני ביטחון. נראה כי מחדלי מילחמת יום-הכיפורים יצרו אצל ספיר את ההרגשה כי התערבותו חיונית גם בנושאים אלה. ספיר יעמוד כי נראה על כך כי דהבא ושותף בכך הדיונים וההכרעות בנושאי ביטחון.

בימים אלה נמצא ספיר בסיור בדרום אמריקה.

במדינה

העם

דמויות על פי הזמנה

כאשר נחת המטוס בנמל-התעופה לוד, קפצו השבויים הנרגשים ממקומותיהם. הם ציפו ליפול, תוך שניות, לזרועות נשותיהם ואמהותיהם.

אולם יקיריהם לא היו שם. השבויים הרובבלים מצאו את עצמם מוקפים ב"חבורה גדולה של ראשי המדינה, כל המי"מי הרגילים להצטלם בהצגות-בכורה חגיגיות, בהלוויות ממלכתיות ובקבלות-פנים לגשימים זרים.

שיפוץ האישיות. היו שם עזר וייצמן ומוטי הוד. לנוכחותם, לפחות, היה הסבר סביר. כמפקדי חיל-האוויר בעבר, הם היו חברי הטייסים החוזרים. היה שם הרמטכ"ל, דויד אלעזר. הוא

אחד של התרגשות כאשר דובר על אחי-ריותה לאסון של ה"6 באוקטובר. אולם בהודמנויות כאלה אין גולדה מתרגשת, ואינה מגלה אף בשריר אחד של פניה שהיא מתחרטת על משהו, מצטערת על משהו, ובכלל חושבת שמעשיה ומחדליה גרמו בצורה כלשהי לאסון הלאומי. השבויים עצמם הסתכלו במחזה ב"מבוכה, וגם קצת בבושה. המחשבה שניקרה בראשם הצטיידה היטב על פניהם: הלוואי שזה ייגמר מהר, כדי שיוכלו להתחבק עם נשותיהם והוריהם.

מדיניות

כל אחד לגדה שלו

אזרח מצרי שלוו הופיע בליל-שבת על מסכי הטלוויזיה הישראלית. הוא דיבר ב"צורה רגועה, מתונה, לפתע התלהב. זה

גולדה בוכה בקבלה את פני השבויים לסיווט כל טיפה —

דין ואשתו ליד מטוס השבויים לצורכי פירסומה

י"ם, התרכזו על פני ראש-הממשלה. ה"סבתא הטובה השמחה לשוב נכדיה. כאשר התקרבו המצלמות זלגו הדמעות מעיני גולדה. כאשר התקרבו המיקרופונים, נחנק קולה מבכי. יתכן שהדמעות והבכי היו משכנעים יותר, אילו היתה גולדה מגלה איזה סימן היה כאשר דיבר על הישגי הצבא המצרי בראשית המלחמה.

האיש השקט, בעל האשה האנגלית ואב לשלושה ילדים מחונכים-היטב, דיבר ב"התרגשות על כיבוש הגדה המזרחית של התעלה, ושיבת הצבא המצרי לאדמת סיני המצרית. לא היה איכפת לו מה תהיה תוצאת המלחמה. העיקר היה שהחייל המצרי הוכיח שהוא גבר, ושחזר בכוחות עצמו לאדמת סיני.

בסך הכל מידבר. בשביל אורחים ישראלים רבים, היתה זאת התגלות. ב"ל מומחים לעניינים ערביים, לא היתה בכך אפתעה.

שמע סוף-סוף מחמאה על ביטוייו האומלל באמצע המלחמה, "נשבור להם את ה"עצמות". אחד ממגיני מעוז-המזח אמר באדיבות שהפסוק הפית בהם תיקוה.

היה שם גם משה דיין. כנאה למאורע מישפחת, הביא עימו גם את אשתו, רחל. דיין זקוק מאד לשיפוץ אישיותו, ואין הוא מחמיץ לאחרונה שום הזדמנות כדי להצטלם ולדבר, כדי להוכיח שהוא עדיין קיים כגורם פוליטי וצבאי. השבויים סיפקו לו הזדמנות נוספת. כדאי היה לנצל את ה"אודה העצומה השוררת בציבור לשבויים, וההשתתפות בגורלם, כדי לשנות את הציבור כלפי ה"6 באוקטובר. בימים ה"ראשונים לחזרת השבויים, כאשר מאות צלמים באו לכסות את המאורע — היה דיין תמיד שם. ביום הראשון השבוע, כ"אשר שוב לא היה הנושא בחדשות ורק צלמים בודדים עוד באו לשדה-התעופה, כבר לא היה דיין שם.

סבתא בוכה. בנה לא היה די. גם גולדה מאיר היתה שם.

for men

אחרי כל גילוח

(תענוג ממש!)

נחום גברי GREEN LEAF/GOLDEN TOBACCO

12

ספורט טוטו

21

פתיחת משחקי
הליגה הלאומית וא'
השבת 24.11.73

מחזור מס. 5 של

ה ט ו ט ו

מינימום כלל הפרסים

400 אלף ₪

מינימום פרס ראשון

250 אלף ₪

הטפסים של מחזור מס. 5
בתוקף לשבוע זה.
יום חמישי הוא
האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע -
מלא טוטו כל שבוע!

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהל: חלוצי, רחוב קרלינג 12, טלפון 260134. תאריך 136 • מען מברק: עולמפרס • החדש החדש בע"מ. ת"א, רח' בן-אביגדור • חפצה: מר בע"מ • גלוטות: צינקוגרסיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המדל: העולם הזה בע"מ.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

חמה. לדעתי עליכם לתת גם גירסאות אחרות וזאת עלידי ראיונות עם האנשים הקשורים בכך.

סמל בני קמרון, צה"ל

אנו הנמצאים בחזית מזה כחודש ימים. חשים בויקה ובמסירות של העורף האזרחי. באמצעות תרומתכם ליחידה הינכם מסייעים לקשר האמיץ בין החיילים בחזית ואתם בעורף. תודתנו לכם.

סגן יאיר אריה מורח, מפקד היחידה, צה"ל

חמישים תודות עבור חמישים גליונות מעניינים של העולם הזה. בשם צנחנים באפריקה.

יורם ברנע, צה"ל

קבלו את תודתנו העמוקה עבור העתור נים שתורמתם לנו. אין מילים בפינו לתאר את שימחת החיילים המאושפזים בבתי החולים בעת קבלת חומר הקריאה.

ל. חוף, י.ע.ל.

בית החולים איכילוב, תל-אביב

התנפלות

בריונים

הנסיון האלים להוריד בכוח את ח"כ רק"ח מאיר וילנר מדוכן הכנסת, כניעתה של יו"ר הישיבה לאלומות הח"כים מגח"ל והרשימה הממלכתית, הם אותההרה לכל מי שהדמוקרטיה יקרה וחשובה לו, ולא שכח את לקחי העבר הלא-רחוק ממדינות אחרות.

גם מי שמתנגד כמוני באופן נחרץ לדבריו של ח"כ וילנר ולעמדותיה של רק"ח, צריך להזהיר את האחראים לאלומות ה"פרלמנטאריה ואת העם כולו מפני הסכנה הנשקפת למדינת ישראל, הדמוקרטיה הישראלית ואיכות החיים במדינתנו. המתנכלים לחופש הדיבור, המתפרעים, התומכים בהם והעומדים מנגד, צריכים לעצור עצמם בטרם יגררו את העם והמדינה לסיכונים וסכנות, שעברו על עמים ומדינות אחרות.

אלכס מסיס, תל-אביב

בעיתונכם מס' 1887 פירסמתם רשימת תגובה על ההתנפלות הבריונית של חברי כנסת מסייעות גח"ל והרשימה הממלכתית על ח"כ מאיר וילנר בעת נאומו בכנסת. לצערנו תגובתכם היא דו-משמעית וכוללת אי דיוקים.

אין זה נכון שח"כ וילנר התווכח ב"קרי צונית גוברת והולכת" ואין זה נכון שאמר, כי אנשי "חירות", "אשמים אישית במותם של חיילים שנפלו במלחמה."

במציאות היה אחרת. וילנר, למרות ה"פרובוקציה הפאשיסטית האלימה נגדו, שמר על קור רוח והגיב באופן ענייני. הוא האשים את המדיניות של "חירות" ושל גח"ל, כשם שהאשים את מדיניות הממשלה. מדיניותם היא שהביאה להידרדרות למלחמה. מבחינה אישית, אנשי "חירות" והרשימה הממלכתית אינם מעניינים אותנו.

אנו משוכנעים עתה כמקודם, כי אפשר היה למנוע את המלחמה ואת הקורבנות הרבים של צעירים יהודיים וערביים, אילו ממשלת ישראל היתה מנהלת מדיניות של שלום ולא מדיניות של התנחלויות וסיפוח זוחל כדי להנציח את הכיבושים.

לדעתנו חובה דמוקרטית היא להאבק באורח חד משמעי נגד ביריונות הפאשיסטיים ובמיוחד כשהיא באה לידי ביטוי כה חמור בכנסת עצמה.

עוזי כורשטיין

דובר רק"ח, תל-אביב

לפי הפרוטוקול הסטנוגרפי, ישיבה (תש"ב, עמוד 88) אמר ח"כ וילנר, מייד לפני ההתפרעות, בתשובה לקריאת ביניים של ח"כ גח"ל ת"ם לנדאו: "אתה מחרחר מלחמה. בגללכם נהר" גיס בחורים. מה אמרתם לנוער שלנו, אתם חירות, אתם גח"ל, אתם גורמים לכך שנשפך דם של בחורים שלנו. אתם אויבים..." הדבר הואם בדיוק את התיאור בהעולם הזה.

**הנוהגים ברכב-
אנא האריכו
את חופשתם
קחו אותם אתכם!**

דובק

בית-חרושת לסיגריות

מסוס דיר יעקבסון

הארמיה העליונית שלנו

הוא נולד כתוצאה מתהליכים היסטוריים, שלא היה להם שום קשר לבעייה המכרעת של המדינה מאז קומה: יחסיה עם העולם הערבי. לפי המליצה המקובלת, "מיוצגות בו כל ההשקפות".

השאלה היא: איזו השקפה היא השולטת? למען איזה יעד מגוייס ומופעל כוח עצום זה? המעריך, על שתי מילגותיו, לא היה מעולם גוף דמוקרטי. אין בו זיכוח חופשי ומתמיד על הבעיות העיקריות, שבעיקבותיו נבחרת מנהיגות המייצגת את דעת הרוב. זהו גוף שילטוני הנשלט על ידי שיכבה של עסקנים, המבקלים החלטות על פי אינטרסים חומריים, כיתתיים ואישיים. ההנהגה נוצרת תוך מאבק בין קבוצות-לחץ, ללא קשר להשקפות בענייני המדינה.

ההנהגה הנוכחית של משושה-האסונות היא פרי מיקרה כזה.

גולדה מאיר נבחרה במיקרה, אחרי מות לוי אשכול, בהעדר מועמד אחר שיכול היה לזכות ברוב. רק לאחר מכן השיגה פופולריות, תוך ניצול מחוסר של מכשירי שטיפה-המח, המסורים בידי השילטון. בריתה עם דיין וגלילי היא ברית אישית, שלא נבעה משום הכרעה דמוקרטית אמיתית במילגה עצמה.

הארמיה הראשונה שולטת במערך. אבל יש בו יסודות חשובים של הארמיה השלישית — מהנה השלום.

מהנהיג השלום הישראלי הוא רבגוני. יש בו חלקים נועזים וחלקים זהירים, יחידות בעלות תפיסה ברורה של הייעד ודרכי-הגישה אליו, וחטיבות בעלות תפיסה כללית ומטושטשת.

המהנה המשותפת למחנה זה הוא: ההכרה שהשלום חשוב לישראל יותר משטחים, והניכונות לשלם את המחיר הדרוש להשגתו.

מאות אלפי חברים ואוהדים של המערך שותפים להכרה זו. אולם איש לא שאל אותם, כימי שילטונה של גולדה מאיר, הם הרכינו את ראשם יותר ויותר, היה נדמה שהצוות גולדה-דיין-גלילי קוצר הצלחות נהדרות מחוץ ומבית, ויד השילטון ירד על הכופרים במוסכמותיו. לפני שיושג שלום עוד נשמעו קולות-שלום רבים במערך. במרוצת השנים נדמו כזה אחר זה.

בחודשים האחרונים שלפני המלחמה לא נותר בה כימעט אף קול אחד. כל חלקי הארמיה השלישית שנמצאו בתוך המערך כותרו. עול המאבק למען השלום נפל עלינו, אנשיה-הקומנדו שלחמו בחוץ, וניהלו קרבות-בלימה קשים, מעטים מול רבים-רבים.

הארמיה הראשונה התמוטטה ביום-הכיפורים. היא מנסה עתה להחזיק איכשהו מעמד ולהיערך מחדש. זוהי ההזדמנות הגדולה של הארמיה השלישית.

על שוחררי-השלום שבתוך המערך להתקומם נגד כנוי פית פושיטיה-הרגל, לסלק מעמדות האחיות, להתלכד עם שאר חלקי מהנה-השלום ולקבל לידיהם את ההנהגה המדינה.

למרבח הצער וגזר האסון, אין הם עושים זאת.

כמה מאנשי-השלום השפופים, שנאלמו כימעט כליל לפני המלחמה, מרימים עכשיו את ראשם וקולם. גולדה מרשה זאת כטכסיס לשעת-צרה, ואולי כאמצעי של הסוואה.

אולם המרד הגדול נגד פושיטיה-הרגל במערך לא בא. המערך הולך לבחירות בהנהגת הארמיה הראשונה, והכני תור על כוחות הארמיה השלישית נמשך. בקושי נפתח פרוידור קטן לזיכוח ולרעיונות.

איך לשנות מצב זה? איך לפרוץ את הי כיתור?

הזו תפקידם של כל החיילים והאזרחים, שמאורעות יום-הכיפורים פתחו את עיניהם. עליהם להוכיח שיתנו את ידם למערך, כל עוד שולטים בו פושיטיה-הרגל ותפיסותיהם. באיתה שעה עדיהם להפנות את גבם אל הני כור, שהוא גרוץ יותר.

עליהם לתת יד לאותם כוחות-השלום שעמדו במבחן, שהוכיחו בשש השנים את דבקותם במשימה, וכל הערכר תיהם התאמת.

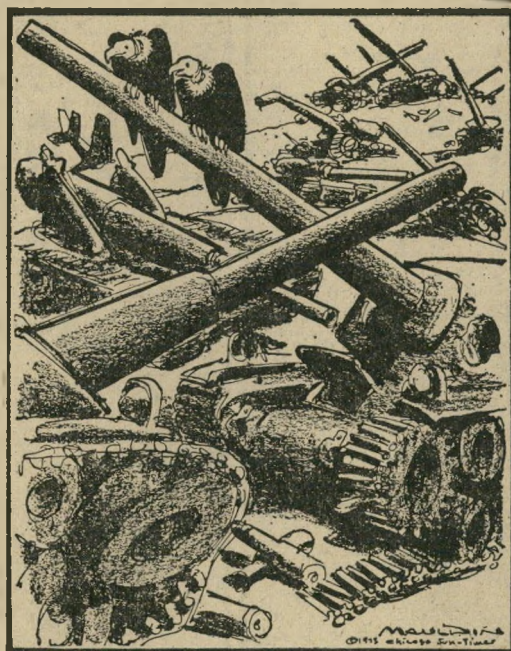
כוחות אלה לא יגיעו מחר לשילטון. הם קטנים מדי. אולם אם יסתבר שהציבור זו בצורה משמעותית לעבר כוחות-השלום, שהם גדלו והתחזקו בשעת שכולות-הסיפוח נחלשו, יביא הדבר להפסקה בתוך המערך למחרת הבחירות. פושיטיה-הרגל יסולקו, ותקום ממשלה שתהיה מסוגלת יותר לפעול למען השלום.

רק בדרך זו תצא הארמיה השלישית מן הכיתור, ותתמקם במרכז הזירה.

הליכוד התנגד להפסקת-האש. הוא מתנגד לשלום שפירשו "חלוקה מחדש של ארץ-ישראל". מכיוון שב- מציאות של ימינו כל שלום מוכרח להביא להחזרה של שטחים מוחזקים, הוא מתנגד לכל שלום אפשרי, תוך דיבור סתמי על שלום שאינו אפשרי.

בהעדר שלום, תהיה מילחמה. רבים לא רצו להאמין לנו, כשאמרנו זאת לפני ה-6 באוקטובר. כיום זה מובן לכל. המשך המלחמה פירושה התערבות סובייטית פעילה, חדירת מערכות-נשק חדשות מרחב, הפצצות באמצעות טילי קרקע-קרקע בטווחים ארוכים, הסתבכות עולמית, זוהי תחום. כל מי שמתכוון לתוכה, נחרד. משום כך אין לארמיה השניה סיכוי. הציבור מואס בארמיה הראשונה וסולד ממנה. הוא היה רוצה לחסל אותה בזירה הפוליטית. הוא זוכר את האסון שהיא הביאה על המדינה.

אבל ביום ההכרעה, לא יחשוב הציבור על מה שקרה אתמול, על כל זוועותיו, אלא על

"לפחות נוף המידבר פחות משעמם עכשיו..."

מה שיקרה מחר. כל המחזרים של ה-6 באוקטובר, נוראים ככל שהיו, אינם שקולים כנגד מוראות המלחמה הבאה, שתהיה כלתיינמי נעת, אם יצא קו הליכוד.

האם זוהי הברירה היחידה? האם אין ארמיה שלישית, שתוכל להציג את המצב?

בווראי, נראים בשטח כמה יחידות קטנות, שאינן שייכות לשתי הארמיות.

אלה הן יחידות קומנדו, הממלאות משימות חשובות, בלתי-שיגריות ונועזות, במאבק למען השלום. רבים התחילו בימים האחרונים להסתכל בהן בעיניים חדשות, תוך הערכה חדשה של מעשיהן ודבריהן אתמול.

אולם יחידות-קומנדו אינן מהוות ארמיה, לא כנפרד וגם לא כיחד. אין הן מכריעות בקרבות. לשם כך דרושים כוחות הרבה יותר גדולים.

השאלה היא: האם ישנם כאלה? האם קומנדו-השלום, הפועל בשטח, שייך למחנה המסוגל לא רק להגיד את האמת ולהטות למדיניות נכונה, אלא גם לספק למדינה הנהגה חדשה שתבצע את המדיניות הזאת? היכן הארמיה השלישית?

ישנה ארמיה שלישית בזירה הישראלית. אבל מצבה דומה מאוד למצב הנוכחי של הארמיה השלישית המצרית.

חלקים מן הארמיה המצרית השלישית נשארו חופשיים, ופועלים ממערב לכוחות צה"ל. אולם עיקר כוחותיה של הארמיה מכותרים.

זהו, בדיוק, מצבו של מחנה-השלום הישראלי. עיקר כוחו של מחנה זה נמצא בתוך המערך. הוא לכוד בתוך גוף זה, אולם ומשותק. בלא יכולת למלא את משימתו, לפעול ולבצע. המערך הוא מצבור מיקרי של כוחות מכל הסוגים.

מאות אלפי אזרחים שואלים את עצמם, בימים אלה, שאלה קשה:

"מה לעשות? בראש המערך עומדת כנופייה של פושיטיה-הרגל, שגרמו לאסון לאומי. האלטרנטיבה העיקרית גרועה עוד יותר. אם יגיע הליכוד לשילטון, הוא יגרום לאסון גדול שבעתידים!"

אך, כפי שניכר זאת צעיר מרינפיש: "המעריך הוא דרחת. אכן הליכוד הוא סרטן."

האם אלה הן שתי האפשרויות היחידות? האם נמצא האזרח אחרי מלחמת יום-הכיפורים במצב שתואר על-ידי הנביא לפני 2500 שנה: "העולה מן הפחת יילכד בפח"? האם יש אפשרות שלישית?

שני המחנות העיקריים הפועלים עתה בזירה הישראלית הם המערך והליכוד הימני.

אפשר לכתובם, כסלאנג של ימינו, בשם "הארמיה הראשונה" ו"הארמיה השנייה".

פיקוד הארמיה הראשונה מורכב מגולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי.

זוהי הארמיה שהתמוטטה ביום ה-6 באוקטובר 1973.

שר-הביטחון שלה, משה דיין, נתגלה ביום זה כנער-שעשועים קל-דעת, שלא היה מסוגל בשעת-משבר למלא את חובותיו הפשוטות ביותר: לגייס בעוד מועד את הכוח הדרוש לקדם פני רעה, הוכח שתחת שילטונו פשטו תור פעות ההסתאבות וההתרופפות, השחצנות והזלזול באויב. נסתבר שלא היה מסוגל להבין את המגמות החדשות בשטח הצבאי. הוא לא היה רק שר-ביטחון גרוע, אלא גם שר-ביטחון חסר-אחריות.

ראש-הממשלה היתה מסוגלת להתניף לציבור ולהר-דימו. אבל ביום-הכיפורים התמוטטו כל יסודות מדיניותה, ורעש ההתמוטטות היתה סביב כדור-הארץ. היהרה הצדקנית, שהיא המרכיב העיקרי של אישיותה ושל מדיניותה, קצרה קציר נורא.

האידיאולוג של המשולש, ישראל גלילי, נתגלה כיורשו של אחיתופל. המיסמכים הנושאים את שמו סימלו את השיכרון האולילי של שש השנים, שבאו בעיקבות ששת הימים. כל-התקשורת, שהוא עיצב אותם, נתגלו ככלי-שקר, ועוררו סלידה כללית בחזית ובעורף.

משושה מוכה ואומלל.

מחריר לחשוב שמשולש זה ינהיג את המדינה בחודשים הקרובים, כאשר יוכרע גורל המדינה לדורות.

אין זו רק שאלה של חוסר-כישרון אישי, הגם שקשה להעלות על הדעת שלושה אנשים פחות מוכשרים לניהול מדינה בימי משא-ומתן לשלום.

גם אין זו רק שאלה של מיבנה השילטון, הגם שזוהי חצר-מלכות של מלכה מודקנת, שאיבדה מומן כל מגע עם המציאות. שרייחצר מתחלפים על פי קפריזה. נער-השעשועים התורני הוא הרוון יריב. למה? ככה. זהו צו המלכה.

השאלה העיקרית נוגעת לגישת השילטון למשימה המרכזית: השגת השלום.

איראפשר לומר ששדושה אלה אינם רוצים בשלום. האמת הפשוטה היא שאינם יודעים מה זה, וזה כל שכן איך יגישו זה.

השגת השלום הישראלי-ערבי היא המשימה המדינית הקשה ביותר בעולם. היא מחייבת הנהגה עילאית, צוות של אנשים בעלי תבונה עמוקה, מעוף היסטורי, לב פתוח, הבנה לבעיות היריב, כישרון לרכישת ידידים, דבקות במשימת השלום, אמינות בעיני הערבים, — בצד הבנת הצרכים האמיתיים של ישראל ותכונות חשובים בעיניהם. גולדה מאיר ושות' מצטיינים בהעדרות טו

טאלית של כל התכונות האלה.

גרוע יותר: אין הם רואים את המשא-ומתן כחלק אחד ממסכת של מעשה-ברירה, שמטרתו ליצור מציאות חדשה לגמרי בין ישראל והעולם הערבי. להיפך: הם רוצים לשמור עד כמה שאפשר על הסטאטוס קוו, מול הלחץ האמריקאי הגובר. יחסי ישראל-אמריקה חשובים בעיניהם לאין ערוך יותר מאשר יחסי ישראל-ערב. ההחזקה במכסימום של שטחים חשובה להם הרבה יותר מאשר השגת מכסימום של שלום.

לכן ינסו למשוך, לעכב, להתמקח בלי סוף, לצמצם, להקטין ולהגביל כל יוזמה-שלום שתבוא. תוך הימנעות גמורה מכל יוזמה-שלום ישראלית.

הארמיה הראשונה היא מחנה של "לא מידי" חמה וזה שלום". במיקרה הטוב ביותר היא תוכיח לקראת "שלום כפוי", שפירשו: הפדר עזוב, תמורת מחיר עזוב.

אולם הארמיה הראשונה נראית כמחנה-שלום. בי-השוואה ליריבה העיקרי: הליכוד הימני. זוהי הארמיה השנייה.

הביתה!

שבויים מצריים עולים בריצה-שבויים ישראלים פצועים יורדים ומחזיקים כרחים

הרגע הבודד האישי ביותר של כל שבוי צה"ל ששוחרר משבי, היה הרגע בו ניצב על כבש המדרגות של המטוס שהטיס אותו מארץ שביו חזרה הביתה, ונחת על המסלול המרוחק בנמל התעופה בלוד.

זה היה הרגע שהפריד בין הסיוט למציאות. שם, בפתח המטוס, נעצר כל אחד מהם והשקיף אל המתרחש למרגלות כבש המעלות. ההמונים המצטופפים. עדשות המצלמות. קריאות ההידד ומחאות הכפיים של עובדי נמל התעופה מעבר למחסומים. מדי צה"ל. קצינות עם זרי פרחים בידיהם. הנוף המוכר כל כך של גבעות וירק וחורשות. האור הצורב האופייני. כל אחד מהשבויים, הפצועים והבריאים, שהוחזרו השבוע במטוסי הצלב האדום לארץ, כאילו עצר את נשימתו. היו ששיפשו את עיני

בו במצרים. משמאל: חייל צה"ל פצוע מורד באלונקה ממטוס הצלב האדום, כשבדיו זר פרחים שקיבל ברידתו מהמטוס. הצילום מיס: שלמה ערד. בתמונה מימין למעלה נראית אס בוכיה, פניה מוסתרות בכפ"דה, המתנינה בנמל התעופה לשוב בנה מן השבי.

הפצועים לא זעקו
זה מול זה — שני שבויים פצועים. מי ימין: פצוע מצרי נישא על אלונקה אל המטוס שיטיס אותו לקהיר, כשעל ביטנו מונח התיק הרפואי שלו שיאפשר את המשך הטיפול

חוליות של פסיכולוגים בכל בתי השבויים החוזרים. כדי להכין את המשפחות לקראת המשימה הנפשית הצפויה להן, להכשירם לרגע בו יקלטו את בנם השבוי חזרה.

כמעט בלתי נתפס למי שלא עמד במצב כזה, להבין את עומק תחושת העלבון האישי הרכוכה במצב זה. זו היתה אחת הסיבות לכך שערב שובם הביתה, פשטו

נשיקה גברית
אחד מחיילי המעוזים שנלקח בשבי בקו בר'לב, לבוש עדיין במדים מצריים, זוכה בנשיקה גברית מבעד לחלון האוטובוס מפי ידיד שזיהה אותו זמן קצר אחרי רדתו מהמטוס.

הן מדברות בפרחים
קצינות צה"ל ניצבות על מסלול נמל התעופה בלוד, כשבדיהן זרי פרחים, מצפות לנחיתת מטוס הצלב האדום. עם רדתם מהמטוס קיבל כל אחד מהחוזרים מהשבי זר פרחים ולווה בידי קצינה. אחדים מהחוזרים אף זכו בנשיקות נוסף על צרור הפרחים.

ניהם. היו שהזילו דמעה וכבשו את פניהם בידיהם. היו שניצבו המומים, מבלי שאפילו שיר אחד זו בפניהם הקפואים. אבל זה היה הרגע האישי הבלעדי של כל אחד מהם. אחרי כך היו כל הרגעים המוניים, בשיטת הסרט הנע. לחיצות הידיים החטופות. ההוראות הראשונות של קציני צה"ל שעלו למטוס. שאלות הרופאים. וחזרה אל האלמוניות של האחד בתוך קבוצה. להדביק מהר את זה שיוורד לפניך, לא לעצור את זה העומד בתור אחריך. ואז אפילו הרג שות אינם פרטיים אלא חלק מהכלל. קצת נכלמים. קצת נרגשים. מבוישים בשל הקרבות שנכפו עליהם בשבי המצרי כדי להצילם ממכת הכינים, בשל הפיזיות המפוספסות או מדי הצבא המצרי הבהיר רים. שכאילו שינו לפתע את זהותם ור תדמיתם. היתה זו המחשה לביטוי הגרמני "הלי בוש עושה את האדם". בשטת הסרט הנע ירדו שבויי צה"ל ממטוס הפדות.

כעבור דקות אחדות עלו אל אותו מטוס, השבויים המצריים שהוחזרו לביתם. אלה הראשונים, במדים מצריים. האחרונים היו לרוב במדי צה"ל מנומרים, שרק את "ש" גדולה על גבם ציינה את מעמדם כשבויים. ובאותם רגעים, במבט כללי קשה היה לזר שהיה נקלע למקום להבדיל מי הם השבויים המצריים ומי הישראליים. הן הבדל היה רק בכך שאלה עולים ואלה יורדים. "לעולם לא תבינו את ההרגשה הזאת, מה זה להיות שבוי", זרק בחטף אחד הן שבויים החוזרים לעבר מקבלי פניו, לפני שהועלה אל האוטובוס שהסיע אותו אל מחנה המעבר, בו הוחזר לו צלמו כחייל ישראלי, לפני שנמסר אל חיק משפחתו, אל יקיריו שהאנישו לגביו את המושג בית ומולדת יותר מכל סיסמא או רעיון מופשט. וזו אולי היתה התחושה המעיקה מכל, שרבעה כעננה קודרת על המעמד המשמח ומרגש שהכל ציפו לו — ההשפלה שבעצם היות אדם שבוי.

סגן מישה מיקי זיפה (בעיגול, תחתון) וסגן אבי עורי (בעיגול, עליון), יורדים ממטוס הצלב האדום שהביא אותם מקהיר ללוד. מיקי הוא רוקח ואבי הוא רופא. הם מתגוררים במרחק כמה בתים זה מזה ברמת-אביב. אבל רק במטוס שהחזירם לארץ נפגשו לראשונה.

הרופא והרוקח

של 20 השבויים שהוחזרו ביום השני ה"שבע.

כבר בעומדם על כבש המדרגות של המטוס, הם נראו שונים ואחרים. חיוכים מאוזן עד אוזן, נפנופי ידיים, קריאות צה לה למראה מכרים שהיו בין הקהל שהתקבץ לחזות בחזרתם. לרגע היה נדמה כאילו אין הם חוזרים משישה שבועות של שבי, אלא מאיזה טיול תיירים בחו"ל.

ההתרגשות הראשונה על המסלול חלפה. את מקומה תפסו סבר הפנים הרציני והבעות הביטחון העצמי, כאילו רצו להביא היר לכל הסוככים אותם והמרעפים עליהם שפע של אהבה ודאגה, "לנו אל תדאגו. אנחנו בסדר". רק במועדון הקצינים של בסיס צה"ל לשם מובאים השבויים החוזרים לשם הכנתם לקראת שחרורם, פורץ החוצה המיטען המצטבר של הרגשות וחוויות. מסביב לשולחנות ערוכים, כשלי כל אחד מוצמדת קצינת-ליווי חניניה, כשאקורדינוסט מנסה לעורר אותם לבטא את שימחת שובם בשירה, ריקוד ומחאאות כפיים קצובות, החלו החוזרים לספר חזר וית ראשונות. מסביב לכל אחד נקבצת קבוצה של קצינים, זוטרים ובכירים, השור זה בצמא את סיפורי השבי.

אחרים מספרים על היחס בשבי, "הוגן למדי, וקורקטי", אומר אחד החוזרים. "אבל אפשר להבדיל בהבדלים הקיצוניים בין שתי שכבות של קצינים. הקצינים הוותיקים, אלח מתקופת נאצר, הם יהירים, שחצנים ושומרים על דיסטאנס. הם מתנהגים בקשיחות ושחצנות לא רק אל השבויים, אלא גם אל חייליהם. הם לא למדו שום דבר. נשארו בדיוק כמו ש"היו ב"1967. לעומתם, הקצינים הצעירים, אלה שקיבלו את דרגותיהם תחת מיטתו של סאדאת, הם שונים לגמרי. הם אינ-

הוריו בתל-אביב. כך היה מיקי השבוי הישראלי היחיד במצריים שהספיק להיפד מהוריו בכתב לפני שבין.

משקיפי האו"ם נלקחו גם הם למצריים. אבל הפתק של מיקי מצא דרך למטה משקיפי האו"ם בירושלים, הגיע עוד בימים הראשונים למילחמה אל הוריו של מיקי, נתן בידם סימן חיים מובהק מבנם. אביו של מיקי, פנסינגר של משרד-הביטחון, ואמא, חיכו מאז רק לרגע בו הגיע עת רשימת השבויים הראשונה לישראל.

הם התגוררו בשכונת, במרחק כמה בתים זה מזה, בשכונת רמת-אביב בתל-אביב. מחלון ביתו של האחד ניתן היה להשקיף אל חלון דירתו של השני. הם היו בני גיל דומה. גם מקצועותיהם היו כמעט זהים. מיכאל (מיקי) זיפה, 28, סיים את לימודי הרקחות שלו. אבי עורי, 25, סיים את לימודי הרפואה שלו באוניברסיטת תל-אביב.

ייתכן שהם עברו זה על פני זה פעמים רבות. אבל ההיכרות הראשונה ביניהם

שני שנים נפגשו במטוס

כשהסתבר להם, כי לבנם לא אונה כל רע בשבי.

אבי עורי, נשוי מזה חצי שנה, הר מתגורר ברחוב אנדרסן ברמת-אביב, עמד לסיים את שירות המילואים שלו ביום הראשון שאחרי יום-הכיפורים. הר מילחמה הפתיעה אותו בעת שארו את

הם נערכה רק השבוע, במטוס הצלב האדום שהטיסם חזרה מהשבי המצרי לבי-תם. רק אז התברר לשני הקצינים הצעירים, שנפלו בשבי בימים הראשונים למלחמה, כי הם בעצם שכנים.

שניהם לא היו לוחמים. הם נקראו לשירות מילואים בתקופת הקיץ, בחופשת ל-

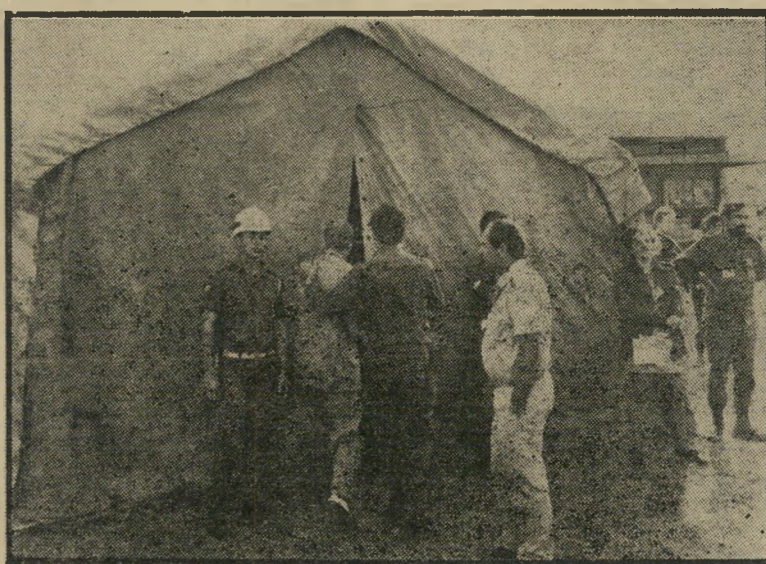

חזרה לאשה

אבי עורי נפגש עם אשתו, לה נישא לפני חצי שנה, בבית-הוריו בנתניה. אחיו הצעיר של אבי הכין פלאקט גדול, שניתלה על הקיר לכבוד חזרתו של אבי הביתה. בתמונה נראה אבי במדים החדשים שניתנו לו אחרי שירד מהמטוס. "אבל אני מחכה לרגע להוריד את המדים".

מודיהם. להוריו המתגוררים בדירת שיכון ברחוב ברודצקי ברמת-אביב, הוצב קצין קישור ליד אחת מתצפיות משקיפי האו"ם בצד הישראלי של תעלת סואץ. אבי עורי, שירת במילואים כרופא באחד המעוזים שבקו בר-לב, אבי אפילו טרם הספיק לשירות סדיר בצה"ל. כאיש העתודה האקדמאית ניתן לו לסיים את לימודי הרפואה שלו לפני שירותו הסדיר.

מיקי נפל בשבי ביום הראשון למלחמה. מה, כאשר יחידת חיילים מצריים, שי צלחה את התעלה, הגיעה אל נקודת התצפית של אנשי האו"ם בתעלה, דרשה מהם את הסגרתו של קצין הקישור הישראלי ש"עומם. אנשי האו"ם, שהבינו, כי תפקידם במקום הסתיים עם פרוץ המלחמה, מסרו את מיקי לידי החיילים המצריים. שהבטיחו להגות בו כשבוי לפי כללי אמנת ג'נבה. לפני שהלך בשבי הספיק מיקי לרשום עוד מיספר מילים על גבי פתק קטן שמצא במוצב. באותיות דפוס ברורות וגדולות כתב כמה מילים להוריו: אבא ואמא היקרים. אל תדאגו. החזיקו מעמד, בנכם האהוב מיקי". מצידו השני של הפתק הקטן רשם את כתובת מגוריו

בדיקה ראשונה אחרי מסיבת קבלת-הפנים עוברים השבויים החוזרים מסלול של בדיקות וביקורת. בתמונה נראה הרופא אבי עורי, איש מילואים שנפל בשבי באחד ממעוזי קו בר-לב, כשהוא מובל לאוהל בו נערכת בדיקה רפואית ראשונית לחוזרים. בתקופת שבי אושפז אבי בבית.

סיפורו של אחד השבויים:

כמעט ששט את אותו חיל מצרי. את זה עד הספקתי לראות. אחרי כן התעלפתי עד שמצאתי את עצמי בבית-החולים. העבירו אותי למצריים ושם הכניסו אותי לבית-החולים. על הטיפול אני לא יכול לתקוע דיעה. כי אני לא מבין בזה כל-כך הרבה. דבר אחד אני יכול להגיד בוודאות: הם טיפלו בי ממש כמו שמטפלים בכל חולה אחר. כמו בכל בן-אדם אחר. ברור שלא סיפרו לי על המיתרש בחזית, לא חכיתי גם שיעשו את זה. אבל הטיפול מבחינת יחסים אלי היה ללא דופי. בסתם ישנם דברים שלא היו בסדר. לדוגמא: בשבוע הראשון בבית-החולים לא הת-רחצתי בכלל. לא ידעתי מה יהיה איתי ובג-לל המצב הבריאותי שלי, הייתי שוכב כל היום עם הראש מתחת לשמיכה ולא מדבר עם אף אחד. הוצאתי את הראש מתחת לשמיכה רק כשהיה מאד מסריח, שם בגלל הצחנה שהעלה גופי. אחרי שבוע בערך נתנו לי להתרחץ. אז הייתה ההרגשה שלי הרבה יותר טובה. באו עוד כמה שבויים ושכבו לידי באותו החדר. התחלנו לדבר אפילו שזה נאסר עלינו. אבל השומרים לא כל-כך שמר-לזו ולא תמיר הקסידו. התחלנו למלא את הידיעות שהיו חסרות לנו על מה שקרה. בעזרת יתר החברים שם, שנישבו בחקר-פות שונות. יכולנו לדמיין לעצמנו את מרבית מלחי המלחמה. דבר אחד לא ידענו. מה המצב כעת. מי מנצח? מה קרה לחיילים שנישבו ראשונים? רק אחר-י כמה ימים הגיע טייס שנישבה מעט

יום אני יושב פה וחושב על כל מה שעבר ואני בטוח רק בדבר אחד. אני לא רוצה לעבור את זה פעם שנייה.

בן עשרים ואחת. בגיל שש עלה לארץ מהולנד. תושב חולון. גבה קומה. שחום. ידו עטופה בתחבושת. מחזיק את נערתו. שיער ראשו מגולח. כמעט אינך מבחין שהבחור הזה חזר מהשבי המצרי. ההתקפה עלינו החלה בשבת בצהריים. הייתי במעון בקו התעלה. עד להתקפה לא ידענו שהם עומדים להתקיף אותנו. לא ידענו שפרצה מלחמה, בכלל שום דבר מהסוג הזה. כשהם התחילו להתקיף הייתי בטוח שזו איוו חדירה שלהם. ממש כמו שאנחנו חדרנו פעמים אחדות ללב-נון, מצריים וסוריה. אפילו כשהיינו בי-שבי לא ידענו הרבה זמן שפרצה מלח-מה. חשבנו שהייתה איוו תקרית. כשהתחילה הפרצה שלהם הייתי במעון. הם באו בהמוניהם. לא ידענו מאיפה צצו כל כך הרבה חיילים שלהם. התחלנו לירות. זה ממש אסוף אצלי במין ערפל. ירינו כאילו אנחנו יורים בצלליות. אתה לא רואה את החיילים שלהם ממש מולך. זה היה כאילו התאמנו וירינו ב...מטרות דמות. כך זה נמשך 48 שעות. יורים ויר-ים ולא יודעים מה קורה. כשהם התחילו להתקרב למעון, התחלתי קצת לפחד. קודם לא הרגשתי בכלל בפי-חד. כמו שאמרתי: זה היה מין חלום, אנדה שפילוי היום אני לא יכול לשחזרה בדיוק. ביום השני לקרבות נפגעתי. זה

שית, יוצאים במוניות של נהגים מתגד-רים הביתה. ההורים והמשפחות קיבלו הודעות על שיבת הבנים רגעים מעטים אחרי שרגליהם דורכות על מסלול נמלי התעופה. או מתחילות שעות הציפה הר-קשות ביותר. סופרים כל רגע. מביטים מבעד לחלון. או יורדים אל הרחוב ומס-תובכים חלון וחוזר על המידרכה, כשהלב מפסיק לפעום עם כל מכונת הנעצרת.

כל חשכנים יוצאים מפתחי דירותיהם. מוחאים-כף לחוזרים. נשיקות. פרחים. בקבוקי שמפאניה. מתנות אישיות קטנות וזרמות מכל עבר. החורים נופלים על צווארי הבנים. נצמדים אליהם ופורקים את הכל בבכי קורע-לב. אי-אפשר לעצור את הדמעות. ממששים את תוכן כדי להיות בטוחים שזה אמנם נכון, שהוא כבר כאן.

אין מילים. לא ידעים מה להגיד במע-מד כזה. "תתחדש" אומר אביו של מיקי וייסה למראה מדיו החדשים. מישו חולץ פקק מבקבוק שמפאניה. "תיוהר" אומר מיקי, הנראה האיש היחיד השומר על שלות רוחו, "לא על השטח!"

ענינו של האב הקשיש מוסיפות לדמוע. "אבא, תתאושש!" טופה מיקי על שכתו. אחר כך הוא סוקר את הדיירה הצנועה במבט כוחן ומסכם: "גו, הכל פה נראה בסדר. לא היו פצצות עליכם?" האב והאם מוסיפים לבכות. ומיקי כאילו אינו מבין מה התרגשות ואומר: "גו, תתחילו כבר לחייך! אני בבית כבר!"

סליגנטיס יותר, פגלים יחס אנושי, מראים סימני חברות עם הטוראים הפשוטים כי צבאם.

שעת הסיפורים החטופים מסתיימת. השבויים החוזרים נכנסים למסלול המקוצר של חיול מחודש. נרשמים, יוצאים לאפס-נאות כדי לקבל קיסבן מלא של ציוד אישי חדש (רק בשביל זה היה כדאי לשבת בשבי, תתלוצץ אחד החוזרים). עוברים בדיקה רפואית מזורזת. משם הם נלקחים לחדרי מגורים של הבסיס. ארבעה בחדר. מתפשטים ויוצאים למיקלחת. זהו חשב הממשך ביותר. בסבון ומשיחות היטוי עם מברקים ומשפשים מעליהם כי כוח את כל סימני השבי. "צריך הרבה הרבה בושם", אומר אחד, "כדי למחוק את הריחות של חשבי".

אחרי-כך, כשהם לבושים כבר במדי צה"ל ונראים ככל החיילים הסובבים אותם במבטי הערצה, נלקחים לחקירה. יש גם משימה קודרת בשלב זה. לזוהות נעדרים. על פי אלבומי תמונות המוצגים בפניהם הם מנסים להיזכר אם נתקלו במישהו מ-רשימת הנעדרים בשבי, או שהיו עדים לגסיבות מות.

כ י תתהדוך נמשך כארבע שעות. אחרי-כך, בלוויית קצינת-הליזוי, ש-הספיקה להפוך כבר כימעט לידידה אי-

נשיקה מאבא
מיקי זיפה חוזר הביתה. הוא מתקבל בדמעות ובנשי-קות על ידי הוריו והשכנים. בתמונה נראה מיקי בדורות אביו כשאמו הנרגשת מלווה אותו בפתח הבית. מיקי הוא בן יחיד להוריו

חזרה לצה"ל
מיקי ואבי עוברים את התהליך המחזיר אותם כחיילים לצה"ל. משמאל: אבי במדי הצבא המצרי שקיבל בשבי, כשעל שיכתו הקיטבג ובו הציוד החדש שקיבל מצה"ל. מימין: מיקי מוסר פרחים על שביו לקצינת הליזוי שהוצמדה אליו כמו אל שאר השבויים וליוותה אותו לביתו.

היו בי בדרך לבית החולים - וקצין מצרי הציל אותי!

לפני שהמלחמה ניגמרה, אז הצלחנו לפ-חזר את רוב התשבץ.

★ ★ ★

א חרי שבוע וחצי של שהיה בשבי התחילה תקופת החלומות. ישבנו ב-חדר חמישה אנשים. הסתכלנו בתיקרה וניסינו לחשוב מתי הכל ייגמר. זה המצב הקשה ביותר. אתה יושב או שוכב וכל הומו חושב.

התחלתי להסתכל לרעיון שאישה שם לפחות שנה. כשהתרגלתי לרעיון הרגשתי הרבה יותר טוב. רק בלילה הייתי חושב על אמה ואבא ועל החברה. בדרך כלל החזקתי מעמד.

התחלתי לחתיתס למצב כאילו אני עובר חוויה חדשה שלא תיומן לי עוד הרבה פעמים בחיי וניסיתי לשאוב ממנה מקסימום הנאה. הייתי מדבר עם החובשים שגם שמרו עלינו, ניסיתי לחלוקי איתם משפטים. לפעמים זה הלך, לפעמים הם לא ענו.

ישבנו לידם, ליד החוקרים אני מתכוון, ודיברנו בצורה החוששית ביותר על חי-שלום והסיכויים לשלום. הם לא ניסו להכ-תוב לנו שום דבר. לי לפחות לא עשו את זה, אולי מפני שהייתי פצוע.

אחרי-כך שאלו אותנו איך זה יכול לה-יות שאנחנו כל-כך בסדר. נחמדים וטו-רים ובכל זאת נלחמים בהם. היה קשה לענות על זה גם בגלל שאני לא ידעתי בדיוק כיצד לענות וגם בגלל שבכל זאת היינו שבויים ולא ידענו מה יעשו לנו. אם נגיב לא בדיוק כמו שהם היו רוצים לשמוע. הצלחתי להתחמק מהשאלה הזו בנס. מישוהו נכנס פתאום לחדר וקרא לקצינים. הם יצאו במהירות החוצה ולא חזרו יותר על השאלה.

אני מבין, אחרי מה שקרה לי שה-שבויים שנפלו בידי חיילים פשוטים סבלו בצורה רצינית ביותר, מכות וכל מיני דברים כאלה. גם לי הורידו את השעון מהיד ולא עשו זאת בשיא העדינות דור-קא. כללית, עברתי את זה בצורה הקלה. אחרי שאצא מבית-החולים לא יתנו לי סיוטים בלילה. למרות זאת, אני בטוח שאני לא רוצה ליפול בשבי פעם שנייה. אני מקווה שלא גניע למצב שבו יתנו עוד שבויים, לא חשבו מאוחר צד. ואחם בטח מבינים למה אני מתכוון."

היה כמו לקבל אבן כבטן, כמו שאני אומר לך. אחר כך אמרו לי שבמלחמה כשאתה חוטף פגיעה, או בהתחלה לא מרגישים בה. המשכתי להילחם למרות ההגיעה. עם הזמן הרגשתי איך ההכרה שלי מתחילה להתערפל. כנראה מאיבוד דם. זה היה כבר בסוף היום השני למיל-חמה, זאת אומרת ביום ראשון.

הקרבות לא נפסקו גם בלילה השני. הם התקפו והסתערו עלינו ולנו לא היה מה לעשות בכדי לעצור אותם. ידענו ש-אנחנו הולכים על ההימים שלנו אבל לא ידענו מה קורה עם החברה האחרים בי מעוים האחרים. בבוקר של יום שני הר-מעון ניכש. אני לא זוכר בדיוק מה קרה. איך הוא ניכש? באינו שעה? וכל הפרטים האלה. לא התעלפתי ממש אבל הייתי רחוק מכל המלחמה הזו, אולי בגלל שאיבדתי הרבה דם.

כשהמצרים נכנסו למעון, את זה אני זוכר טוב. פחדנו מאוד. הם באו, לקחו את השעונים וכל מיני דברים כאלה, והתי-חילו להעביר אותנו לגדה המערבית. אני הייתי פצוע ולכן סיגרת אחרי כל החברים שלי. אבל היחס שלהם אלי היה טוב. התפלאתי מאד לראות כיצד הם שר-נים לגמרי ממה שחשבתי עליהם קודם. הם תובילו אותי בזהירות מפני שהייתי פצוע. שניים מהם סחבו אותי ועודדו או-ת לכל אורך הדרך.

★ ★ ★

הם הכניחו לי שלא יקרה לי כלום, ואפילו ניסו לשכנע אותי שליפול בשבי זה לא דבר נורא כל כך. כיוון ש-הייתי פצוע היה קשה לי מאד ללכת, אז הם נשאו אותי על גבם כשהיינו צריכים לחצות את התעלה. אני לא יודע בדיוק מה קרה אחרי-כך, אבל שמעתי מישוה מהם אומר שעוד מעט יעלו אותי לג'ים של קצינים ואי יהיה לי הרבה יותר קל. יש שבויים שחזרו שמספרים דברים אחר-ים לגמרי, והם לא מספרים סיפורים. כניראה שלי היה מול גדול הרבה יותר. אבל דבר אחד עוד לא סיפרתי. כש-העלו אותי אל הג'ים של הקצינים בגדה המערבית כדי לקחת אותי אל בית-החור-לים, ניגש אחד החיילים שלהם וירה בי שלושה כדורים מתחמקלע. שלושה כדור-ים פגעו בי במוחניים. הקצין שהיה שם

סואץ. שיא מאבקו של דור זה לעצמאות היה הקרב לגירוש הבריטים מאזור התעלה, מאבק שהתנהל תחת סיסמה בת מילה אחת: "פינוי" כל מצרי בגיל 50, בן דורם של גמאל עבד אל נאצר ואנוואר אל סאדאת, השתתף במאבק זה בנעוריו, כשם שכל ישראלי בגיל זה השתתף במאבק על "עליה חופשית, מדינה עברית". בישראל יכלו כסילים רשמיים להכריז: "מה זה סיני בשביל מצריים? בסך הכל — מידבר. הם לא צריכים את זה." כל יודעי מצרים הבינו כי בתודעה המצרית, סיני היא חלק מאדמת מצריים ההיסטורית. ויתור עליה הוא, בעיני המצרים, כמו ויתור ישראלי על "מידבר" הנגב.

הישג הסריעץ? כל זה נאמר, במילים פשוטות ונרגשות, עלידי המצרי שראויין עלידי כתב בריטי בביתו.

שעה קלת לפני שידור זה שמעו אזרחי ישראל את גולדה מאיר, מדברת על הפסקת האש. היא הציעה הצעה פשוטה ורגיונית, בעיניה: שכל אחד משני הצדדים יחזור אל "הגדה שלו".

כמו תמיד, גילתה גולדה במישפט אחד את עומק אירגישותה למאויי הוולת. כל מצרי שישמע פסוק זה יבין כי הגדה ה"מזרחית" של התעלה שייכת, בעיני גולדה, לישראל. בלי משים, חיזקה את אמונת המצרים שישראל מתכוונת לספח את סיני. אבל גם ההצעה המעשית היתה בלתי אפשרית. שום ממשלה מצרית לא היתה מעיזה לקבלה. כי בכך היתה קובעת שהתקפת ה-6 באוקטובר היתה חסרת-ערך. המצב הטאקטי בשטח מעניין כיום את המוני מצריים לאין שיעור פחות מאשר עצם נוכחותו של צבא מצרי על אדמת סיני. משום כך לא עלה על דעת המצרים להוציא משם את הארמיה השלישית ה"מכותרת", ותחת זאת תבעו דרך לאספקה.

אין מורשג. נראה שלגולדה אין מושג על כל הנימוק הפסיכולוגיות האלה בצד השני, והדבר גם אינו מעניין אותה. אחרת היתה, מבקשת עצות.

השאלה היא: איך תעמוד אשה זו בי ראש-הממשלה, העומדת להיכנס למשא ומתן להשכנת השלום במיזרח התיכון — משאומתן שבכל רגע שלו תעלינה בעיות פסיכולוגיות עדינות?

מדיניות

ספינה יצאה מנמל הבית

כאשר הציע שר-החוץ האמריקאי ויליאם רוג'רס את תוכניתו המפורסמת, לפני

קיסנינג'ר ליד הפירמידות

סיסוקו ושימחו

ארבע שנים. לא חלמה ממשלת ישראל לקבלה. היא השתמשה בכל כוחה, וטריפה את התוכנית לפני שזו הספיקה לצאת מ"נמל הבית".

גורל דומה חיכה לגונאר יארינג, זמן

אלוף

מתתיהו פלד

לפני שיחרורו

מצה"ל

המטה הכללי של צה"ל איבד את יושרו המקצועי

האיש שהשמיע השבוע האשמה חמורה זאת לא היה קוטל-קנים שניתן היה לזלזל בקביעתו. עד לתקופה שלאחר מלחמת ששת-הימים היה האלוף (מיל.) מתתיהו פלד אחד מחברי המטה הכללי של צה"ל. פלד, שנחשב בשעתו אחד המוחות המבריקים ביותר בצה"ל, הוא כיום פרופסור למורחנות באוניברסיטת תל-אביב. הוא לא נמנה על האלופים שנויחו במלחמת יום-הכיפורים, אבל ניתוחיו המדיניים והצבאיים המתפרסמים בקביעות מעל דפי מעריב, נחשבים גם היום כדברים של בר-סמך.

מה שהביא את האלוף פלד למסקנה כה חריפה היה מאמר אפולוגטי של רב-אלוף (מיל.) חיים ברלב, כיום שר המיסחר-והתעשייה, שהתפרסם לפני שבוע במעריב. בו ניסה ברלב להגן על התפיסה של קו ההגנה שנקרא על שמו בחזית תעלת-סואץ, שלא עמד בפני הצליחה המצרית. פלד, שהיה בשעתו אחד המתנגדים החריפים ביותר להקמת קו ברלב, סבור כי הקמת מערכת הביצורים והמעוזים בקו התעלה היתה דוגמא מובהקת לכך ש"הממונים על בטחוננו של ישראל לא היו נאמנים למשימתם, ושיעבדו את שיקוליהם המקצועיים לרצון הפוליטי על מנת לסייע לקו המדיני שבו הם האמינו. לא דווקא כאנטי-צבא אלא כאזרחי המדינה. הם נהגו כאותו רופא שעל מנת להשביע את רצונם של קרובי החולה, קובע לו תרופה שאינה הולמת את המחלה אלא את שאיפות הקרובים. במילים אחרות, הם לא נהגו ביושר מקצועי. תחת להבין שחובתם העליונה לעם היא להעמיד לרשותו את כושרם המקצועי ואת ידיעותיהם שנרכשו בכספי הציבור, הם עשו מלאכתם פלסטר".

המטה הכללי איבד

את יושרו המיקצועי!

בנסיגתו להגן על תפיסת קו ברלב, טען הרמטכ"ל לשעבר כי הישגי המצרים בשבירת הקו לא באו, כתוצאה מתפיסה מבצעית שלא עמדה במבחן אלא כתוצאה מתפיסה צבאית שלא הועמדה במבחן. על כך יוצאת מחמתו של האלוף פלד. אומר פלד במאמרו: "אם ניקח את דברי הסברו של ברלב כפשוטם, נצטרך להסיק אחת מהשתיים: או שהמפקדים המופקדים על ביצועה של אותה תפיסה מיבצעית שאין בה דופי, אלא שלא הועמדה במבחן, היו כסילים חסרי-כישור, להוציא אל הפועל תוכנית מושלמת מבחינה מבצעית, או שהיו חסרי רגש אחריות לענין עליי הופקדו עלידי העם, ושפטו הזניחו את ההוצאה לפועל של אותה תוכנית מושלמת וברורה שהיה בה כדי לשנות את פני המלחמה מן הקצה אל הקצה.

"אלא שלמולנו הגדול אי אפשר להציג את כל שרשרת הפיקוד של צה"ל באור זה... החסרון האמיתי של התוכנית המיבצעית שברלב מתאר היה זה שהיא לא היתה ניתנת לעמוד במבחן, משום שהיא ניסתה לפתור את הבלתי ניתן לפתרון."

פלד אינו משלח האשמות בלתי מבוססות לחלל. הוא מנתח את כל הקונצפציה שהביאה להקמת קו ברלב. אומר פלד: "הנוכחות על קו המים היתה דרושה, כנראה, על מנת להבטיח את זכויות השיט הישראליות בתעלה ביום מן הימים, או למטרה אחרת שאי אפשר אפילו להעלותה על הדעת כרגע. לצורך מטרה זו הוקם קו המוצבים במחיר של, נאמר, כמיליארד לירות. זהו סכום שבו אפשר היה לקנות, נאמר, 1500 טנקים נוספים על זיוודם, או עוד מאה מטוסים מהקו הראשון, או מיספר ימי תחמושת נוספים לכל המערך הצבאי.

...כל אחת מן ההשקעות האלה היתה יכולה לתרום לביטחון המדינה ערך ביטחוני שמחירו כמיליארד לירות. אבל איווחי ההשקעה הטובה ביותר מבחינה בטחונית? איווח היתה נותנת לישראל את התמורה הביטחונית הגדולה ביותר? ברור כי הנסיון המר לימדנו שההשקעה הגרועה ביותר היתה זו של הקמת קו המוצבים. משום שלאחר שהיא נעשתה עדיין היה צורך, להצלחתה, במערך צבאי נוסף שברלב מסבירו לפרטי, ושלא היה בכוחו של צה"ל להפעילו בעוד מועד. משמע שכל המיליארד לירות היו השקעה מבוזבזת."

תוך רמז ברור לאחריותו של שר-הביטחון משה דיין למצב בו קבעו שיקולים מדיניים שיקולים בטחוניים ולא להיפך, מסכם פלד: "כושרו של המטכ"ל לתכנן ולבחון תפיסות מבצעיות הוא לא נכס של שר-הביטחון, אלא נכס לאומי שבלעדיו מסכנת המדינה בהרפתקות מדיניות המוצגות בתוכניות מבצעיות שתוצאותיהן הוות אסון לאומי."

קצר לאחר מכן, כאשר חשית את ספינתו. יארינג תבע הבטחה מצד מצרים להכיר בישראל ולכרות עימה שלום רשמי. תמורת הבטחה ישראלית שבמיסגרת שלום כזה תסכים להיסוג לגבול הבינלאומי (קו רפיח-אילת). מצריים נתנה תשובה חיובית. ישראל לא השיבה כלל ומסרה חצי רזה שלילית קיצונית.

השבוע נסתבר כי אין חדש תחת השמש. הגרי קיסנינג'ר הדליף את תוכנית-השלום שלו, והיא דמתה להפליא לשתי הקודמות. **שליבים-שליבים.** תוכנית קיסנינג'ר משלבת יחד שני רעיונות:

● פיתרון כולל של כל הבעיות, ובכלל זה הבעיה הפלסטינית, בהסדר-שלום שי יושג לאלתר.

● ביצוע הסדר-השלום שלבים-שליבים, תוך כינון הסדר-הביטחון בכל שלב ושלב. מבחינת תפיסה זו, היה טבוע בי תוכנית חותם אופייני של קיסנינג'ר.

בתפיסה זו, כמו בפרטים אחרים, דומה תוכנית-קיסנינג'ר להפליא לתוכנית-השלום של תנועת מרי (העולם הזה — כוח חדש), שפורסמה בגיליון האחרון של העולם הזה (1889).

לפי המקורות שהדליפו את התוכנית לסוכנות יונייטד פרס בלונדון, הניח קיסנינג'ר תוכנית זו לפני שליטי בריטניה המועצות בעת ביקורו שם, וגם לפני נשיא מצריים אנוואר אל-סאדאת. שניהם קיבלו, כנראה, כבסיס לוויכוח — והדבר מילא תפקיד חשוב בהסכמתם להפסקת-האש. 5 נקודות. פרטי התוכנית. לפי הדלפה זו, הם:

● נסיגת ישראל כצעד ראשון עד מעברי המיתלה והגיידי. בשלב השני תיסוג ישר-אל משאר חלקי סיני והוא יפורז ויועמד תחת שיטור של האו"ם.

● לספנות הישראלית יובטח חופש-שיט דרך מיצרי טיראן. מיצרי באב-אל-מנדב ותעלת-סואץ. נוסף לערובה זו גם יפורז אזור שארם אלישייך, ויועמד תחת שיטור של האו"ם.

● ירושלים תישאר עיר מאוחדת, אולם במיזרח העיר יוקם מינהל ערבי. המקומות הקדושים של הערבים והנוצרים יועמדו בפיקוח נציגי שתי הדתות הללו.

● ברמת-הגולן תיסוג ישראל בהדרגה, ובשלב ראשון עד מעבר לעיר קונייטרה. שאר חלקי הרמה יפורזו ויועמדו תחת שיטור של האו"ם.

● בגדה המערבית וברצועת עזה, פרט לאזור חברון וקלקיליה, יוקם אזור מפורז וייערך משאלעם בקרב הפלסטינים, כדי להכריע בשאלה אם שני האזורים, שיחברו באמצעות מסדרון דרך ישראל יהיו מדינה עצמאית או שיצורפו לירדן.

אנונייטיקרב. בשביל גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי, כל התוכנית הזאת היא "אנטי-ישראלית". מי שאמר ש"שארם-אל-שייך בלי שלום טובה יותר מאשר שלום בלי שארם-אל-שייך", אינו יכול לראות בה אלא ניגוד גמור לתפיסתו. אולם גם לגולדה ולדיין לא יכולה להיות אשליה: קיסנינג'ר אינו רוג'רס וי אינו יארינג. תוכניתו אינה ספינת-טיולים. אלא אנונייטיקרב משוריינת. יהיה קשה יותר לטרפד תוכנית זו מאשר את קודמיה. תיה, כי בשש השנים האחרונות, נוצרה, למעשה, הסכמה בינלאומית כללית שה"פיתרון האפשרי היחיד הוא על פי קווים אלה — וכי הסיכסוך הגיע לממדים כה מסוכנים עד ששוב אי-אפשר להשאיר ללא פיתרון.

הבורסה

שוק המציאות

השבוע בבורסה הצטיין בשערים נמוכים ובהמשך הירידות. מניות מצוינות של חברות בעלות מוניטין ירדו הרבה למטה מערך הפנימי. היה זה למעשה "שוק של מציאות". מחירי-שפל למניות. שכדאי מאד לקנות.

השאלה שרבים שאלו, וממשיכים לשאול בימים אלה, היא: מדוע השוק אינו יציב? מה מקור הזעזועים החריפים ותנודות השכר של השערים?

הסיבה העיקרית לכך היא, כמובן, המילי-חמה ואווירת חוסר-הביטחון בהשקעות. שנוצר בעיקבותיה. אולם היו גם סיבות אחרות, אשר הצביעו על חולשתה של הבורסה לגיירות-ערך בתל-אביב.

אחת מהן: חוסר תודעה בריאה בציבור הישראלי להשקעות בניירות-ערך.

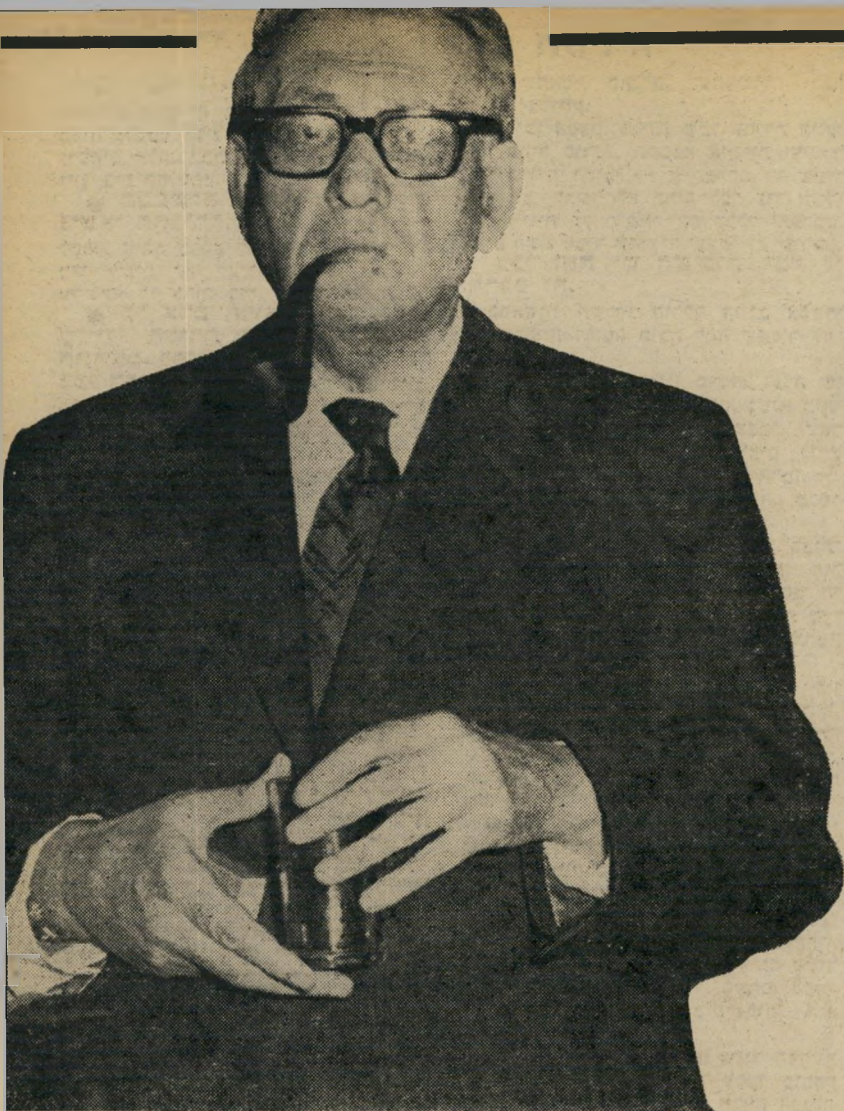
רווח תוך שבוע. בארצות-הברית רשומות בבורסה של ניו-יורק כ-1,700 חברות שמניותיהן נסחרות מדי יום ביומו.

(המשך בעמוד 14)

תחבולה

ושמה

חקירה

נשיא בית המישפט העליון אגרנט

את ההוראה לעסקי-הביש משנת 1954. באותה תקופה לא היה קיים חוק שאיפשר הקמת ועדה כזאת. על רקע זה הוכרח בן-גוריון לפרוש ממפא"י, ויעקוב שימ" שון שפירא היה התובע במישפט המפי" לגתי נגדו. במהלך הדיון הוא האשים את בן-גוריון בפליטת-פה, כ"ניאורפאסיס" טית".

כאשר הגיע שפירא לכהונת שר המישפטים, רצה לתקן את המעוות. הוא חיבר חוק, שיאפשר להבא הקמת ועדות

אמנם, ועדה כזאת צריכה להתמנות על-ידי הממשלה, ומינוי כזה היה עלול לפגוע באמינותה. אולם הממשלה יכלה לבקש את נשיא בית-המישפט העליון לקבוע את הרכבה, ובכך היה נמנע מיכשול זה. הרכב סביר היה מדבר בשם עצמו.

אולם מבחינתה של גולדה, היו להצעה זו כמה מיגרעות. דיוניה יכלו להיות פומביים, חקירתה יכלו להתפשט לשטחים מסוכנים, ובעיקר: היא יכלה לגמור את

גם לשעות קצרות של חופשה, תתפשט הביקורת הקטלנית לכל בית בישראל. איך סותמים את פי הביקורת? איך מורידים אותה מסדר-היום לפחות בתקופת בחירות?

לכך יש שיטה בריטית בדוקה: ממנים ועדה.

השאלה היתה: איזו ועדה?

בפני גולדה עמדו שלוש אפשרויות:

- ועדת-חקירה פרלמנטרית.
- ועדת-חקירה ציבורית.
- ועדת-חקירה מישפטית.

תוך התייעצות עם יועציה המישפטיים והפוליטיים, פסלה מיד את האפשרות הראשונה. הדבר היה גורם דווקא לתופעה שהיא רצתה למנוע: אספקת תחמושת ל"מתחרה במלחמת-הבחירות. יתכן שעמדה לנגד עיניה גם הדוגמה של ועדת-החקירה של הסינאט האמריקאי בפרשת ווטרגייט, שעשתה נפלאות למען קבורתו הפוליטית של הנשיא ניקסון.

ההצעה השנייה היתה הסבירה ביותר.

משלת גולדה מאיר אינה מסוגלת להשיג שלום. והיא הראתה שאינה מסוגלת גם לנהל מלחמה. אבל השבוע הוכיחה שעדיין יש לה כושר מזהיר לנהל את "מלחמות היהודים".

בחזית זו עשתה, עתה, את כל אשר לא עשתה במלחמת יום-הכיפורים: כוננת בעור מוער, מכת-ימנע וכלימת הסתערות האויב בעודה כאיבה.

איך לסחוס כה?

ולדה מאיר ידעה שהיא לא תוכל לבלום את הגל הציבורי הגואה של ביקורת על המחזלים הריי-האסון, של ממ"שלתה. היא ידעה שגל זה יהפוך לנחשול, אשר יקבור תחתיו אותה ואת משה דיין. במשך כמה ימים עוד השלתה את עצמה שהגל יישכך מעצמו. אולם אחרי ששמעה את נאומיהם של מנחם בגין ואורי אבנרי בכנסת, ויתרה על האשלייה. היא ידעה שעם חורם של החיילים הקרביים, ולוא

השולם הזה מאשים:

שחלטת הממשלה בדבר כינון ועדת-חקירה, כפי שנוסחה, נועדה:

- למשוך למשך תקופה ארוכה את החקירה על מחזלי מלחמת יום-הכיפורים, על-ידי בחירת נוהל המאפשר סחבת בלתי-מונבלת.
- להסיר מסדר-היום של המדינה למשך כל אותו זמן את הדיון על השאלות הגורליות ביותר העומדות על הפרק, וזאת בשעה שעל הציבור לבחור בהנהגה שתנהל את ענייניו בתקופה מכרעת.
- לסתום את פי הביקורת הציבורית, על פי חוק ובאמצעים פוליטיים.
- לפרוס מסך של סודיות על הנושאים החשובים ביותר של קיומנו הלאומי, ובכלל זה נושאים שאינם סודיים מטבע מהותם והידועים לכל אדם בישראל.
- למנוע בצורה זאת הכרעה לאומית מחירה והוננת לגבי כושרם של ראשי השילטון — ובמיוחד של גולדה מאיר ומשה דיין — להמשיך ולנהל את המדינה.

חקירה מישפטית — ואכן, יצא מתחת לידיו חוק מפורט, מדויק ומושלם. בחוק הזה משתמשת עכשיו גולדה, כדי למנוע את הדבר שי"עקוב שימשון שפירא עצמו תבע אותו לאחרונה: פיטוריו המידיים של משה דיין.

כי החוק של שפירא מספק לגולדה את האמלה האידיאלית כדי להקפיא את ה"מצב, למנוע כל זעזועים במערכת-שילטונה ולהשתק כל ביקורת עליה ועל בני-חנותה. סעיפי החוק קובעים:

- ברגע שנתמנתה ועדת-חקירה רה"הופכים כל הנושאים המפוררים לחקירתה, "סוב יודיצה"

עבורתה במהירות רבה מדי, ו"אולי אפילו לפני הבחירות.

את זאת רצתה גולדה למנוע בכל מחיר. על כן בחרה בשיטה השלישית.

החינוק של שפירא

דבר מצלצל כימעט כבדיחה, אולם המכשיר לטכסים המוחכם סופק לה דווקא על-ידי יריבה הנוכחי, יעקוב שימ" שון שפירא.

"חוק ועדות החקירה" הוא ה"בייבי" של יש"ש, בן-הזקונים החביב שלו, החוק העיקרי שחוקק בתקופת-כהונתו.

ההיסטוריה של חוק זה נראית אף היא כיום כאירוע של הגורל. היה זה דויד בן-גוריון שדרש "ועדת חקירה מישפטית" בתקופת פרשת-לבון, כדי לקבוע מי נתן

סוב יודיצה: חייל צה"ל שנושבה בגולן כשהוא נועל ועל-ידי בית - מי אשם?

טיח שהאמת תתגלה, ושהציבור יקבל מושג מדויק. לא כן הפעם. מכיוון שכל עבודת הוועדה תהיה סודית, תבטא אישיות הוועדה רק בדו"ח הסופי — שיתפרסם רק בעוד זמן רב, כאשר לא תהיה לכך עוד השלכה אישית על מישהו, אם בכלל יתפרסם. קיים חשש סביר שהדו"ח הסופי לא יפורסם. **כבר זאת יש חשיבות רבה ל"הרכב זה.**

בראשית השבוע הודלף הרכב אפשרי — המהווה דוגמה טובה למה שאסור לה-יות.

לפי הדלפה זו, תיכנן מישהו ועדה ש"בראשה יעמוד שימעון אגננס, נשיא בית המישפט העליון בכבודו ובעצמו. שאר החברים יהיו האלופים במילואים גביש וחורב, יעקב מרדור ובלתיאמינה, מכמה ועדה כזאת תהיה בלתיאמינה, מכמה סיבות:

● **השופט אגננס** ידוע בבית המישפט העליון כמישפטן מובהק, הור לענייני ציבור. הוא גם ידוע כשופט ה"איטי ביותר" — תכונה היכולה להיות מע"לה בתחום המישפטי, אך שהיא מיגרעת במקרה זה.

● **האלופים גביש וחורב** היו עד לא מכבר חלק מן הממשל של צה"ל. הם שירתו יחד עם הקצינים הבכירים, שהם הנאשמים העיקריים בחקירה זו. מבחינת יחסיהם האישיים, יהיה להם קשה מאד לחקור דין.

● **יעקב מרדור** הוא עסקן ראשי של תנועת-חירות — דבר שהוא פסול מעיקרו במיקרה זה. הוא לא יוכל לש"פוט בלי משוא-פנים בעניינים שחבריו אשמים בהם לא פחות מאחרים, כגון מע"שה ומחללה של ועדת-החקר-הביטחון. כאליוסטים מולטי-מיליונר, הוא גם קשור באלף חוטים לממשל של פינחס סגור. הרכב המאפשר קנוניה מופלגתית הוא בלתיאמינה מראש.

● **אברהם הרמן** היה סקיד המדינה במשך שנים ארוכות. הוא עסקן מובהק של מפלגת-השילטון, אשתו חברה הכנסת המפא"ית וינה הרמן היא בת-הסוטה המיוחדת של גולדה מאיר, כל הקאריירה של הממשלה בנויה על יחסים טובים עם גולדה.

ניתוח זה כבר מוכיח עד כמה קשה למצוא הרכב, שיעורר אימון כלשהו. אולם הדבר אינו כדתי-אפשרי, אם פונים לאישים בעלי הרמה המתאימה.

כך, למשל, חקרים לעין, כמומחים צבאיים, רבי-האלופים יגאל ידין וחיים לסקוב, וקצין בלתי-מימסדי וביטחוני כמו האלוף (מיל.) מתתיהו פלד (ראה עמוד 12). בין השופטים הוזכרו לסובה, כבעלי גישה ציבורית רחבה ושיקול-דעת מאוזן, שופטי בית-המשפט העליון לנודי וזוסמן.

מובן שוועדה כזאת, כדי לפעול כראוי, זקוקה לצוות עצמאי של חוקרים ופרקליטים, שיהיה מוס"מ להיכנס לכך פינה של צה"ל ושל המימסד הפוליטי, ללא ה"ה" כזה של סודיות, כפי שנהוג ב"ארצות-הברית.

צללים של ווטרגייט

ב"רור שדווקא הדוגמה האמריקאית היא המבהילה את השילטון בכלל, ואת גולדה ודיין בפרט. היא מוכיחה מה יכולה לעולל ועדת-חקירה רצינית, גלו-יכה, בעלת יו"ר חקיקה וחכם וצוות רציני של חוקרים ופרקליטים.

ועדת ווטרגייט, בראשותו של הסנאטור סם ארוויק, חוללה פלאים. בנהלה ללא פשרות את תחקיריה יסודיים, לעיני השל-וויזיה, תוך חקירת שתי-וערב של העדים בידי פרקליטים מומחים, היא חשפה את האמת לעיני הציבור — זמן רב לפני שהגיע תור הסיכום והמסקנות הרשמיות. חקירה זו הפכה לקברו הפוליטי של ריצ'ארד ניקסון.

חקירה אמיתית של מילחמת-יוס-הכיפורים הייתה יכולה להגיע רחוק עוד יותר. פרשת ווטרגייט נוגעת להתנוונות השל-טון, לשחיתות ולרדנות בדרג העליון. פרשת יוס-הכיפורים נוגעת לדברים חמור-רים עוד יותר — התנוונות השילטון ש"השפיעה על עצם קיומה של המדינה, ביט-חונה וביטחון בניה.

חקירה גלויה ובלתי-משוחררת של פרשה זו יכולה לקבור תחתה את גולדה ודיין, יחד עם חריכה אישים אחרים, גדולים וקטנים. את זאת נועדה תחלת הממשלה למנוע.

(תלויים ועומדים במישפט). כאילו נידונו בבית-מישפט רגיל. כל פירסום הנוגע ל-נושאים אלה, ככתב ובעל-פה, מהווה ב"זית ביד-המישפט, והאחראי צפוי לעונש. הממשלה עצמה קובעת את נושאי החקירה, ובצורה זו היא יכולה לקבוע אותם בדיוק לפי צרכיה: די רחבים כדי לשים קץ לפירסומים על עניינים עדינים, די צרים כדי למנוע חקירה.

● **כך אדם הרואה עצמו נפגע ענייני חקירת הוועדה, יכול ל"התיוצב לפניו ולדרוש להשתתף בכל הליכיה**, בעצמו ובאמצעות פרקליט. כלומר: לחקור שתי-וערב את כל העדים, לסעון טענות ולהתנהג כצד במישפט. מ"כיוון שמחולי יוס-הכיפורים נוגעים ל-מאות אנשים בכירים, החל בראש-הממשלה ושר-הביטחון וכלה בקצני מודיעין ו-מפקדים בשטח, יכול כל אחד מהם למנות פרקליט לעצמו, ולהשתתף במישפט. הדבר מאפשר את משיכת החקירה לחור-שים ארוכים, ואף לשנים.

● **הממשלה יכולה לקבוע מראש שכל דיוני הוועדה יהיו סודיים, שדבר אינו מסור ושיקול-דעתה של הוועדה עצמה**. הממשלה זקוקה לכך רק לאישור ועדת-החקר-הביטחון, שהיא כל-ישרת צייתני בידי הממשלה ומערכת-הביטחון.

● **בקיצור: שיטה זו מאפשרת חקירה אינפומית, ובכך התקופה הזאת יהיה אסור את להתייחס בפומבי לנושאים — שהם חנושי-אים הבוררים ביותר לא רק לגבי העבר, אלא גם לגבי העתיד. שח"ה על כף המאזניים מונח עצם כושי-רם של גולדה מאיר, משה דיין ועוזריהם להמשיך ולנהל את ה"מדינה באחת התקופות המכריעות ביותר לגבי קיומה ועתידה.**

מוחר למות, אסור לדעת

ה"צד האופייני ביותר בכל הפרשה הוא עניין הסודיות.

מובן מאליו שבחקירה מעין זו, יש נושאים רבים שהסודיות חשובה להם, כגון ענייני נשק ותחמושת שדיעמם עלולה גם עתה לשרת את האויב אם יתחדשו הקרבות, נוחלים מסוימים של צה"ל, שי-טות של איסוף מודיעין, וכיוצא באלה. אך מובן מאליו שיש נושאים אחרים, ודווקא החשובים שבהם, שאינם סודיים מטבע מהותם.

מה היו שיקולי שר-הביטחון, כשקיבל את הערכת אגף המודיעין? מתי קיבל, וכיצד טיפל בהערכה זו? מי החליט לה-ביא את העניין לראש-הממשלה, ומתי? איזה פורום ממשלתי החליט בעניין בכל-שלב, ומה היתה סמכותו?

בין שני סוגי הנושאים, יש סוגי-ביניים, הנוגעים לצה"ל אך שחלל מלהיות סודי, בגלל שינוי המצב. איך אויש קו בר-לב? מה נועד קו בר-לב להבטיח? מתי ואיך העברו פקודות הכוננות? בחקירה הגונה, לא תיתכן ס"ר דיוני כוללת. הוועדה עצמה היתה צריכה להחליט, כבר יום, איזה חלק של העדויות ישמע בישיבה פתוחה, ואיזה לא.

יש גם דרגות שונות של סודיות. למ-של, גם כשהישיבה היא סודית, יכולה הוועדה להחליט בכל יום אם לגנוח את העדויות בכלל, או לפרסם חלק מהן, או לתמצת אותן בצורה שתעלים מידע סודי אך תגלה את הניתן לגלות. כך מקובל גם בחקירות הסודיות ביותר בסניט של ארצות-הברית.

● **ענייני המות סודיות מוטאזית על כד מחקר החקירה, נשד"מ חב"ר ועדת-החקירה כד שיפוט עצמי**. זהו תכתיב של הגוף המ-נה. תכתיב זה הוא בלתי-נפסק, מפני שהגוף הממנה הוא בעצמו הנאשם העיקרי במישפט זה.

למעשה משהמש הגנאש מ' 1 בסמכ"ר יות, שניתנו לו למטרה אחת לגמרי — לשמירה על אינטרס הציבור — כדי להגן על עצמו ולהבטיח את חבריו מפני כל ביקורת פומבית מויקה. לגבי הציבור, לגבי החיידים, פירוש הדבר: מותר למות למען המדינה, אך אסור לדעת למה.

ידין - לסקוב - פלד

ב"חקירה רגילה, יש חשיבות עצ"ר מה להרכב הגוף החוקר. כבר בשעת ניתוח החקירה הכללית חב"ר הוועדה להב-

(המשך מעמוד 12)

במדינת-ענק זו יש שלושים מיליון משקי-עים, עשרות אלפי ברוקרים ומומחים ל-ניירות-ערך, מאות אוניברסיטאות ומכוני-מחקר העוסקים ומלמדים נושא זה. האמריקאי הממוצע אינו משקיע לשם ספקולציה ורווחים קלים מידיים. הוא קונה מניות לבתו שעומדת להינשא, לבנו שהגיע לבגרות, כמתנה לחבריו, ואפילו כשיכילולות לאשתו. הוא נושא עיניו ל-טוח בינוני וארוך. הרווח המידי אינו מסנוור את עיניו.

לא כך המשקיע הישראלי הממוצע, ולא תמיד באשמתו. יועצים מפוקפקים בבנקים, ואווירת הספקולציה והרווחים הקלים ש-שררה במדינה עד מלחמת-יוס-הכיפורים, משפיעה גם עליו. הישראלי קונה מניות רק כדי למחר ולמכור אותן שבוע-שבועיים לאחר מכן, כדי להרוויח חמשה, ששה אחוזים תוך תקופה קצרה. אמרו לו שאפשר לעשות כסף טוב מעיסוק-בורסה, והוא רץ כמסורף וקנה מניות, גם כשהשערים היו גבוהים, ולא הצדיקו את הקניה.

● **אילו... האכזבה באה מהר**. כללי המישק של היצע וביקוש, הקיימים בכל תחום בכלכלה של המשק הקפיטליסטי, שולטים גם בבורסה. לא יתכן שכולם ירוויחו שכן ריווחו של משקיע אחד בא על חשבון קנייה של משקיע אחר. המשחק ב"טרידינג" הוא מסובך ומורכב, ומי ש-

רוצה לעשות רווחים קלים ללא מאמץ, עשוי להתאכזב מרות. ואמנם, לאחר עליות מסחררות בשערים, באו לפני כשנה הירידות הגדולות, שלא היו אלא תוצאה מסתברת של העליות. הישראלי הממוצע הפסיד לאותם ספקולנ-טים-מומחים, היודעים את המלאכה, ועזב סר וזועף את עיסקי המניות.

אילו היה הישראלי הממוצע רואה ב"מניות לא אמצעי לרווחים קלים, אלא מקום בו אפשר להשקיע, בכונה להגדיל השקעתו בעתיד, אילו היה חושב במונחים של דיבידנדה, תשואה, התפתחות החברה בה השקיע, לולא היה נוטה לספקולציות אלא לרווחים סבירים, לא היה מפסיד כלל. אמונו בהשקעות בניירות-ערך היה גדל, ופני הבורסה כיום היו שונים לחלוטין.

ההסתדרות

המזכ"ל האחרון

יצחק בן-אהרון עשה זאת שוב. במיכ"תב שהיה מיועד לחברי הוועדה-הפרעל כתב: "הנני מודיע בזאת על התפטרותי מתפקיד המזכיר הכללי של ההסתדרות. צר לי שנכפתה עלי חלטה זו, ועם כל הצער שבדבר, עלי להודות שאני רואה בה קבלת דין של מסע הדיחה, שהחל כימ"עס מאז כניסתי לתפקיד".

מתנגדיו של יצחק בן-אהרון חזו מראש את התפטרותו למחרת הבחירות להסתד-רות. התראותיהם לציבור הבהורים, ואז-הרתם שיצחק בן-אהרון משמש כמסכה למערך ששילט בהסתדרות את שליח-

פנחס ספיר וגולדה מאיר, נתקלו בשצף קצף של הכחשות והשמצות מפי יצחק בן-אהרון עצמו. **ס"ר בן-אהרון** התפטר פעמים אחדות בארבע שנות כהונתו בפעם האחרונה היתה הסיבה להתפטרותו ההערבות הממשלה בסיכסוך פועלי-המזון. כשנתבקשה או ועדת-הביקורת המרכזית לאכוף דיון בהתפטרותו במושב הוועד-הפרעל של ההסתדרות, ענה יו"ר הוועדה, ברוך אוניה, לחבר הוועד-הפרעל אלכס מסיס: "אי-אפשר לדון בהתפטרותו של יצחק בן-אהרון מתפקיד המזכיר הכללי, משום שתפקיד כזה אינו קיים בחוקת ההסתדרות".

המזכיר, שהתפטר ממשרת המזכיר שלא היתה קיימת. היה בבואתו הנאמנה ביותר של המערך. כסוס טרויאני אמיתי, הוחרר בן-אהרון עלידי פנחס ספיר, גולדה מאיר וישראל גלילי אל ההסתדרות הכללית בסתיו 1969. היתה זו הפעם הראשונה שאיש אחדות-העבודה זכה בתפקיד הרם של מזכיר ההסתדרות, תפקיד בו קדמו לו דויד בן-גוריון, פינחס לבון ומרדכי גמיר, ושהיה באופן מסורתי בעלולות "הגוש". ב"לא-ברק", בנאום-הכרת שלו, בסיומה של ועידת-ההסתדרות, הבטיח יצחק בן-אהרון למאגיניו באולם הסינרמה התל-אביבי הרים וגבעות. בארבע שנות כהונתו קיים מעט מאד מהבטחותיו. ראשי

"המירמה הגדולה" - העכברים יעלו על הכסא

מפלגת העבודה ידעו תמיד להשתמש ב"שירותיו הסובים כדי להסיח את זעם ה"שכירים על הירידה בכוח הקנייה של שכר-העבודה. בכל פעם שהיתה התמר-מרות העובדים השכירים מגיעה לשיאה, היה יצחק בן-אהרון מקים סקנדל כלשהו, על נושא חשוב או צדדי, מאיים בהתפס"רות ומגייס מאות ועד-יעובדים בשליטת המערך, כדי "להחמ"ן. בו. כך הסיט את השומת-הלב הציבורית מנושא המאבק המיקצועי עצמו.

היה זה ללא-ברק יעיל ביותר. בתקופת כהונתו של בן-אהרון הורע מצבם של העובדים השכירים יותר מאשר בתקופת כהונתו של כל מזכיר אחר. ב"פעם הראשונה בתולדות המדינה העזה ה"ממשלה לבטל סובסידיות על מיצרכי מזון חיוניים, לחוקק חוקים נגד חוסש-השכיה והאיגוד המיקצועי, לתוציא צויר-ריחוק וצווי-חירום נגד פועלים שובי-תים, להטיל קנסות של עשרות אלפי ל"ר ל"רות על ועד-יעובדים, ולאיים עליהם ב"מאסר. בן-אהרון היה צועק, וועק, צווח, צווח, מעליב, מאיים בהתפטרות ומרים את ידו עם שאר חברי-הכנסת של מפלג"גת העבודה ומפ"ס בהבעת אימון בממש"לה. גנדה הוביל, כביכול, את מיליון ומה"אלף חברי ההסתדרות למאבקיו המד"מיס.

מישפט בארלזורוב. המזכיר הכללי (המשך בעמוד 18)

• מודעת-בחירות של סיעת מרי בבחי"רות להסתדרות, הראתה את בן-אהרון משמש מסווה לספיר.

מיכתב קטן אחד שם קץ לגויהעזן המיפלגתי בצה"ל

הרעיון המפוצץ ביותר של השבוע נולד במחנה הפורח של אמנון ויכרוני. הוא ירד לתומו במדרגות בניין הכנסת, בו הוא משרת כיועץ פרלמנטרי של סיעת העולם הזה — כוח חדש, כאשר לפתע עצר בעדו, מיהר אל הספרייה ושלף את ספריה החוקים.

יום לפני כן כינס אורי אבנרי מסיבת-עיתונאים, וניתח את התופעות המסוכנות של חדירת המיפלגות לצה"ל. בין השאר עמד על משמעות שרותם של קצינים בכירים במהלך מלחמת-החירום.

כאשר נשאל מה צריך לעשות איש כמו אריק שרון, השיב אבנרי: „אני רוצה לומר לאריק, בכל הידידות, שעליו לבחור בין שלוש אפשרויות: לשרת בצה"ל ולפעול לשיקומו מבפנים, לפרוש מצה"ל ולהקדיש את מרצו לביקורת בלתי-מיפלגתית על מערכת הביטחון, או להיות עסקן של הליכוד הימני ולמשוך את ידו מעניינים צבאיים“.

אבנרי סבר שעל אריק עצמו להתחלט. זיכרוני מצא את הדרך להכריח אותו, ואת שאר האלופים המיפלגתיים, להחליט מיד.

כי באותה הברקה תפס זיכרוני נקודה, שנעלמה עד לאותו רגע מעיני המישפטים הכבירים במדינה: שעצם שרותם של אלופים אלה במילואים היא עבירה חמורה על החוק.

מיכתב לשלוש כתובות

סיעה קטנה יכולה לפעול במהירות, והשפעתה יכולה להיות מכרעת בשל כך. רבע שעה אחרי ההברקה בחדר-המדרגות יצא מיכתב מנומק לשלושה אישים: יו"ר ועדת-הבחירות המקומיות, השופט חיים כהן; הרמטכ"ל דוד אלעזר, היועץ המישפטי לממשלה, מאיר שמגר, כעבור עשר דקות שודר תוכנו ברדיו.

היה זה טיק, שאי-אפשר היה לעצור אותו. הוא שינה, תוך ימים מעטים, את כל מעורר-הכוחות במלחמת-הבחירות הקרובה.

כתב זיכרוני במיכתבו, שיצא בחתימת אבנרי:

הנני מבקש להפנות את תשומת-לבכם להוראות החוק, האוסרות על מועמדים לכנסת לשרת שרות-מילואים לפי חוק שרות-ביטחון, עד יום הבחירות.

לפי סעיף 56 (א) (4) לחוק הבחירות נאסר על קציני-צבא בשרות-קבע להיות מועמדים לכנסת, אלא אם כן חדלו להיות קציני-צבא 100 יום לפני הבחירות.

כחוראה משלימה לכך, נקבע בסעיף 56 (ד) כי מועמד לכנסת לא ישרת שרות מילואים לפי חוק שרות-ביטחון, מיום פירסום הרשימות ועד יום הבחירות.

הוראה אחרונה זו אינה מקנה רק זכות למועמד להשתחרר לצורך ניהול תעמולה מיפלגתית, אלא הנה גם הוראה מחייבת, המשלימה את הקודמת, כדי למנוע את עקיפתה.

במקרה הוראה מחייבת, יכול להיווצר מצב בלתי-נסבל שקציני-צבא, שהשתחררו 100 יום לפני הבחירות, יעקפו את הוראות החוק וגוייטו לשרות-מילואים, שבו

אריק מארח את הממשלה *

18 — 19

האלוף אריק שרון, המועמד הששי של הליכוד לכנסת. הוא קיבל במטהו את חברי הממשלה והשמיע באוזניהם את דעותיו הפוליטיות. הכתבים כינו את עוצבתו „אוגדת הליכוד“. ראיונותיו היכו גלים בעולם, ואי-אפשר היה עוד להבדיל בין טענותיו הן צבאיות המובהקות ובין תעמולתו הפוליטית-מיפלגתית.

בטלוויזיה השתפחה גולדה מאיר בגילויי אהבה לאהרון יריב, יחסה לכישרונו האישי את שיחרור השבויים, והעלתה אותו על נס כגאון דיפלומטי בעל אישיות מקסימה. במישר-דפוסו מסחרי, המשרת את הליכוד, הכינו תועמלנים דפית-שבחות לאריק שרון, כגאון צבאי וכנושא דגל הליכוד הימני.

טייל נ"ח נגד-מיפלגות

כל הגכמות בין המיפלגות ובין צה"ל נמשטשו. נוצר מצב שצה"ל חוקק אחוזות-אחוזות בין המיפלגות, יחד עם תהיית הקרבות — כפי שקרה למדינה כולה.

בפני כל אחד מהאלופים-המועמדים עמדה ברירה אישית — להתפטר משה או להתפטר משם.

הראשון שהחליט היה, כנראה, אהרון יריב. הוא בחר בפרישה מצה"ל. כדי להישאר מועמד לכנסת.

היתה זאת בחירה פיקנטית. בחוגים יודע-דבר נפוצה השמועה כי גולדה מאיר, שכבר החליטה לחסל את אבא אבן, ייעדה את יריב לתפקיד שר-החוץ בממשלה הבאה. מתוך ביטחון עצמי עילאי שהיא תעמוד בראשה.

נראה שיריב לא היה בטוח בכך. כי שר אינו חייב להיות חברי כנסת. כך, למשל, מופיע חיים בר-לב במקום ה-113 ברשימה, בהאמינו שהוא יהיה שר גם מבלי להיות ח"כ. יריב החליט „לדבך על בטוח“, לתפוס קודם כל את מושבו בכנסת.

אריק שרון התלבט הרבה יותר. לבטים אלה התחילו עוד לפני שגורה הטיל. אריק אינו איש-מיפלגה מובהק. אהבתו הראשונה היתה ונשארה המלאכה הצבאית. בחודשים שבהם עמל להקמת הליכוד הימני, גברה בו הסתייגות עמוקה ממיכנה המיפלגות הימניות ומאופי רבים ממנהיגיהן.

לפני המלחמה השלים עם העובדה שהקאריירה הצבאית שלו נפתיימה, ושעליו להתמסר לעבודה מיפלגתית. אולם המלחמה, שהי טיחה אותו שוב לתוך מערכות הקרב, ושנתנה לו את שעתו חיפה ביותר, עירערה את החלטתו.

נוספה על כך נקודה אישית, שהיתה כנה לגמרי: אריק קשור לחייליו, כשם שהם קשורים בו, בלי קשר להשקפותיו הפוליטיות. הוא היראה בקול רם: „איך זה ייראה אם אני אעזוב אותם למחרת הקרב. והם יישארו בעמדותי, בשיעמום של ימי הפסקת-אש? הם יחשבו עלי?“

יתכן שאריק היה ממשיר, להתלבט, איזו יכול היה. אולם הטיט המישפטי פוצץ את ההתלבטויות. הוא נאלץ להחליט. הוא הודיע שהוא יישאר בצה"ל, אם לא תימצא דרך לשנות את החוק.

כך, בסוף השבוע, היה נדמה שההברקה בחדר-המדרגות השיגה כמה הישגים חשובים:

● נעשה צעד חשוב לבלימת המיפלגות-הצבאיות של צה"ל.

● הובטח שאריק שרון יישאר במקום שבו הוא יכול להביא את מירב התועלת — צה"ל, ושלא יהיה במקום שבו הוא יכול להביא את מירב הנזק — בצמרת מפלגות הסיפוח.

● הופחתה בצורה ניכרת סיכויי הליכוד, שעלייתו בבחירות יכלה להיות סכנה חמורה למאמצי-השלום.

* משמאל: שר-הסעד מיכאל חזני.

הם יכולים למלא תפקיד צבאי ולנצלו למטרות מיפלגתיות. מצב כזה אכן נוצר כשני. דוגמה בולטת לכך היא שרותו של האלוף-במילואים אהרון יריב, מועמד בכיר של המערך, הממלא עתה בצה"ל תפקיד רב-פירסום כמנהל המגעים עם שליחי המטכ"ל המצרי. שליחותו מנוצלת, וגם תנוצל, כדי לחזק הון מיפלגתי-אלקטורלי.

במצב דומה נמצא האלוף-במילואים אריאל שרון, וקצינים אחרים. רבים מאלה לובשים מדים וממלאים תפקידים של קציני-הסברה וכדומה, המאפשרים להם לנהל תעמולה במחנות צה"ל, במישור או בעקיפין, בניגוד גמור לחוק. בהקשר זה אני מבקש להפנות את תשומת-לבכם להוראה אחרת של חוק הבחירות, סעיף 92 (ד), הקובעת שבחודשים האחרונים שלפני יום-הבחירות לא יחיו במח"נות-צבא פעולות-הסברה, מלבד על נושאים צבאיים, טכניים או מדעיים.

ראוי להוסיף שגם התקנות לשעת-החירום אין בכוחן לשנות את הוראות חוק הבחירות, או לקבוע בו תנאים כלשהם, וזה לפי סעיף 149 של החוק.

נוכח הוראות החוק הנ"ל הריני תובע מכם למנוע את הפרות החוק, ולהעמיד בפני קציני-הצבא הנוגעים בדבר את הברירה בין הפסקת שרותם הצבאי לאלתר, ובין התפטרות מרשימות המועמדים לכנסת.

כדי למנוע כלל את ההכנה, הופיף אבנרי בהודעה לעיתונות שבי-מיקרה הצורך יפנה לבית-המשפט, כדי לשים קץ להפרת החוק.

קומנדו מערך ואוגדת ליכוד

השופט חיים כהן הוא, אולי, המישפטן בעל כושר-התפיסה המהיר ביותר במדינה. כאשר הועבר אליו המכתב שכב חולה במיטה. אולם די היה לו לקרוא את השורות הספורות, כדי לדעת שהמצב החוקי הוא חד-משמעי.

כאשר פנה אליו עיתונאי, באותו יום, חייוה כהן דעתו שאבנרי יוכל לפסול את מועמדותם של יריב ושרון באמצעות בית-המשפט.

הרמטכ"ל אינו מישפטן. אולם הוא החייעץ עם מאיר שמגר, שגם הוא מישפטן מהיר-תפיסה ויסודי. הוותיק-עצו: זיכרוני צודק, החוק הוא חד-משמעי. הוא יעץ לרמטכ"ל להודיע לאלופים שעליהם להתפטר מצה"ל, או מרשימות-המועמדים. שמגר הרחיק לכת, ולא כלל בהוראה זו רק את המועמדים לכנסת, אלא גם את המועמדים לרשויות המקומיות, שאינם כלולים בחוק.

כך, במכה אחת, הגיע לקיצו גן-עדן מיפלגותי, שגבד בהפקרות.

מדי יום ביומו הלילו הרדיו והטלוויזיה את המישלחת הישראלית בקילומטר ה-101. „קומנדו 101“ זה היה מורכב מן המועמד ה-27 של המערך ברשימה לכנסת, אהרון יריב, ומן המועמד של המערך לראשות עיריית ראשון-לציון, שמואל אייל. גלוה אלתם חתנו של משה דיין, דוב שיאון, בעלה של יעל דיין.

בגדה משרבית של התעלה שכן מטהו של מי שהיה פעם מפקד „יחידה 101“,

הזמרת שהזכירה לערבים את ע קאשי הנ

„האמת היא שהערבים הם בני־אד

להילחם... אבל כשראיתי בעיני את כל

מספחתה, שהמתינה לה בנמל־התעופה, הוֹרֵי דיעה לה מייד עם רידתה מהמטוס על נפילתו בן־משפחתה, זאביק, טנקיסט בן 27 שנפל בקרב בות הגולן. עליזה הנרגשת, שנפלה לתוך הקלחת שאחרי המלחמה ונתקלה בבשורת־איוב ללא הכנה, ביקשה מייד לצאת ולהופיע בפני חיילים. הופעתה הראשונה בארץ נערכה למחרת בואה, בבית־החולים רמב"ם בחיפה, וארכה שש וחצי שעות. בניגוד לאמנים רבים אחרים, היא הוֹרֵי פיעה בלא ליווי צמוד של צלם ואיש יחסי־ציבור, שתפקידם לפרסם את ההופעות.

★ ★ ★
אשר נתבקשה להופיע בשידור חי ב־טלוויזיה, למחרת הופעתה הראשונה בבית־החולים, ביקשה לשיר את השיר היום היום למען ההורים השכולים כולם, ולזכורו של בן־משפחתה. בקשתה נתקלה בסירוב. בנימוק ש־"מספיק עצוב גם ככה, לא כדאי להוסיף". רק אחרי מאמצי שיכנוע גדולים מצידה, התירו לה לשיר את השיר לזכרו של בן־משפחתה. אולם, דקות ספורות לפני תחילת ההופעה נמסר לה, כי עליה לשיר את השיר מבלי לחקדים כל הקדמות אי־

לית, והייתי משבשת את הדיקדוק. הקהל קיבל את זה בהתלהבות עצומה. ראיתי שזה טוב, או התחלתי לבסס את התוכן־ניות שלי על קשר דיבורי ישיר עם הקהל, באנגלית הבסיסית המצחיקה שלי. כל התוכניות שלי מובאות בשידור חי, ללא הכנות מוקדמות."

עליזה הישראלית זכתה להצלחה בקרב הקהל האמריקאי גם תודות להופעתה החי־צונית, שהיתה שונה מזו של כוכבות ה־מסך האמריקאיות האחרות. היא עשתה לעצמה שם של קשק־שנית חביבה, חצי מטומטמת, המדב־רת שטויות אבל מצחיקה עד מוות. היא הסכה חביבת הנשים בארצות־הברית, דוֹרֵי קא מפני שלא היתה לה תדמית של פצצת־מין או של כוכבת זוהרת. ביום השני בשבוע שעבר הגיעה לארץ. על המלחמה שמעה, כמובן, בארצות־הברית ומייד החלה מופיעה בבתי־כנסת ובאולמות פתוחים. בעיקר בפני קהל יהודי־די, "והעיקר, אספנו המון־המון כסף."

עליזה קאשי בדמותה האמריקאית

את השיר היום היום של מוני אמריליו ודודו ברק.

היא שרה את השיר בקול חנוק רווי־דמעות, בועקה כבושה. הצופים בבית חשו בהתרגשותה ואף ראו אותה בעליל, כי הדמעות שטפו את איפורה הכבד. היא סי־מה את השיר ופנתה לחזור אל מקומה, לימינו של אהוד מנור, המנחה.

ברגע בו עברה המצלמה אל פניו של המנחה, נשמעה לפתע לפתע צעקתה הר־נרגשת של עליזה: "כוס אומק לערבים!" הצופים בבית פערו פיותיהם בתדהמה. לרגע לא האמינו למשמע אוזניהם, אבל המנחה המשיך בתוכנית בקולו השקט, כרגיל, כאילו שום דבר לא אירע. ורק הקריינית, שהופיעה על המסך אחרי ה־תוכנית, התנצלה על "התנהגותה הבלתי־הולמת של אחת המשתתפות". למחרת היום הטילה עליה רשות־השיי־דור חרם רשמי.

מה קרה? כיצד יכולה היתה זמרת להשמיע קללה כה בוטה בשידור חי, לעיני מאות אלפי צופים? מה הביאה לכך?

★ ★ ★

ליזה, בת להורים יוצאי פרס, נול־דה בארץ. היא גדלה בתל־אביב והת־חנכה בבית־הספר החקלאי עיינות: "חקר־לאית רצו לעשות ממני". אחר־כך למדה הוראה בסמינר בית־הכרם בירושלים ואפ־לו שנה אחת באוניברסיטה. כן, מיקרא ותולדות האיסלם. היא היתה חברה בלהקת הנח"ל ואחרי שחרורה ניסתה את מזלה, בהצלחה לא מבוטלת, כזמרת בארץ.

יום אחד חשה כי הגיעה השעה לפרוש כנפיים. בשנת 1961 ארוה מזוודה קטנה ובה שתי שמלות־ערב, שאחותה תפרה למענה, ויצאה לחפש את עתידה ביבשת ה־גדולה, עם מאה לירות בכיס.

בארצות־הברית החלה עליזה מופיעה ועד־מהרה התפרסמה. מהופעות במועדוני־לילה שונים עברה להופעות בטלוויזיה. כיום היא מופיעה כבדרנית וכזמרת. "סוד הצלחתי", היא אומרת, "הוא ב־אופן המיוחד שבו אני מגישה את תוכ־ניותי. בהתחלה לא שלטתי בשפת האנג־

עליזה עם בעלה

דעות אמם בשידור חי בטלוויזיה לקשקשת

עליזה קאשי בדמותה הישראלית

לי ערבי זה אחד שהיה בא למכור פיי רות וירקות בשכונה, כשהייתי קטנה. בשבילי זה לא אחד שמחזיק מיקלע ביד. אלה אנשים כמוני וכמוך, וכולנו יחד רק עצים בתוך המדורה. "אולי מה שרציתי לצעוק, מה שהייתי צריכה לצעוק," מסבירה עליזה, היה: "כוס אומק הרוסים!"

גם אותם מ'שהו שולח כמונו...

הכצועים ונזכרתי בבן אחי שנהרג..."

יית. על מה שקרה, אחר כך, היא מספרת: "התחלתי לשיר את השיר הזה כשהדמעות בר חונקות את גרוני. בקושי מנעתי מעצמי פרוץ בככי. כשגמרתי, ירדתי למקומי בלי רעת מה נעשה אתי. הייתי המומה. לא יכולתי עצור בעצמי והפלטתי את המילים. כשאמרו לי, אחר כך, שהמיקרופון קלט את זה, נדהמתי. זה כאב לי נורא. חשבתי שבגללי עוד עלולים חדש את המילחמה.

"הייתי אמנם נרגשת, אבל לא היה לי מושג אתרגש עד כדי כך. בסך-הכול לא רציתי לחשוב שבאתי ארצה אחרי עשר שנים לשיר עם ערב בא, אלא כדי לשיר שירים של זום. אחרי מה שקרה במשפחה שלי היה לי ירך, עוד יותר מקודם. לשתף אחרים בחוויה אישית הכואבת שלי ושהאנשים כאן יידעו איכפת לי. רציתי לדבר אליהם באופן ישיר, מסביר. להגיד לכולם שזהו הבית שלי, והעם שלי, ושהו כואב לי. כשהגעתי לשורות האחרונות

עליזה קאשי אצל פצועי צה"ל, לפני השידור

לא משך ידו גם ממאבקים מדיניים. בראיון מיוחד לניוהויק בראשית השנה, ניסה להכחיר את עצמו כמנהיג מחנה היונים בישראל, בהתווה תוכנית שלום משלו. עיון מדויק בתוכנית גילה, כי בן-אחרון, כאקטיביסט מסורתי של אחדות העבודה, אימץ למעשה את תוכנית-אלון, בהסיפו לנסיגה הדיצדדית, ללא הסדר שלום, אל גבולות סיפוח נרחבים. תוך כדי כך גם אימץ לעצמו את הסיפוח של משה דיין. כאילו "כבר קיים שלום למעשה" ואין עוד צורך להתחשב בערבים.

הסיבה האמיתית להתפטרותו של המזכיר המועצה, השבוע, היתה אי-יכולתו של המערך להשתמש בשירותיו הטובים מבלי להתגבר לשם כך על המריבה האישית בינו לבין גולדה מאיר, פינתס ספיר וישי ראל גלילי. בלי בן-אחרון היה המערך נחל מפלה ניצחת בבחירות להסתדרות. עשרות אלפי מצביעים העדיפו לתת קולם לרשימת המערך כדי שבן-אחרון ימשיך להזעיק ולצעוק בשמם... אולי זה יועיל, אמרו המצביעים, שתמכו ברשימות איר פוזיציוניות, והצביעו עבור המערך. במקום להפסיד 4% היה המערך מפסיד 10% ויותר לולא המרימה הגדולה של הצבת יצחק בן-אחרון כמועמד לכהונת מזכיר ההסתדרות. הבא.

לבן-אחרון יש תוכניות רבות, כולן ב-מיסגרת המערך. הוא רואה עצמו כראש ממשלה מיועד, והתפטרותו היא בבחינת נסיגה לצורך התקפה רבתי. אך גם במאבקי בן-אחרון למעשה הקרובות את ראשי ה-מערך, בדיוק כפי שעשת בבחירות להסתדרות. אנשים שילכו להצביע בעד רשימת-שלום, אחרי זעזוע יום-הכיפורים, ימשיכו בגללו להצביע בעד המערך. ה-מאבק "היוני", שהוא ינהל עכשיו, ימשיך לזרות חול בעיני אלפים רבים של אורי-חיים. התירוץ: "גם במערך ישנם לוחמי שלום כמו בן-אחרון ואליאב".

קשה להאמין שיצחק בן-אחרון אינו מבין מה שהוא עושה, ואת מסורותיו של מי הוא משרת. אך כמו רבים אחרים ש"הזנוגות" מנע מהם מלהסיק את המסקנות הסופיות, ממשיך יצחק בן-אחרון בדרך שתוביל אותו להדחת הסופית ולהוצאתו לחלוטין "מסידור העבודה" של המשלח.

להסתדרות עצמה היה יצחק בן-אחרון, ללא ספק, המוכ"ל האחרון. מי שיבא לשבת עכשיו על כסאו (העכברים יעלו על כסא), ייבא בן-אחרון עצמו ברגע של אמת לפני המילהמה) יהיה שליחו הנאמן וצירו המוסמך של פינתס ספיר. התפטרותו חו של בן-אחרון איפשרה לו ולגוש ה-מפא"י לכבוש מחדש את המישלש ברחוב ארלוזורוב.

מדע

מחדל הדלק

אל רשימת המחדלים של ממשלת-ישראל ומערכת הביטחון ניתן להוסיף עוד מחדל חמור אחד: יחס הביטול וההסתהיות מ-המצאותיות של הממצא אלכסנדר זרחין, וזרחין, ליד ברית-המועצות, בעל השטח להתפלת מ"ים הנקראת על שמו, הוא אחד מאנשי הדמדומים המקוריים ביותר של מדינת ישראל. מיום הקמתה של המדינה הציף את מוסדותיה בהמצאות מקוריות שונות, המבוססות על נסיונות ומחקר חיים. סיפור מאבקו עד לאימוץ שיטת התפלת מ"ים שלו, היה בזמנו אחד הסיפורים המזעזעים של התנכרות השל-טנות להישגיו של האינג'ינר טכנולוג שומר-המציאות. למרבה הצער לא זכו ה-צוות האחרון של זרחין אפילו ביתחן זה.

השבוע נזכרו בורחין מחדש. היה זה אחרי שפורסם בריבם כי כל שלוש הוררי עות הלוחמות של צבא ארצות-הברית, משתפות פעולה בפיתוח נשק חדש: דלק מעורב באוויר בעל כושר פיצוצי גבוה ביותר. הידיעות מסרו כי ניסויים בדלק מתפוצץ הוכיחו כי עוצמתו עזה פי כמה מכל חומר-נפץ מקובל אחר, להוציא נשק גרעיני. על סמך ניסויים אלה בהכנתם של

כלי-נשק נוספים המבוססים על דלק המ-עורב באוויר מתפוצץ.

השלומיאליזם. הרעיון להשתמש ב-תערוכות של חמץ נוזלי ודלק כחומר-נפץ אינו חדש, כפי שהוצג השבוע. עוד בחור דש מרץ 1948, לפני הקמת המדינה, הציג זרחין לדוד בן-גוריון, או יור' הנהלת ה-סוכנות היהודית, לייצר בארץ חומר-נפץ מסוג זה.

בתזכיר מפורט ששיגר לביג'ה, הציג או זרחין ליצור את חומר-הנפץ "אקסי-ליקוויט", כתב או זרחין: החומר הגולמי בשביל חומר-נפץ זה הוא חמץ נוזלי ו-אבק של מיני דלק. כוח הנפץ של "אקסי-ליקוויט" עולה על כוחו של הדינאמיט. בבית-המועצות הוא יותר נפוץ מכל חומר-נפץ האחרים, ובו משתמשים ברוב מחצבי המיכרות, התעלות ובנייני הא-מה. ויפה מאוד הינהו בשביל מעשי החב-לנות השונים, הצריכים בשביל הצבא."

כאשר החלו בישראל לגלות השבוע התעניינות בחומר-נפץ זה, אמר זרחין: "השלומיאליזם שלנו אינם יודעים כנראה כי הקטיושות הסובייטיות מופעלות בחומר-נפץ זה שעוצמתו גדולה פי שלוש וארבע מכל חומר-נפץ רגיל אחר."

דלק מביטומין. הצעה אחרת של אלכסנדר זרחין שנתקלה ביחס של ביטול והסתהיות היתה ייצור דלק מביטומינים. במשך שנים ארוכות הפציץ זרחין את הממשלה וועדות הכנסת בתוכניות בהם ביקש לנסות את שיטות הפקת הדלק מבי-טומינים. "ברשות מדינת ישראל נמצאים מקורות דלק עצומים וחובה עלינו לפתחם ביעילות המקסימלית", טען זרחין בתוך-כיריו. הביטומין הוא שם כולל לתערובת של פחמינים שונים הנמצאים במירבצים המצויים בשפע במקומות רבים בארץ.

הפקת דלק מביטומין אינה המצאה בל-עדיית של זרחין. היא מקובלת במדינות שונות, גם כאלה העשירות בדלק. עוד ב-1955 הפיקה חברה פרטית בארצות-הברית אלף טון דלק ליום מביטומין. אבל זרחין עיבד שיטה מיוחדת להפקת דלק ממרבצי הביטומין בארץ, המרוכזים בעי-שלא בקירבת ים המלח, ואף רשם עליה פטנט ישראלי.

טען זרחין בתזכירו: "בעיבוד מחצב עם תכולת ביטומין של 10-12% ובתפוקה

ממציא זרחין

וכל הגבעות תתמוגגנה

של 100 אלף טון לשנה, יגיע המחיר ה-עצמי של דלק ל-12 דולר לטון... כל עוד נדרש לנו דלק למטרות אינדרטיות, חובה עלינו לנצל את הביטומין (הניתן גם לשימושים אחרים) להפקת דלק כמו בנזין, סולר וגז תבערה."

איש לא התייחס ברצינות לרעיונותיו ותוכניתיו של זרחין. רק עתה, נוכח משבר האנרגיה הפוקד את העולם, כש-מדינות רבות מחפשות אחרי מקורות דלק חדשים, הגברה ההתעניינות ברחבי הער-לם בהפקת דלק מביטומינים, המצויים ב-שפע במדינות רבות. הגברה הפקת הדלק מביטומין עלולה לבטל בעתיד את תלותם של מדינות רבות בנפט הערבי.

כשצל משבר הדלק מאיים גם על ישר-אל, יש סיכוי שהפעם יתייחסו ביתר-רצינות להצעותיו של זרחין בתחום זה.

האנה הארי מלכה

היותה בת 16 — העמידה לרשותה חדר ענק, מלא בצירי-פרסקו על התיקרה ועל הקירות — הנחשב למפואר ביותר בעכו העתיקה: "תמיד היה לי כל מה שרציתי", סיפרה.

וכאשר רצתה, לפני שלוש שנים להיר-שם לבית-הספר לדוגמנות של מועדון לאשה — קיבלה, כמו תמיד, את מלוא התמיכה. גם הכספית, "זה עלה לנו, יחד עם המלחמה, והנסיעות לתל-אביב — יותר מ-2000 ל"י", אומרת דודתה הדוברת ער-בית ואנגלית. "אבל סוהיר רצתה — אז נתנו לה, לא איכפת לנו הכסף. איכפת לנו מה שמדברים. תמיד דיברו על סוהיר, היא בחורה יפה מאוד, והיא מתלבשת אחרת מכל החברות שלה. אבל עכשיו — עם המכנסים הקצרים האלה, ועם הדוגמ-נות — מדברים עליה יותר מדי. אני סו-תמת לי את האוזניים חזק חזק, בשביל לא לשמוע מה שמדברים עליה השכנים והמכרים."

לסוהיר לא היה איכפת. בת הטובים ה-עדינה והמפונקת ידעה בדיוק מה שהיא רוצה — ועשתה זאת: "יכול להיות שאני אמשיך ללמוד, בירושלים או באמריקה, כמו שהורי רוצים. אבל בינתיים אני מקווה מאוד שאצליח בתור דוגמנית. ברור שזה חשוב מאוד איך מתחילים. כשרואים דוגמנית מפורסמת — כמו קא-רין, למשל, שהיתה המורה שלי — זה נראה יפה מאוד. אבל אני לא יודעת איך היא התחילה. לי — זה חשוב מאוד להת-חיל בדרך הנכונה."

מה שדיברו עליה ברחוב הערבי — היה חשוב לא פחות. "שידברו", אמרה, "הם לא רגילים לראות בחורה שהולכת לים בחלוק-מגבת, ולובשת ביקיני. אני חו-שבת שאני הערביה היחידה בעכו, ואולי גם לא רק בעכו, שלובשת שורטס. ברור שדברים כאלה מעוררים דיבורים. בהת-

מאז ימי מאטה הארי הלהיבו מרגי-לות יפהפיות את דמיונם של שותרי סיפורי המתח והריגול. השבוע נחשפה מהי דורה ישראלית נוספת של מאטה הארי, כאשר נודע על מעצרה ומישפטה של נערת הזוהר הערבית סוהיר האני, שהורשעה כסוכנת המודיעין-הסורי בישראל.

"הם קוראים אחרי יא עיני, יא רוחי, ומעירים כל מיני הערות", סיפרה סוהיר כאשר נתפרסמה כדוגמנית המוסלמית ה-ראשונה בישראל, וילדת המקום הראשונה הלוכשת שורטס בעכו — "אבל באמת, אני בכלל לא נמשכת אחריהם. אני מחזיקה את הראש למעלה, וממשיכה ללכת, כאילו שלא שמעתי דבר. כי אצלי זה ככה, מילי-דות: הגאווה זה הכי חשוב."

והיה לה — מילדות — במה להתגאות. סוהיר, בתו הבכורה, יש לה עוד שני אחים ואחות צעירים ממנה, הלומדים בתיכון, של בעל אדמות אמיד מעכו, היתה שיי-כת תמיד לעילית החברתית של עכו ה-ערבית.

"אבי לא עובד", בהבירה בהכרת ערכה, המבוססת על סולם הערכים המקומי, "יש לו אדמות, והוא מחכיר אותן."

מסורתיים,

אבל מודרניים

בניגוד לתפיסה המסורתית בכל ה-י נוגע לריבוד חברתי-כלכלי, נחשבת משפחת איברהים לאחת המודרניות בעכו. האם, המגלה שמץ מרגלית וידיה — וכ-מובן את פניה — בבגדים מודרניים, חלי-בישה תמיד את בתה הבכורה, "כמו יהודיה". אביה דאג ללימודיה העל-יסו-דיים בבית-הספר טרה-נסטה תגוצרי, שבו קיבלה סוהיר תעודת בגרות. דודתה — שאצלת התגוררת סוהיר מאז

היא היתה הדוגמנית הערבית הראשונה בארץ - אחת המועמדות הערביות הראשונות בתחרות 'ופי' - עכשיו הודתה בריגול לטובת סוריה

לא רואה אותן, אותי זה מצחיק. אני נור סעת עד לחוף הכרמל, כדי להיות איפה שיש חברה נחמדה, מתחילים אתי שם הרבה. אני פשוט מתחמקת בעדינות. אבל אם מישוה, שיתחיל אתי ככה בים, ימצא חן בעיני — אני אדבר איתו, ואשמח להיפגש איתו.

„אבל עד היום — זה עוד לא קרה.“

האשליות התנפצו

היה לה לפני כשלוש שנים. סוהיר, בת-עכו הרומנטית, בעלת הנימוסים האירופיים והמאדחת המעולה, עברה את משבר השורטס לאחר מריבה עזה עם הוריה — אך השיגה את שלה. אולם, תשוקתה להדהים, למשוך תשומת-לב בכל מחיר ולהגיע אל הזוהר המיוחל לא ידעה גבולות.

בשנת 1971 נתפרסמה בהעולם הזה

חלה, כשרציתי לקנות שורטס, הורי הת- נגדו. ישבתי ודיברתי איתם, ותצלחתי לי- שכנע אותם שזה בסדר. בסוף הם הס- כימו, אבל אמי אמרה: תלבשי את ה- שורטס רק כשאת בחיפה. כאן, בעיר העתיקה, זה יותר מדי. את תחיי היחידה.“

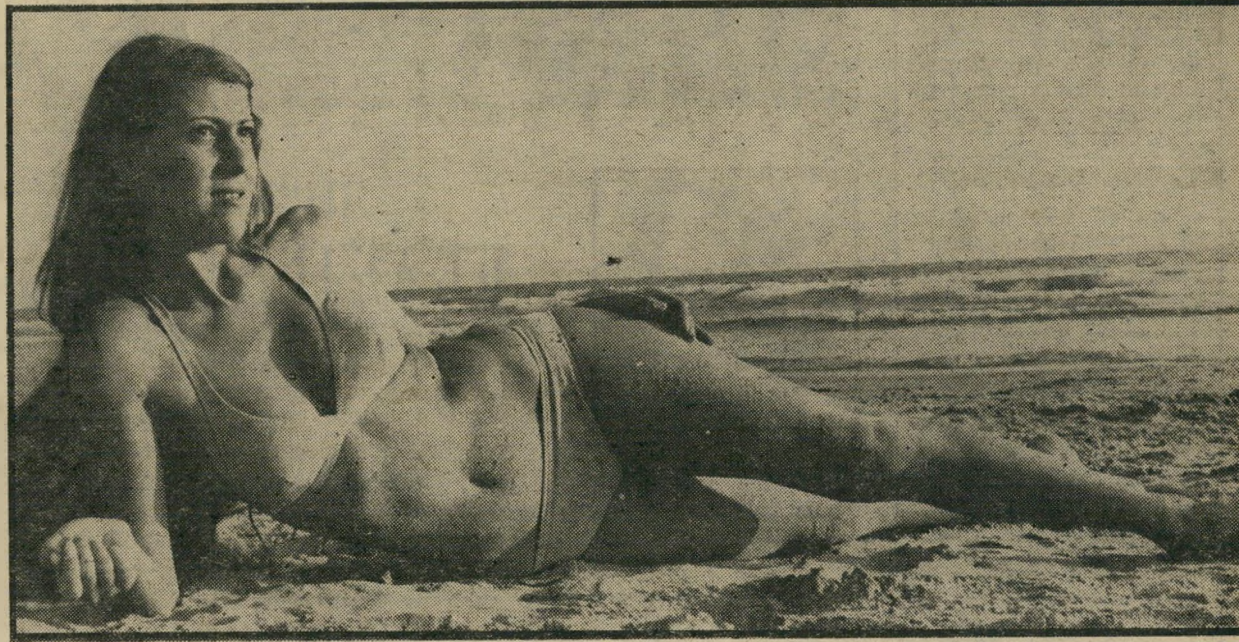
גוועלד! רחצה בחוף הכרמל

סוהיר אמרה אז לאמה, לדבריה: „להיפך. אם אלבש את השורטס רק בחיפה, יחשבו שאני עושה דברים בלי ידיעתכם. זה יוריד מן הכבוד שלי, ויוריד מן הכבוד שלכם. יותר טוב שאצא עם זה מן הבית, שאף אחד לא יוכל להגיד שאני עושה דברים בלי ידיעתכם.“ גם שאר הדברים שסוהיר עשתה — כמו בילויים בחיפה, „אבל רק במקומות טובים, שלא כל אחד מן הרחוב בא אלי- הם“, או רחצה בחוף הכרמל עם החברות היהודיות מהבנק שבו היא עובדת, או

של „נסיכת הים התיכון“ — סוהיר (שלישית מימין) בתח- רות שנערכה בעכו, לפני שנתיים. צעירי עכו הערביים ראו בעין רעה את לבושה החופשי של סוהיר, שהיתה מתהלכת בעיר העתיקה בשורטס.

בפגישתה השלישית עם הסוכן הסורי הסכימה סוהיר, שכבר ראתה עצמה כ- מאטה הארי מיסטרית וזוהרת, להתגייס כסוכנת לשירות-הריגול הסורי ולספק לו מידע על מצבם של הערבים בישראל ועל יחסם של השלטונות אליהם, וכל מה ש- תצליח לגלות בנוסף לכך. הסוכן העניק לה כינוי-צופן: „ז'ניבר“, והיא אמנם של- זה מספר מכתבים אל מספר תיבת-הדואר שהשאיר בידה.

סוהיר האני, הדוגמנית הערבית הת- מימה ובעלת-ההזיות הורשעה באשמות שיוחסו לה. דינה טרם נגזר. ההגנה ביקשה לדחות את מתן גור-הדין עד לאחך המ- צאת ראיות על מצב בריאותה.

סוהיר בביקני, הנועו ביותר בעכו באותם הימים. כעבור שנה בשעת ביקור בקפריסין, באה סוהיר במגע עם סוכן-ריגול סורי בשגרירות הלבנונית

המורדת

מחדש ובכל עוז המריבה הישנה בינה לבין הוריה. אלא שדרכה של סוהיר אל הזוהר השי- תבשה באיזה מקום והובילה אותה לכיוון שונה לחלוטין. סוהיר, שביקשה תמיד להיות יוצאת-דופן ושגתה בדמיונות רור- מנטיים וורודים, נעצרה לא מכבר עלידי משטרת ישראל והואשמה במסירת ידיעות לאוייב ובקיום מגע עם סוכן-זר, איש המודיעין הסורי.

הפירסום הרב לו זכו חמודותיה והצי- הרתיה של סוהיר מסבירים אולי, מדוע נבחרה דווקא בת-טובים העכוזית כמטרה לפגיתם של שירותי הריגול הסוריים.

בחקירתה במשטרה הודתה סוהיר בת ה-21, שאשליותיה התנפצו אל סלע המ- ציאות המרה, וכי לפני למעלה משנה נפגשה עם איש חשגיריות הסורית בקפ- ריסין בבית חשגיריות הלבנונית בניקור סיה. למחרת היום שבה ונפגשה אתה, הפעם בשגרירות הסורית, ונענתה להצעתו לחזור לישראל ולבצע פעולות חבלה.

כן, הודתה סוהיר, כי סיפרה לסוכנים גור- ספים את כל הידוע לה על מצב הערבים בישראל ובגדה וטענה שאין להם חופש ביטוי. היא זכרה גם לספר לחוקרית כי התבטאויותיה ביחס לישראלים היו חריי- פות ביותר.

כתבה, שבה הוצגה לראשונה כדוגמנית הערבית הראשונה בישראל. תצלומיה של הדוגמנית חטובת-הגוף ובעלת רעמת ה- שיער הבלונדי היו חצופים מדי לטעמם של בני-עממה. הגליונות בהם נתפרסמו תצלומיה נחטפו והועברו מיד ליד בעכו. אלמונים רכשו כמות גדולה של עיתונים, גזרו את תמונותיה מתוכם ודאגו להדי- ביקן על קירות הבתים בעכו העתיקה ועל קירות ביתה של סוהיר. אחרים הרחיקו לכת עוד יותר ושלחו אליה ואל הוריה מכתבי איום ברצח.

לגבי המוסלמים בישראל היתה סוהיר תופעה יוצאת-דופן שיש לעקרה מן השור- רש. אפילו הצעירים המוסלמים, שהת- חנכו ברוח המתירנות הישראלית, הגיבו בועם על העזתה.

החדים שהיו להשתתפותה של סוהיר בי- תחרות-היפי האפילו על כל מה שקדם לה. או הסתבר גם שסוהיר האני תתמימה והרומנטית, כביכול, שהציגה עצמה לצורך ההשתתפות בתחרות כסוהיר איברתים, אינה אלא גרושתו הטריה של גבר מוס- למי בשם סמיר איברתים.

אולם, ההדים והגליונים השונים לא חר- יעו אותה. סוהיר הציגה את מועמדותה לתחרות מלכת-המים ונבחרה ככחת המו- עמדות הסופיות. בעיקבות התחרות פרצה

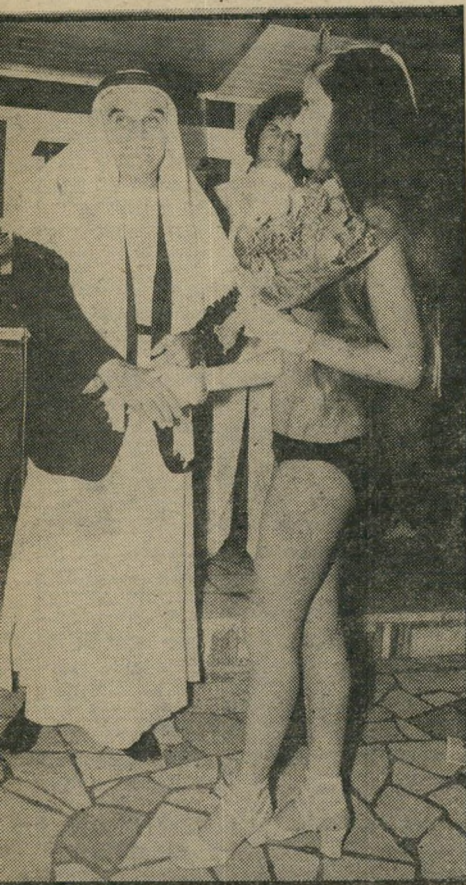
משחק בבאולינג, ואפילו פגישות עם מכ- רים יהודים — כל אלה נעשים בידיעתם המלאה של ההורים.

„הורי מאוד מרוצים ממני“, אמרה סו- היר. „הם יודעים שתמיד אגלה להם כל דבר שקורה לי, אפילו אם הוא יהיה הכי גרוע. אני שונאת לשקר. אם יש בינינו חילוקי דעות — אנחנו מתווכחים. או שאני מצליחה לשכנע אותם, או שהם מצליחים לשכנע אותי. אבל אף פעם אנחנו לא רבים.“

סוהיר הודתה שבין הערבים קשה לה למצוא חברים או חברות. שתי החברות הערביות היחידות שלה — למדו באוני- ברסיטה. „עם האחרות — אני לא מסתד- רת. יש להן מנטליות אחרת לגמרי“, אמרה. הנערות הישראליות — בבנק ובי- קורס לדוגמנות — מצאו חן בעיניה יותר. „אני מרגישה יותר נוח בחברתן.“

„ומה יקרה אם תרגיש יותר בנוח בחב- רתו של צעיר יהודי?“ נשאלה לפני שני- תיים.

„הרבה מתחילים אתי“, השיבה הדוגמ- נית מעיר אמיסגדים. „על חוף הים למ- של: החברות הערביות שלי לובשות בגדיים סגור, ומתרחצות במקום שאף אחד

בידכת השייך

התקשורת, השייך הדרוזי ג'אבר אל-מועדי, לוחץ את ידי סוהיר עם היבחרה. גם מרדכי טורקיס, שנכת במקום, בידכת בלבביות.

אריק שרון מזהיר את חייליו: "אל תפילו את הממשלה!"

אנשים

בפנים חמוצות "כן". מייק וי האמנים לא הבינו את המתרחש. לבסוף הסבירו להם: "מא"ר והיחידה סבלה אבידות רבות איש אינו מחייך כאן." אז הח"ר ליטו האמנים כי עד שלא יס"ט חטו ממפקד היחידה ומהחיילים חידר הם לא יעזבו את המקום. הם הצליחו לקיים את נידרם רק אחרי שעתיים וחצי של הופעה.

■ **הארי הרמן**, מסריט רשת הטלוויזיה הגרמנית "א.ר.ד.", הרשת הגדולה ביותר בגרמניה המערבית, היה צריך לטוס ליוון בתחילת השבוע. עקבות המהומות באתונה. הר"מ. בעל האזרחות הישראלית, מחזית גם בדרכון גורבגי. מי שיקולים לאומיים, החליט להשיג תמס בצאתו משדה התעופה לוד, בדרכונו הישראלי. הדבר עלה לו ביוקר. שוטרי בית הנתיבות עיכבו את יציאתו למרות שהיו בידו אישורים מתאימים מצה"ל. כשהתברר להם שהכל בסדר, המריא כבר מטוסו של הרמן. הוא היה נאלץ לדחות את נסיעתו ביום. להר"מ. בא. החליט הרמן, הוא ישתמש בדרכונו הור בלבד.

■ **ירושלמים רבים** נראו השבוע כשהם מגולחיראש. את התופעה הסביר כדורגלן בית"ר ירושלים, **ארצי כן** יעקב, שייצג השבת את קבוצתו במשחקי הגביע כשגם הוא מגולח ראש. אמר ארצי: "זה לאות הודות עם השבועיים שלי במצריים שגילוה להם את השערות."

■ **את הבדיחה האחרונה** על המילחמה מספר **ראובן צליק**: "חיילי צה"ל תפסו בזמן ה"מילחמה חייל עיראקי פצוע. ה"ביאו אותו לבית-חולים ושם רצו להלביש לו בפיגמה. אבל החייל התנגד ואמר: לא, תור דה! אני לא מתכוון לצאת ה"ערב!"

■ **המנחה שמואל שי טען** השבוע כי נודע לו ממקורות מוסמכים שהוחלט לדחות את יום-כיפור עד חודש ינואר. הסיבה לדברי שי, "עד אז כי מילא לא יהיה מה לאכול."

גינה לולוברג'ידה

כוכבת הקולנוע האיטלקית, נחה לאחרונה את הופעתה לפני המצלמות כדי להתייצב מאחוריה. לאחרונה מכרה ג'ינה סידרה של צילומים שצילמה במצלמתה הפרטית ברחובות רומא. אלה הם צילומים אמנותיים המעידים כי גינה נחונה בעין רגישה. בתמונה העליונה נראית גינה כשהיא חבושה בפאה נוקרית שנועדה

להסתיר את זהותה כדי שתוכל לצלם ללא הסרדה בחוצות רומא. בתמונה הקטנה נראית גינה עם מצלמתה, ללא איפור.

ממה שרציתי. ודווקא אני מתחתי כל הזמן ביקורת על השחצנות של כמה עיתונאים!"

■ **תקלה מסוג אחר** אירעה לטלוויזיה בעת שידור כתבה של הכתב **חיים גלי**. גלי הכין כתבה על יחידת שיריון של צה"ל בגדה המערבית של תע"צ. לתסואן. תוך כדי ראיון חיילי היחידה הופיעה במקום קבוצת בנות השייכת ליחידה. ה"חייל" טיפסו אל הטנקים והתחבכו עם החיילים אותם לא ראו זמן רב. לפתע העיר מישוה מהצד: "חברה, כאן זה טנק, לא בית זונות!" איך העבירו מנהלי הטלוויזיה קטע זה לשידור? מסתבר שלאנשי הטלוויזיה והרדיו יש שיטה להעביר קטעים שהם חוששים שימחקו להם. בשעה שהם מוסיפים את החומר שלהם לביקור

■ **עשרה מחברי ממשלת ישראל** ערכו בסוף השבוע ש"עבר ביקור אצל כוחות צה"ל בגדה המערבית של תעלת-סור. בין השאר סיירו גם על הגשרים שהקים צה"ל מעל ה"תעלה. שם הסביר להם האלוף **אריאל** ("אריק") **שרון**, את שלבי הקמת ראשי-הגשר על התעלה, כשהשרים עצמם עומדים על הגשר. תוך כדי כך עברה במקום קבוצת חיילים, שהצטופפה סביב השרים. אחד החיילים נדחף אל שר-הסעד **מיכאל חזני** וכימעט הפיל אותו למים. הנהיר אריק את החיילים: "תזהרו! תזהרו! אתם עוד תפילו את הממשלה!"

■ **כאשר עלו שרי הממשלה אל המסוק שהביא אותם למקום**, שוב התקבצה מסביבם קבוצת חיילים. אולם הם ה"ת

מאיה קזביאנקא

כבר מתכוננת לאפשרות של הסכם שלום עם מדינות ערב. הזמרת החיפאית, בת למשפחה יוצאת מרוקו, טוענת כי היא האשה שלנו אצל הערבים. היא יודעת בדיוק באילו מועדונים היא רוצה להופיע בסיבוב ההופעות שלה בדמשק — ביירות — וקהיר. לפני מספר שנים הופיעה מאיה קזביאנקא, במדינות ערב כשהיא מצוידת בד"ר כון צרפתי. בתמונה היא נראית מצולמת בביירות אחרי הופעה במועדון מקומי בחברת שחקן לבנוני (מימין) וג'ורג' חילוואי, בן אחיו של ראש ממשלת לבנון דאז. מאיה, ששהתה בחו"ל בעת שפרצה המילחמה חזרה לארץ להצטרף אל האמנים המתנדבים להופעות בפני חיילים.

רת הם נוהגים להשתעל כש"מגיע קטע שאין הם רוצים שמחקר. כך קורה שהמפקחים אינם שומעים בעת הביקורת את מה שהיו מוחקים לוא הא"י וינו בשקט.

■ **האלוף אפרים כן-ארי**, שגרתם לפעילות התרמה במיסגרת מילווה המילחמה מ"רצון. רואיין השבוע בתוכנית יום השישי הקצר בגלי צה"ל. בין השאר, שאל אותו המראיין **דודי מנוסי**: "מה דעתך על שיח האלופים הנערך לאחרונה? נה??" השיב כן-ארי: "הם מדברים יותר מדי ולכן מוטב שגם אני אשתוק."

■ **מייק מנחסי** מנהל שרות שלום בא"ע, ירד ב"תקופת המילחמה לדרום כי קצין-חינוך המלווה אמנים. הוא ליווה את **ג'רי יגלי**, **אילי גורליצקי**, ו**אברהם מור**. בסיועם הגיעו לבסיס של אחת הסיירות. כששאל מייק את מפי קד הסיירות אם הוא רוצה ב"הור פעתם השיב חמור סבר "כן." עבר מייק לסגנו של המפקד ו"שאל אף אותו. גם הוא השיב

להבו יותר למראה האלוף שרון מאשר למראה שרי הממשלה. את התלהבותם הביעו בצעקות קצובות: "א-ריק! א-ריק!" אמר להם האלוף: "חברה, תפ"סיקו להתלהב. עוד יזרקו אותי מהצבא בגללכם."

■ **אחד האנשים שנדפקו במילחמה** היה איש הטלוויזיה **דן שילון**. בימים הראשונים ריאיון טיים מצרי שבוי, וגישתו השחצנית כלפי השבוי המיסכן עוררה זעם אפילו אצל קנאים לאומניים. **אפרים קישון** כתב מאמר שלם נגדו, קבע ש"בגלל אנשים כמוהו קרו האסרנות לישראל. השבוע גילה ש"לון בחוג פרטי מה קרה, ב"עצם: לפני הראיון התנהל וי"כוח סוער בין הטייס המצרי וטייס ישראלי, ובו התבטא ה"מצרי בשחצנות בלתי-נסבלת, למרות שנסתבר שהיה פחדן בקרב. כשפתח שילון בראיון, חזר על פרטי אותו ויכוח. א"ר לם חלקים מהותיים ממנו נמר חקו על-ידי העורכים. מפני ש"היה בהם כדי לגלות פרטים צבאיים. נדפקתי" מודה ש"לון. יצא משהו לגמרי שונה

הרב שלמה גורן דואג לתודעה היהודית של חיילי צה"ל בגדה המערבית של תעלת סואץ. מאחר שאין בידו לספק ספר תפילות לכל חייל, הדפיס הרב תפילות מקוצרות על דפי נייר, אותם מחלקים לחיילים. מובן שהרב גורן לא שחך להדפיס גם את תמונתו (במדים) על גבי דפי התפילה. בתמונה נראית קבוצת חיילים המתפללת ליד התעלה, כשבידיהם תמונת הרב.

אם תרצו - אין זו הגדה (המערבית)

במוצב הגוויית

החייל האלמוני

מתנופף על מוצב קדמי בגדה המערבית מול איסמעיליה. מולו, במרחק כמה קילומטרים, נראית מתנוססת מצבת החייל האלמוני הניצבת בפרברי איסמעיליה, והי משמשת נקודת ציון בולטת בשטח. זוהי מצבה שנבנתה לחיילים האלמונים של הצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה

שופרה כלל, זה ברור. כל מאות המוצבים ונקודות התצפית של המצרים, המאוישים עתה על ידי חיילינו, שורצים אין ספור פישפשים, פרעושים וכינים. במשך היום

עבודה ערבית

חייל בעמדה במוצב הגוויית משקיף על הגדה המזרחית של תעלת סואץ, שם יושבים חיילי הארמיה השנייה של הצבא המצרי בקו ברלין. העמדות, עשויות שקי החול, נבנו על ידי המצרים בקו שהם הקימו מול הגדה המזרחית כשזו היתה עוד מוחזקת בידי כוחות צה"ל.

מדי יום, לפני עלות השחר, פוסקות לפתע סופות החול המידבריות. חיילים, הניצבים בעמדות, למודיניסיון. הם כורכים ממחטות סביב אפיהם. אותה שעה מתחילה לאפוף את השטח צחנה נורא. באין רוח נושבת נתלית הצחנה מעל המוצב. זוהי צחנת גווייתיהם של החיילים המצריים.

אנו תופסים עמדות ב"מוצב הגוויית" באפריקה. למרגלות המוצב — תחילתו של שטח ההפסקה. במרחק כמה קילומטרים משם, ב"מצבת החייל האלמוני" בואה איסמעיליה, מתחפרים החיילים המצריים. במרחק 200 מטרים צפונית מאיתנו, זור-מים מי תעלת סואץ שמעברה האחר, בקו ברלין, אלפי חיילים מצריים.

אנו, מוצבים במיתחם ענק שניבנה בהתאם לכל כללי תדוקטרי-נה הרוסית. רק העבודה היא ערבית ור עבודה זו עלתה בחייהם של עשרות רבות של חיילים מצריים. כאשר ספג המוצב הפגזה כבדה, קודם ההסתערות, קרסו ה-בונקרים על יושביהם וקברו חיים. לא נעים לדעת שאתה יושב במוצב שהוא

ללינת לילה, ובבוקר הוא מגלה גווייה מתבוננת בו. במשך הלילה נשא הרוח את החול הדקיק שכיסה עליה. מולנו, בשטח ההפסקה, מספר גוויית חיי-לים מצריים. להקות כלבים רעבים מהספר הסמוך הנטוש נוגסות בגוויית. לא הרחק מאיתנו תצפיות אנשי האויב. הם מצויי-דים במישקפות ובטלסקופים. לבטח גילו את גוויית הבריהם. אנו איננו מסוגלים להבין מדוע אין המצרים מבקשים התי-ערבות חיילי האו"ם כדי לפנות את הגווי-יות מהשטח ולהביאן לקבורה צבאית. איש לא היה מונע מהם זאת.

בוקר. עם תום הכוננות, מתחיל ה-טיפול הרפואי האישי. ייתכן שרמת הלחימה של החייל המצרי שופרה במלי-חמה האחרונה, אך הרמה התברואתית לא

עוד חייל האלמוני

חיילי יחידת צה"ל היושבים במוצב הגוויית מובילים לקבורה גופה של חייל מצרי שהוש-ארה בשטח. כל גופה נקברת כשמעליה מוצב סימון שיאפשר אחר-כך לזהות את הגווייה לפי הסימנים האישיים. אם נמצא אצלה כאלה. מוצב הגוויית נמצא בחלק הקדמי של גבעה ששימשה בית קברות זמני לחיילי הצבא המצרי בגיזרה זו.

מלווים את החיילים ענני זבובים צמאי-דם ובלילה מסתערים עליהם הפישפשים והכינים. חיילים רבים עקוצים ומתגדרים ללא הרף. כל גופם מכוסה פריחות אדור-מות. למרות כל העצות הטובות אינך יכול להימנע מגירוד הפצעים, ובעיקבות הגירוד צצות מורסות מוגלתיות.

בתחילה עמדו קציני הרפואה של צה"ל אובדי-עצות למול תופעה זו. ניסו תרור-פות שונות, אך אלו לא הועילו. רק ב-שבוע האחרון החלו לספק תרופות ש-הקלו במקצת על הסבל. אנו מתחממים בשמש לאחר צינת הלילה העזה. נראה, שעיקר המאמץ לאספקת ציוד חימום מוספה לרמת הגולן. אולם כאן אין אנו מצויידים כראוי לקראת קור הכלבים ש-שורר בלילה.

באחד הימים בשעת בוקר, נע המפקד בסיוור שיגרתי בין הפלוגות כאשר הבחין לפתע בחוליית אויב. הוא פתח באש. ארבעה חיילים מצריים נמלטו, החמישי נפגע ונהרג. היה זה קצין מודיעין, מפקד הכוח. לידו נמצאו נישקו האישי ומפות השטח. שעליהן מסומנים מוצבנו והכוח

(המשך בעמוד 22)

שמש באיסמעיליה

בין מישמרת למישמרת אפשר גם לחטוף קצת שיזוף מול קרני השמש הלוהטת. שעה שבארץ השתוללו סופות גשמים היה מזג האוויר בגדה המערבית קייצי ונוח.

מאת בנימין זאב יפת

בעצם בית-קברות. אבל אין ברירה. זוהי גבעה השולטת על כל השטח.

ביוזמתנו, אנו עורכים קבורה צבאית לכל הגוויית שאנו מגלים. בשטח המוצב מצוי בית-קברות צבאי זמני ובו כ-240 קברים שניכרו בחיפזון ובו קברו המצ-רים את מתיהם בימי הקרבות הראשונים. קודם שחצה צה"ל את התעלה.

מדי יום אנו מגלים בשטח עוד ועוד גוויית. זוהי עבודה מדכאת, כי כאשר אנו מנסים למצוא סימני-זיהוי כלשהו של הגווייה, כדי שניתן יהיה לזהותה בבוא היום, מתגלים תצלומים משפחתיים. עם נשים וילדים. חול המידבר הטובעני מכסה על הכל. לא פעם פורש חייל שקשינה

המשך סיפורו של יגאל לביב

על סירת „המזוהמים“

בערב שבת, 16/11, חלכתי לבי קר את חוריו של בנצי בבני-ברק. מכוניתו, נ.ס.א.ו. פרינץ כחולה, עמדה לפני הבית, עטופה שק, ועליו שפוך אפר. סיפורי למיש-לחשו כיצד נהרג בנם. הם לא ידעו כלום. איש לא ביקר אצלם. מישהו משכחת בן, ופרט להור' דעה לקונית כי בנם נפטר, לא טרחו למסור להם מתי ואיך קרה הדבר. אותו הדבר קרה גם ב' מישהו של מנחם. מה לכל הרוחות עושים כל ה' קצינים בתל-אביב? האם קשה לחייב מישהו לבקר בכל משפחת נפגע?

אדוני הרמטכ"ל! אלה כבר לא מחבלים של לפני יום-הכיפורים! חודש ימים מאז נפטר בנצי, ואיש מצה"ל לא היה בבית הוריו! זוהי חרפה!

במדבר: מתבטחין הביתה

יום ראשון, 14.10, אחרי-הצהריים, לאחר קרב השיריון, בו השמידה חטיבת השרמנים שלנו 42 טנקים ט-62. אני נשלח להחזיר את אנשי התצפית אחורה. על הכביש הולך חייל במדים קצת משונים. עוצר לידו. הוא מרים שתי ידיים, לא אצבע כמו טרמפיסט. מסתבר כי הוא טייס עיראקי של פוקר הנטר, אחד משניים ועוד שני מיראזים לוביים שהתקיפו אר' תנו אותו בוקר. מטוסו הופל, הוא נראה צונח, אבל לא נמצא. הוא החל הולך לכיוון המצרים, הגיע לכביש והלך לאורכו. לדבריו (אנגלית שוטפת) עברו לידו כמה מכוניות, אבל איש לא עצר. לא, הוא לא ארים יד לטרמפ. שלחתי אותו עם התצ' פית אחורה. דיווחתי למח"ט.

עובר ליד המחלקה של זאביק, הנמ' צאת בגדוד של יוסי. הם מספרים כי אחד מקציני הסיוור בגדוד חטף הלם. הוא היה בתצפית כשהחלה הפגזה קשה. הק' ציון, ג. שמו (היה מ"מ שלי לפני כמה שנים, כאשר בוקר הייתי במחלקת-הסיוור של הגדוד של יוסי) נכנס לאחד הטנקים לת' פוט מחסה מהפגזים. בינתיים התפתח קרב טנקים, והטנק בו התחבא נפגע. התותחן נפצע וחולץ. ג. החליף את התותחן. הפך לטנקיסט. כעבור כשעה נפגע הצריח פגיעה ישירה מטיל. ומפקד הטנק רוסק כולו. המפקד היה לידו הטוב מקיבוץ שכן. ג. קיבל הלם ופונה. אינני יודע מה אני היתי עושה במקומו.

(המשך ממעמוד 21)

היושב בו. נראה שלמרות הפסקת-האש עדיין סקרנים המצרים לדעת מה מתרחש בשטח בו היו פעם מוצביהם.

לאחר ארוחת-הבוקר אולו המים מה' ג'ירקנים שלנו. נאמר לנו, כי נקבל אספי קת מים חדשה תוך שעה. אנו מנקים את הנשק ומשפרים את העמדות. חום היום מכביד. חמים במימיות אוללים. אנו עובדים כרובוטים. אנו יודעים, כי עד חערב לא תימצא לנו סינת צל וכי ענני הובובים יטרידו אותנו ללא-חרף. תחזית זו אינה מעודדת כלל ועיקר. הכל מתנהל כאילו בחילוך איטי.

רופא מבקר במוצב ופוסק, כי יש לפנות את הקצין שלנו. שכולו נפוח מעקיצות. הקצין מסרב לעזוב את המקום. שני חייל' לים אחרים, שגופם מכוסה מורסות מוגל' תיות, כתוצאה מעקיצות, רואים שהקצין נשאר ומחליטים אף הם להישאר, למרות שהרופא מבקש לפנותם מהמקום.

בינתיים שומעים נפצי ירי אנטי-אווירי. אנו מבחינים באש ג.מ. כבדה ובירי טי' לים. מטוס פאנטום חולף מעלינו. ב' גובה מועט ונפגע. הוא מתרסק ב' פרברי איסמעיליה. שידורי ישראל מודיעים, כי צוותו צנח. לאחר-מכן נודע, כי הצוות אמנם נישבה.

השעות חולפות בעצלתיים. המים טרם הגיעו. מנסים לספר בדיחות, להתרשם מהנוף המרהיב או לשוחח בענייני פולי' טיקה. אבל זה לא הולך. אנו טועדים את ארוחת הצהריים ללא מים. אין תיאבון. חיילים אחדים מתאוננים על כאב-ראש. הם נראים מטושטשים. בשעה ארבע אחרי-הצהריים מגיעים הג'ירקנים עם המים. אנו שותים לרווייה וממלאים את המימיות. שעה קלה לאחר-מכן מתארגנים לסיוור.

אנו מתחילים את הסיוור למרגלות המור' צב, נעים כדי לסרוק מספר כפרים עלור' בים נטושים. חושות-חימר צפופות. בחד' רים מתרשנות עץ פרימיטיביות ולידן עיי' זים ותרנגולות. דלות מנוונת. וכל זאת, על רקע נוף ציורי מרהיב. תעלות-מים, עצי דקלים וחלקות-אדמה מעובדות. אנו פוג' שים שני פלחים מבוהלים. היחידים שנות' רו באחד הכפרים. לאחר שהם מקבלים מספר חפיות סיגריות וסוכריות, הם נר' געים. אנו מנסים לגלגל איתם שיחה. אך הם כנראה מחליטים שמוטב להם להעמיד פני מטומטמים גמורים שאינם מבינים או יודעים דבר. מחליפים מספר בדיחות בסיסיות וממשיכים הלאה.

אנו נתקלים בבניינים בהם שכנו מיפ' קדות האיזור. המפקדות זרועות נשק חדיש, שחלקו עדיין מגורו. אנו תופסים יוזמה ומחליטים לתגבר את מערך הנשק שלנו במספר מקלעים בינוניים מתוצרת רוסית. אחדים מהחיילים מתחילים לחפש מוכרות אישיות, ואילו אחרים מצטיידים בקלשניקובים.

למרות שאנו מזוהמים כהוגן — מזה שבו לא שטסנו את גופינו — אין אנו מתרחצים בתעלת המים, בפקודתו המפור' שת של הרופא.

■ ■ ■

במוצב מנקים את הנשק ואת ה' מחסניות לקראת הלילה. אמנם, מדי בוקר מודיעים בשידורי ישראל, כי „לילה שקט עבר על כוחותינו בתעלה“, אך נראה ששקט זה עניין יחסי. הצדדים אמנם אינם תוקפים זה את זה, אבל חיילים עצבניים משני הצדדים מרימים ללא-חרף פצצות תאורה וקורעים מדי-פעם את הדממה ב' רעם מיקלעים כבד.

כולנו מקווים, כי הפסקת-האש תימשך, אבל איש מאיתנו אינו רוצה לקחת צ'אנס. שומרים בעירנות. אין שוכחים אף לרגע שהמצרים מצויים במרחק לא גדול מאיתנו ומוסיפים להזרים לעברנו אנשים וציוד.

בתשע בערב מתחילה לאט-אט את הש' טח צינה עזה. מעלי-הרוח והמכנסים ה' קיצים אינם מספיקים לחימום הגוף. גם השמיכות בהן אנו עוטפים עצמנו אינן מועילות ביותר. איננו חדלים מלהתגדר, ומקללים את כל העולם.

בתום משמרת השמירה מונקים לתוך שקי-השינה. אסור לחלוץ את הנעליים. מנסים להירדם. הכינים והפישששים עור' שים בנו שמות.

אפריקה יפה כשהיא מוצגת בסרטים. אך אפריקה היא תופת לשמבלים בה בתוך שקי-שינה, נושמים צחנת גוויות.

מירי

העולם הזה - כוח חדש לחברים המגויסים

חברים ואוחדים בשרות פעיל (סדיר, קבע, מילואים) מתבקשים להודיע למזכירות הארצית (בר' נוכבא 71, ת"א) את מיספרם האישי ומיספר הדואר הצבאי שלהם, לשמירת הקשר ולקבלת ח' מר ע' דיוני התנועה על נרשאי המידע, השלום ו' הביטחון.

מישרד התנועה יהיה פתוח מ' עתה, ברחוב ב'רנבא 71, תל-אביב, טלפונים 283288/9, בשעות 09.00-17.00 בימים א'-ח', בשעות 09.00-13.00 ביום ו'.

חברים המשתחררים מ' הצבא, ומוכנים לפעילות ח' ברית ואחרת, מתבקשים להתקשר למזכירות לחקמת הקשר איתם, ובינם לבין חברים אחרים במקור מות השונים.

צל"ש - צעירים למען שלום

אנו מכינים פגישות להקמת ארגוני צל"ש בירושלים, ת"א, באר-שבע ומקומות אחרים. התקשרו 283288/9 אל שרונה, לתיאום הפגישות והאסיפות.

עצרת בתיאטרון הקאמרי

„בשוב לוחמים“

תקיים בליל שבת ה-30.11.73, בשעה 8.30 בערב, מטעם:

מולקד

לשלום ולתמורה סוציאליסטית. מיסודן של מקי' ושל תנועת „תכלית-אדם“.

פרטים במודעות

חברי „מולקד“ ואוהדיה — שילחו כתובתכם הצבאית לת.ד. 100 ת"א, לקבלת חוברות והזמנות.

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בחגרת הלוטו. סמן 6 מספרים בכל אחת משמונה הטבלאות שבטופס.

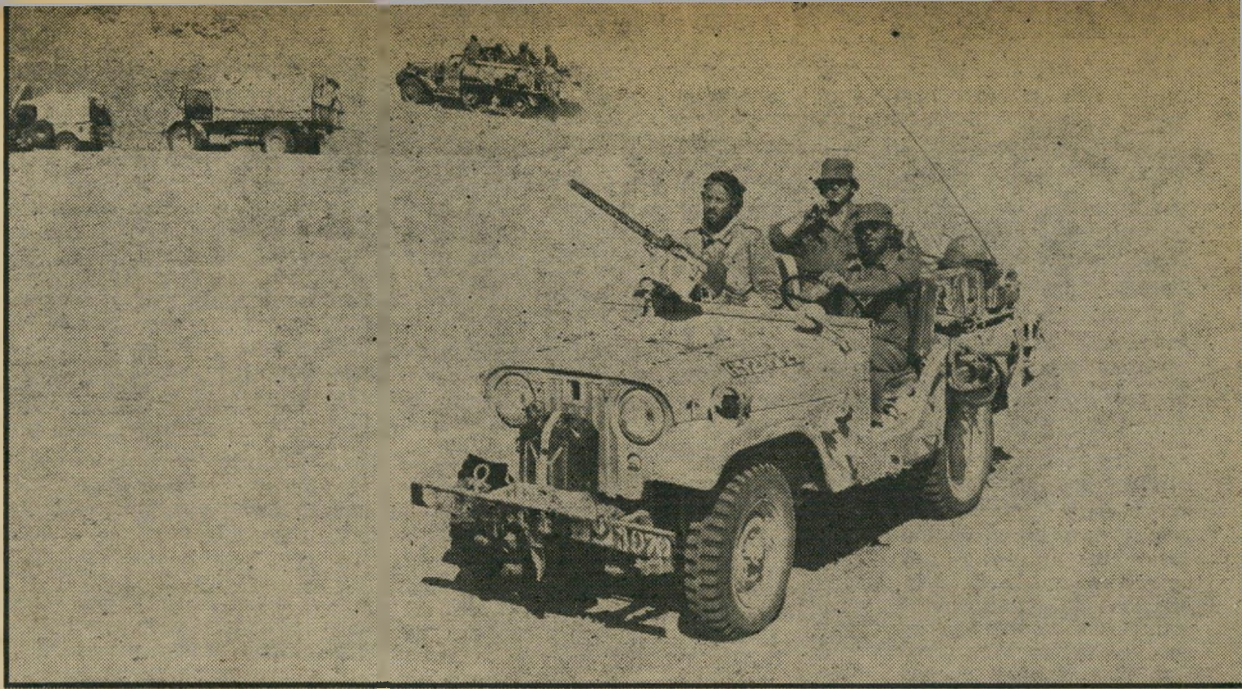
עשה חישוב פשוט: פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכייה של מינימום 150,000 ל"י בפרס הראשון, ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זכ כל כך פשוט.

לוטו

זו השיטה

קשה עד שהיה ברור מה גורל הכוח שחצה את התעלה עם אריק שרון. בשלוש לפנות בוקר אני הולך לישון. מעיר אותי משהו בארבע לשמירה. שומר עם נחום, קצין ההגנה, ועם יונגרייס, המושבניק ליד טבריה, שהוא נהג הגיס של אמנון משובל. אנו משוחחים על הוויכוח בכנסת, שהיה ברדיו אותו יום. שלושתנו מסכימים כי בגין מבחיל. כולם קראו את העולם הזה, ואבנרי קונה לבבות בהתמדתו כל השנים לרעיון השלום ואי-הזלזול בערבים. **יום רביעי, 17.10.** גם היום אני בי תצפיות, ממתינים לאישור ההתקפה. עדיין מחכים לראות מה קורה לכוה של אריק שרון. היום עובר בפתיחת חבילות והכנת ציפס. בערב אני מקווה לישון, כשמודיעים כי יש שוב שיחה עם המה"ט, הרוצה להסיר ביר את פשר ההמתנה. אני נרדם בתחילת דבריו. הייתי ממש הרג. פיתאום מעירים אותי. על אמנון ועלי לנסוע לקחת פצועים מגדוד אחד שלנו. בתחנת איסוף הפצועים הקדמית שוכבים שמונה, אחד מהם. הרופא אומר כי אילו נחשב בשטח, היה ניצל. קיבל רסיס בריאות, ולא סתמו לו את חורי הכניסה והציאה.

באוהל מאיר פנס-שדה. חיילים עומדים ומחזיקים בקבוקיידם ואינפוזיה. הרופא עובר מאחד לשני, נותן טיפול מהיר. פרט לאחד, כל הפצועים שותקים. האחד צועק היכן האריק שלו, יש שם כסף ומיסמכים. חבריו משתיקים אותו. לעזאזל הכסף, העיקר שניצלת. הפצועים מספרים כי חטפו שלושה פגזי 120 מ"מ בחניון הלילה שלהם. החניון הופגז גם אתמול, אבל המגיד חנה שוב באותו מקום. עוד שטות. אנו עולים על הג'יפים, מובילים את האמבולנס. הוא נעצר אחרי שלושים מטר. צינורית-הדלק פגומה. החובש מסתער על הנגה, כיוון שעוד בצהריים אמר לו שה צינורית פגומה, והנהג התעלם מכך. עכשיו צריך להביא משאית, ולהעביר את הפצור עים אליה. זמן יקר הולך לאיבוד. מגי עים אלתי. זמן יקר הולך לאיבוד. שבע עים לבית-החולים ותללו שם מקבלים שבץ. מסרו להם כי יגיעו ששה פצועים קל,

הטנקים, צעק הסייר היושב בכסא האחר רי של הג'יפ. אל אברהם הנהג כי ייזהר מפני בור. אברהם הביט ימינה וראה בור ממש לפני הגלגל הקדמי. מבט טוב ורואה זוג נעליים, ולחן רגליים. צעק אברהם "קומנדו", סובב את ההגה ימינה ועבר על הגופה השוכבת. נעצר חמישה מטר ממנה. זאביק והסייר לקחו את העושים, לחצו על ההדק, והכלי המהולל לא ירה. רכרו יורו שוב, ושוב לא יורה. זרקו את העיזים, לקחו קלצ'ניקוב ודפקו כל אחד מחסנית בשוכב. מסתבר כי היה זה צייד סנקים. המצרים שלחו ציידים עם רפ.גי. (מעין בוקה), שעברו את הקווים וירו בלילות אל חסנקים שלנו. 10 בבוקר. אנו מביאים תחמושת נוספת. רוגי המ"פ מגיע ומוסר כי החטיבת מתחיי

על המארב, כיוון שכל האיזור היה ביצות ושיחים. התוצאות: 13 הרוגים, 31 פצועים, מהם ימותו עוד 7. הפלוגה כולה חוסלה. מגיע דן אלדן, רס"ר המיפקדה. מספר כי הביאו למח"ט את הטבח מרקו ממסר עדת קטבה. שאל הטבח את המה"ט מה להכין, ונענה: בשר חבלים. מסביר לטבח כי לוקחים קופסה גולש, מטגנים על מרי גרינה עד שהבשר נחרך, ונחיה חבלים-חבלים. חצות. מיקי המכונאי שלנו מתעורר בגלל כאבי-רגל. הרופא מורה להביאו מייד לגיתוח עקירת ציפורן. מזה ימים הוא הולך עם נעל לא מתאימה (אין נעליים). אני מסייע לבית-החולים הקרוב, שם עוקר רים לו ציפורן. המיסכן יסבול כאבי שאל

חוזרים לחניון הלילה, ושם הביא קצין החינוך של החטיבה, הפיזימונאי יובב כץ, שי לחייל ותחתונים וגופיות לכולם. איזה אושר! כולם מחליפים לבנים. את הישנים זורקים. במלחמה הכל הוא לשימוש חד פעמי. אין זמן ותנאים לכביסה. נותנים לך בגד נקי, אתה זורק את המלוכלך. אנו מבקשים גם, בהלצה, חיילים להחלפה, במקומנו, חיילים לשימוש חד פעמי. ב-11 בלילה מעירים אותנו. המה"ט רוצה לדבר עימנו. כולם רוטנים ומקללים. אי אפשר לעשות זאת קודם? המה"ט, דמות רזה, מאורכת, חיקוי מושלם של פנר פילוב הרוסי. קפדן ביותר בימי שלום, אבל במלחמה מפקד בחסד עליון. איננו אהוב על האלופים, בגלל לשונו החדה ושכלו המהיר. נחשב כאחד המה"טים המ עולים בצבא, ולכן מטילים על החטיבה

פורצי ההתקפות

והנה באו פצועים בינוני עד קשה — והם לא מוכנים לספל במצבים קשים. חסר להם ציוד מיטות, הפצועים אצלם ישנים באוטובוסים. בלית ברירה הם לוקחים את הפצועים, ואנו חוזרים לישון. עד שהגענו, כבר מאיר השחר וצריך לקום. **יום חמישי, 18.10.** שלושה מטוסים שלנו מופלים לידנו. מגיעה להקת פיקוד דרום, נותנת תוכנית עלובה ביותר. היום ארוסוכות. השלם מגיע ומחלק 30 לירות לכל אחד. מצב המים חמור. טנק שלנו פגע בצינור המרכזי של הגיזורה, ואין מים כל היום.

לה לתקוף דרומית לגיזורה, במטרה לה גיע לתעלה, ומשם לדחור לאורך התעלה דרומה. ההתקפה תתחיל בלילה. אנו יוצאים לצפות על הגיזורה, בה נתקף, בערב אני מלווה את המה"ט ואת קצין-האג"ם יובל למיפקדה. יש שם טלפון, אבל תור אימים, ואני מוותר על הרעיון. למפקד דונים השורצים שם כל הזמן יש יותר אפשרויות לטלפון.

כמה ימים. הוא חוזר עמי. בחניון הלילה מבשרים לנו כי בגיזורה המרכזית מתחילה פריצה לצד השני של התעלה. **יום שישי, 16.10, 4.30 בבוקר.** המה"ט מעיר את כולם. הכל נוסעים קדימה, לקו, לכוננות של התקפת-נגד מצרית. יושבים בקו, הגיפים מאחור, וממתינים. 7 בבוקר. טלי וזאביק מגיעים עם יוסי המג"ד. הם מספרים כי בלילה, לפני שאבר רהם נפצע, הוא נסע עם זאביק בגיפ חזרה לגדוד. כשהיו 100 מטר מאחורי

משימות קשות. הוא מסביר לנו כי אנו בי המתנה בגיזרת קנטרה, בתיקווה שהמצרים ימשיכו לנסות להתפרץ. בקרב של היום הושמדו למצרים 200 טנקים. עוד קרב כזה, והדרך לקאהיר תהיה פתוחה והמל"ח חמה שלנו, אנו לא תוקפים. המה"ט מכיר היטב את יעילות הטיילים, שומר על ה חטיבה מכל מישמר. ולכן, בניגוד לחטיבת אחרת, אצלנו נפגעי הטיילים מועטים. המה"ט מאמין כי המצרים יתקפו שוב, יחוסלו, ובשבת חלק מאיתנו יהיה כבר בבית. אשרי המאמין!

ישראל, אחד ממפקדי הגיפים, בא ואמר כי פגש את אורי אבנרי בבלוזה, מסר לי ד"ש ותילק גליזות העולם הזה. אחרי הצהריים קפצנו לספל בגיפ בבלוזה, ואני מנסה לצחצח שיניים פעם ראשונה מאז הגיוס. איזה כאבים בשיניים. גורא! חוזרים לחניון ובערב, שוב מלווים את המה"ט למיפקדה. **יום שישי, 19.10.** עוד גשר שהמצי רים הרסו. זה יום גשר בחגיגהסוכות. נוסעים למוצב התצפית. רק שילושם ניקינו כאן, ושוב הכל מטר נף. איזה מזל שהישראלים תרחיבו את הגבולות. בכל מקום אנו מזהמים. מחרב נים בכל מקום, מטנפים, זורקים ניירות וקופסאות-שימורים ריקות, ותוך כמה ימים הכל מצחין ממש. הגענו למוצב בחמש ועושים קפה. בשבע יוצאים לחפש עקבות חדירות קומנדו. עיר לים על עקבות של שלישיה, תופסים שלושה בתוך בור אחד. ממשיכים למוצב הנגדי, שם הדפו לפני כמה ימים התקפת טנקים מצרית. המוצב מאורגן להסליא לקראת כל הפגזה והתקפה. המפקד, יורם, הוכיח את עצמו כבר קודם. בדרך חזרה אני פוגש את המה"ט. הוא אומר כי מכין את תחטיבת ההתקפה בשר

יום שני, 15.10. אנו במוצב תצפית. מנצלים את הזמן לטיפול בגיפים, גרין, שמן, (אין שמן-מנוע, שופכים שמן ריר בים. אין מים מזוקקים. שופכים רגילים) יש לנו רדיו, יושבים ומדברים בבוקרים. הנהג שלי, אברהם רוזנבוים, מספר מה יעשה בחופש. ייכנס הביתה, ישר לאמבטיה, ישרוך בה חצי שעה. יאכל טוב, ירביץ מיספר הגון, יישן קצת, ושוב אמבטיה וחוזר חלילה. מישוה מפסיקו. כשתגיע הביתה תמצא כי יש הפסקת-מים, הפסקת חשמל, ותאשה אצל השכן. פתאום אועקה. התקפת חגים עלינו. אחד מהם מופל עלי-ידי חיל-האוויר שלנו. מתחילות הפגזות עלינו במוצב. הערב יורד. אנו שואלים היכן זמרת שלושת המילח"ח מות? לא שומעים עליה. בערב חוזרים לי חניון. שם מספרים כי הלילה אנו מאבטחים את החניון במקום פלוגת החרמ"ש. מה קרה לה? להלן הסיפור: פלוגה אחרת של אחד הגדודים שלנו היתה בתגבורת לחטיבה שכנה, צפונית לנו. הפלוגה נעה לחלק את מעוז החוף, נתקלה בדרך במארב קומנדו מצרי של גדוד שלם. מפקד הפלוגה, עוזי ד. ז"ל, ביקש מן המה"ט סיוע ארטילרי

הגיפים באפריקה: ביקור-נימוסין במחנה מצרי

רוני המנציח

(המשך מעמוד 23)

לוח אחר הצהריים, מקוה לקבל אישור. ערב, חוזרים לחניון הלילה. מחסור חמור בנייר-טואלט. אני כותב למנכ"ל מפעלי נייר חדרה, יששכר חימוביץ, מבקש נייר טואלט. (כעבור כמה ימים מגיעות חבילות ענק של נייר לילי מובחר, עם פתק ממנו וברכה מזכירתו, שרי, שחתמה: כל טוב וניגוב נעים). באותה הזדמנות כותבים גם למנכ"ל בנק ישראל בריטניה, יהושע בן-ציון, בעל יקבי אליעזר, שישלח קוניאק. קר בלילה בצורה מחרידה. גם ממנו מגיע עות חבילות משקה לכל הפלוגה.

שבת, 20.10. שוב אנו בתצפית מ-ארבע בבוקר. אני מחליף גופיה ותחתונים. מים לרחיצה אין. בשבע אני יוצא ללוות את המח"ט, המסייר בחטיבה לאורך הקו. לכל מקום שאנו מגיעים, מתחילות הפגזות מצריות. ממש משהו יושב ורואה איך אנו נוסעים. המח"ט רואה חייל ללא שושה, ונוהץ בו. אומר לו כי רצונו לצעוק עליו גם באימונים, ולכן שיתחפר, ומהר.

נוסעים הלאה. הגיפים שוקעים, ואני מוציא אוויר מן הצמיגים כדי שישעו יותר טוב. טלי מספר על פוטנט לנסוע עם שלושה גלגלים: קושרים מכוש (לכל גיף יש מכוש) לאורך הסרן, והגיף נוסע על שלושה גלגלים ונתמך עליידי זרועות המ' כוש. עד שלוש אחרי הצהריים מבקר המח"ט בכל עמדה בקו, משהו בכל מקום. מעלה את המוראל. כל יום הוא עושה זאת, מופגז כל הזמן.

כשחזרנו לתצפית, מספרים לי כי היתה תקרית עם רוני. הוא יושב ליד המשקפת, ולא הכינו לו אוכל בצהריים. ירד נרגז ואמר כי מחר יקח לעצמו גי'פ עם גז. שיכין אוכל רק לקציני התצפית, ושאר הפלוגה ידאגו לעצמם. ביקש מהימן להכין לו אוכל וזה השיב שיכין לעצמו. היימן הוא מוותיקי הסיירת של חטיבה 7, ששרד ממלחמת ששת הימים, ואינו חושש ממז' נה חריף. רוני אסף את כולם לשיחה וצועק כיצד מדברים אליו ככה. הוא נפצע בידו לפני כמה ימים, ומקבל אנטיביוטיקה, ונראה כי אינו שולט בעצמו. ניגשתי אליו ואמרתי כי לא ייתכן שיכין אוכל לעצמו על גז. והחיילים לא. כאן לא צבא מצרי. הוא שמע ואמר כי גם החיילים יוכלו להשתמש בגז. כל הערב עבר במ' תיחות רבה בין המ"פ לפלוגה.

יום ראשון, 21.10. שוב יוצאים לתצפית. עושים סיור בקו. חוזרים לתצפית. אני קורא את לבדו ימות האדם. ליד מקפץ נחילאלי, ואוכל פרוזי לחם. אינו פוחד, ועולה גם על גופי. בשעה שתיים מודלפות ידיעות על יציאה להתקפה. כעבור חצי שעה הדבר מתאשר. התוכנית הקודמת מתבצעת. הכל מכינים את הגיפים ליציאה.

הגיפים של רוני אמנון וטלי מגיעים לנקודת הזינוק. המצרים חשו במשהו, ומפגינים אותנו בלי הרף. יש להם האזנה מתמדת על השדרים שלנו, הם מתרגמים אותם מייד, ותמיד יש להם המפות הכי סודיות שלנו, וכן את הקודים הכי סודיים שלנו. איך, אינני יודע, אבל עובדה כי כשהיינו מודיעים בקשר כי זויים למקום מסוים, תוך חצי שעה היו מפגינים את המקום.

אנו שוהים בנקודת הזינוק עד הערב. הטנקים מגסים להתקדם, והוטפים טילים. המח"ט נוסע להתיעץ שוב עם המיספר דה. נראה כי המצרים ראו אותנו, כי פתחו באש מדויקת על הגי'פ של הר' מח"ט וטלי. קפצנו ושכבנו כחצי שעה בתפוצה צפופה ביותר, עד שנגמרה והמ' שכנו הלאה.

המח"ט תולך להתיעץ, ואנו אוכלים חבילות. בעשר וחצי מעירים אותנו. צריך לחזור. מגיעים בחצות לכוחות, וצריך לג' סוע להוביל קציני-קישור ארטילריים. חוזר רים מה בשלוש לפנות בוקר, שעת הת' חלת ההתקפה על המוצב המצרי, הנמצא לפנינו כחמישה קילומטר. אנו נעים קדי' מה. לאט-לאט, עד שמאיר היום. רואים את הטנקים של החטיבה פרושים לפנינו, נתונים לאש עזה של טילים ומרגמות.

החלו להפגין גם אותנו. **יום שני, 22.10.** אנו דוהרים קדימה, למוצב המצרי. תופסים במקום שישה מצרים שנשארו. היה זה מוצב שלנו לפני המיל' חמה. כעבור רגע אני יוצא לחלץ את הגי'פ שתחת פיקודו של עמוס. הגענו לגי'פ ומחליפים לו חגורת-מנוע, וחוזרים למוצב שנכבש. מתקשר בדרך עם האלוטן של רוני, שלמה תדהר. הוא משיב לי, אומר: הפסק רגע, פגז עלי. אני שומע התפוצצות, ושוב הוא חוזר לקשר. תדהר, או בשמו הקודם טייסטר, הוא מראשי הקיצוניים בתנועת החרות. התי' יידדנו למרות ההבדלים בדעות. לשנינו עבר משותף: הוא נעצר כחשוד במחתרת

הברחת הנשק של עמיחי פאגלין, ואני כמישטרה רצתה לנקום בי על שהאשמי' את את תת ניצב אהרון שלוש על שסייע לפושע מאיר לנסקי. החלטנו חוויות על כלא אביר-כיר. בתשע חזרתי שוב למוצב, ונכנסתי ל-בונקרים. אנו בהפגזות תופת. אנו סופרים כש-עשרה פגזים בדקה, הורדים בול עלינו, כאשר גם טילי קרקע-קרקע נופלים בדיוק עלינו.

מצבנו עוד בטוח, אבל המח"ט ורוני ואמנון נמצאים בתצפית של המוצב, שהיא מכוסה רק חול ופחים. פגז אחד עליהם, והם גמורים. אבל משם רואים טוב את שדה-הקרב. רוני לקח עמו את המשקפת הגדולה מן המוצב הקודם, ועתה המח"ט מנהל בעזרתה את הקרב. ההפגזות פוצעות כמה מאיתנו, ואנו מארגנים בית-חולים וטא באחד הבונקרים. החובש הפלוגתי שלנו, שמחון, מתגלה כיציל להפליא. לפתע קריאות מבחוץ: חובש-חובש. אנו אצים החוצה, ועוזרים להכניס שני פצועים, אחד בעין ואחד ביד. הם צוות טנק המח"ט, שחטף טיל מחוץ למוצב. הם אומרים כי הטנק בוער מבחוץ, ויש לכבותו.

תדהר ואני מביטים זה בזה ויוצאים החוצה. נתקלים בטנק של קצין האג"מ, שירד לתוך המוצב לתפיס מחסה מן הטי' לים. מסקרו, יריב הכט, הבחין בטנק הר' מח"ט הבוער, ובא אלינו לקרוא לעזרה. יחד אנו רצים לכיוון הטנק. כל העת הפגזה בלתי-פוסקת עלינו ועל הטנק הבו' ער, כי המצרים יודעים שיבואו לחלצו. תדהר ואני עוברים בין הוחל"מים והכי לים בשטח. ואוספים מטפייאש. ממשחנו, ועוד חייל ששי מאחת הודולות. נלחמים באש עד שמטפים נגמרים. מביאים אתי' חפירה, ושופכים חול על האש. היא תפסה מחוץ לטנק, בצידוד הצוות הקשור בחוץ. לאט-לאט האש שוככת, אבל עתה צרה חדשה. נוסף למרגמות, החלו לירות טילים ישר עלינו ועל הטנק. טיל ראשון פוגע בטנק ולא מתפוצץ, עף הלאה. השני מת' פוצץ בטנק עצמו, ולא מדליק. אנו מתעל-מים גם מהטילים, ממשכים לשטח חול. האש כמעט כבתה, כשפיגע טיל שלישי הוא פוצע שלושה מחמשתנו. תדהר, יריב ואני גוררים את הפצועים חזרה לבונקר. העיקר שהטנק כובה.

מדווחים על כך למח"ט. החובש חובש

טוח. כשמגיעים מודיעים כי גבי הסמך-ממסא נפצא בירכו מן ההפגזה ופונה. אנו מעמיסים את כל הפצועים שעימנו על זלדה, ושולחים לנקודת פינוי.

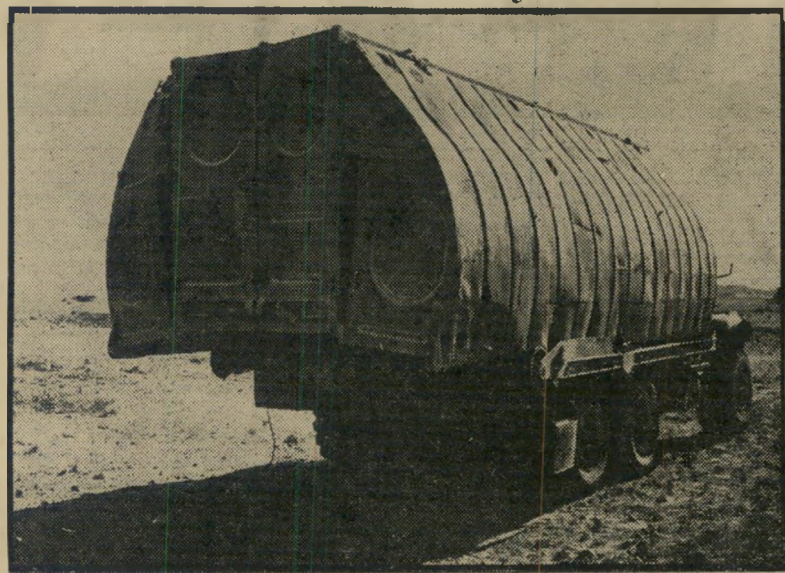
השעה 11. הרדיו משדר את החלטת מועצת הבטחון על תפסקת אש בערב. הלוואי! כמה שיותר מהר.

בשעה שתיים מביאים פצוע קשה. רסיס חדר דרך ראשו, למרות כובע-הפלדה שלו. שמחון חובשו, למרות שאין הוא מאמין כי יהיה. אנו מפנים אותו מהר.

הפצוע מחרחר וכל כמה שניות, מקמץ את אגרופיו. שמחון מסביר כי הפצוע הוא גם כן חובש, וקימוץ ידיו נועד לעזור לו לא להתעלף. כך גדלים סיכוייו לחיות. יותר מאוחר נודע כי הרופא החטיבתי הציל את חייו ממס: תקע לו קנה מתכת לגרון, ואיפשר לו לנשום, סתם את ראשו, ושלו לעורף. הוא חי עד היום.

בשלוש אנו יוצאים להביא עוד פצועים. בשורת איוב. בנצי ועוזי נהרגו. עוזי ליובסקי, טרן בפלוגת סיור אחרת, גומר לימודי ביוכימיה בלונדון, הגיע למלחמה יומיים קודם, ולא מצא את יחידתו. הגיע אלינו והתחנן כי יעלה על גי'פ כנהג. היו חסרים לנו אנשים, והוא הסיר את דרגותיו ועלה על גי'פ כסייר פשוט. בשעה שתיים לערך ראה כי המרכו הרפואי והטכני עומ' דים קרובים אחד לשני. ניגש אליהם כדי לפזרם, ובדרכו חזרה נפגע מרסיס שחדר לעינו והרגו במקום.

בנצי היה נהג הגי'פ של עמוס. רדפו אותם הפגזים, ובמקום לברוח כמה קילור' מטרים מאחורי רכס. היה עמוס מיני את הגי'פ כמה מטרים לכל כיוון. פתאום הגי'פ שקע. במקום לברוח מייד ולהתחפר, הורה לחלצו. עוד בנצי מנסה לחלצו, ופגז פוגע במנוע. בנצי נפצע ושלושתם, מונקים מן הגי'פ. בדרך מהכסא לאדמה פוגע בנצי ירירות בגופו של בנצי. עמוס חוטף שוק, זורק את נשקו, המשקפת והמצפן, ובורח. עצרו אותו בין בלוזה לנחל-ים, ואחרי לילה, בו התאושש, חזר לפלוגה. בנצי היה מן האהובים על הכל. לפני המלחמה חילק לכולם את תפילת-הקרב, כדי שתגן עלינו. עליו לא הגנה. השעה ארבע. הרדיו מודיע על הפסקת-אש בשבע. המצרים מפגינים בלי הפסק' לדינו צוותות טלוויזיה ממריטניה וצרפת.

שלל: בונקר נייד על גבי משאית, להשמנה באדמה

שנתקעו בהפגזה, רוצים לצלם את שימחת החיילים עם ההודעה על הפסקת-האש. המצרים פותחים בהפגזה קשה ביותר עד שעה שבע. הכל משתק. פתאום אש גזי' גום של מקלעים, רובים — חיילינו יורים מתוך שימחת דקה ארוכה-ארוכה. לא היה חייל שלא השתולל משימחה עם הפסקת-האש.

אחרי כמה דקות המח"ט מתערב ומורה לחדול, ושקט ירד בחזית. אנו ישנים הלילה היטב, על מורונים.

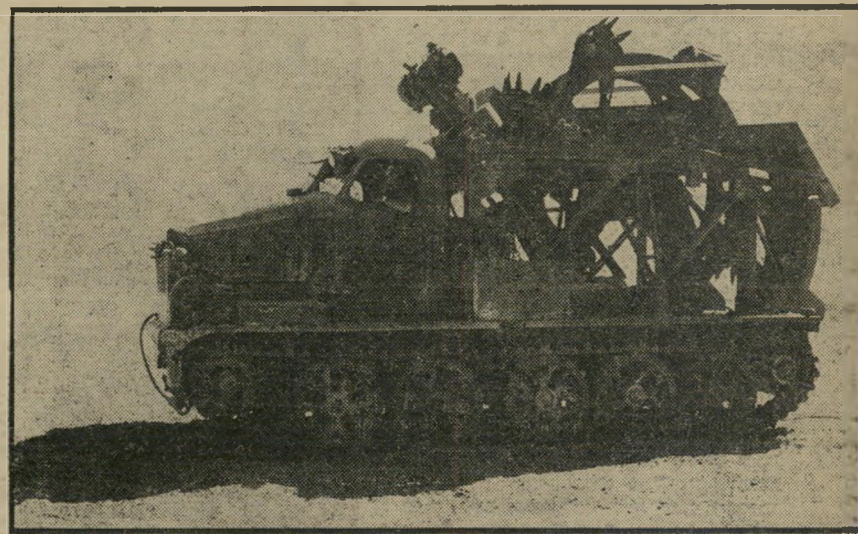
יום שלישי, 23.10. כל הבוקר אנו מבלים בשטח. אותו כבשנו אתמול. בצחי' ריים מודיעים לנו כי הפסקת-האש הופרה וכל החטיבה דוהרת לצד השני של התעלה.

(המשך בעמוד 25)

את הפצועים החדשים. כל זאת נמשך כעשרים רגע, ובעשר הייתי שוב תחת מחסה. בעשר וחצי מופיע אמנון, וקורא לי לבוא עימו עם גי'פ. בחוץ הפגזות אימים. מסתבר כי זחל קצין האג"מ יובל נפגע, יש הרוגים ופצור' עים והמח"ט ביקש כי שנינו נחלץ את הנפגעים. שלמה קם אף הוא לנסוע, ואני פוקד עליו להישאר. אין טעם לסכן שלוש שה אנשים בני'פ פתוח.

אנו נוסעים בכל המהירות, מתחמקים מעיני יורי הטילים והמרגמות. מגיעים לזחל הבוער עדיין, ומוצאים שם את הגי'פ של היימן, שבא מכיוון אחר וכבר חילץ את הפצועים. על אלונקה שוכב יובל מת. שרוף כולו.

אמנון ואני ממחרים לחזור לבונקר הב-

שלל: זחליל סובייטי לחפירה מהירה של תעלות-קשר

הסוף: 60 ק"מ מקאהיר, אחד המקומות המעטים שבהם רואים סימנים של בריחה מצרית מבוהלת.

לומר. כל אחד מאיתנו המיר מייד את העוזי והרובה הבלגי בקלצ'ניקוב, ואת מקלעי ה-0.3 בגוריונוב.

אני חוזר לחטיבה עם השבויים. רואה את המח"ט מזוהה, לא מגולה, ועיף. הוא אומר כי נתכונן להישאר כאן הרבה זמן.

שבת, 27.10. שוב סורקים שטח לחי פש שבויים. מביאים עימנו את אנשי הרכב של החטיבה. הלוקחים משאיות רבות חורה לחטיבה. מגלים בסיס-טילים עם טילים, מדווחים. מגיע בהליקופטר אורי בן-ארי, קצין מטה בפיקוד דרום. אלה טילי טאם 2. הוא מבטיח חופש בהליקופטר למי שיגלה טאם 6. חוזרים לחטיבה. הגיע אישור להוציא חיילים לחופש. אמיר אורן מנחם אותנו. אין דבר, כולכם תספיקו להיות פעמים רבות בבית...

הולכים לישון מוקדם. האפלה מוחלטת, ואין מה לעשות.

ראשון, 28.10. הרדיו מודיע על חסי כם להעביר אספקה לארמיה השלישית. יוצאים שוב לסריקות. מיקי המכונאי עוצר ליד כל אוטו מצרי, ומחפש צפצפת אוויר. אנו מחפשים מטפייכיו, הקצף שלהם מקרר בקבוקי שטיפה במהירות.

מגיעות גלויות מילדות בעורף, וכמה ענו להם ועתה קיבלו הבילות. כולם רוצים לטלפן הביתה, אבל אין קווים. הקמ"ן החטיבתי, מספר כי ראה בעיניו גייפים מצריים שבאו לחלץ נפגעים בטרי קים שלהם.

אנו מבחינים מרחוק בכמה מצרים. אני יורה באוויר והם נשכבים. מתקרבים ומג' לים 30 מצרים, שברחו מן הארמיה הש' לישיה, ורוצים לעבור לצד קאהיר. אחד מהם נפצע, ואנו חובשים אותו. לקחנו את כולם למחנה שבויים.

יום שני, 29.10. שוב סריקות. רואים בדרך את שיירת האספקה לארמיה השלי' שיה. ממתינה ליד הכביש. בדרך הודעה: חוזר מייד, יש מיקלחת-ישה.

המיקלחת זו חוויה. מיכלית וממנה יוצא צינור עם עשרה פתחים. הכל פתוח ללא מחסה. אתה מתפשט ועומד תחת המים. האחראי מכונן מים לפי חוש, ולאחר זה קר מדי ולשני זה חם מדי. פותחים מים לחמש שניות. אחר הפסקה לסיבון, ושוב פותחים לעשר שניות בלבד. לרוב אתה נשאר עם הליכלוך והסבון, וצריך להור' רידם במגבת. לפחות תונים לכל אחד לבנים וגרביים נקיים. אחרי המיקלחת אני יוצא עם החוליה הטכנית להביא גייפים מצריים, חוזרים בלילה.

יום שלישי, 30.10. יוצא לתצפיות לאורך הקו, עם הקמ"ן. המצרים מתחפרים רים חזק, הביאו הרבה טנקים. בכל מקום הרבה טילים. הגענו לאחד הגדודים שלנו, המתאונן כי טרם קיבלו מפות ומשקפות. הוא לא היחיד.

חוזרים בערב לחטיבה ושומעים כי למחר רת ייערך סיכום המליחמה עבור ענף היסטוריה צבאית.

זהו הסוף. בינתיים, אם קראו לענף היסטוריה, אפשר להפסיק לכתוב.

החניונים שלנו ניכרים מרחוק לפי הריח. מחרבים בחוק, ולא קוברים את הצואה. בכל מקום אצלנו מפוזרת טינופת. מחנה מצרי נקי ומסודר. אם ראית בונקר, וסביבו טינופת והכל זרוק ומפוזר, סימן כי זה"ל היה כאן ופרץ והרס, למצוא שלל.

בכל בונקר היו ספרים רבים. כימטט כולם בערבית, אבל מצאתי גם ספרים ב' אנגלית. לכל חייל מיטה וארון סגור, עם מנעול. בארון הרבה סבון רחצה, סוכר, והחוכרת של עבד-אלינאצר הפילוסופיה של המהפכה. במחנות אין הרבה תמונות, ובמידה שיש, יש יותר של נאצר מאשר של סאדאת. לפי התעודות רואים כי יש

שלהם, לוחות-פיקוד מרכזיות, טיפים עם סרטי הפעלה לטילים — דבר שלא יאמן. תוך כמה שעות באו לשם כל הגנרלים שלא ראו דבר כזה בחייהם. לגדוד שיצא החוצה היה קולונל, מפקד, שיצא עם משרתו, נהגו ועוזרו. יתר הקצינים ניסו להתחזות כטוראים.

לקחנו אחד דובר אנג' לית עמנו, ונסענו מבונקר לבונקר, כשהוא קורא להם להיכנע. עד הערב אספנו כשש מאות שבויים, עשרות כלי-נשק וציוד רב, כולל עשרות משאיות. הובלנו את הכל לחטיבה, כשאני נוסע במכונית המוסקו' ביץ של הקולונל, שנותרה שלמה.

אלכי לידות מצריות: שלל קופה פרוצה בבסיס הטילים

הרבה סטודנטים, כולם צעירים. המון תמו' נות של החיילים, מטיילים ליד הפירמי' דות, צילומים עם חתיכות בקאהיר.

השבויים שתפסנו, כולם נקיים ומגור' לחים, ובגדיהם נקיים. לכל אחד חגור, ובו מנת-ברזל המכילה חלבה, קופסת בשר קטנה (עתונאים מטוממים הישוו את מנת-הברזל למנות הקרב שלנו...). מנות הקרב שלהם נהדרות. בשר יוגוסלבי טעים ביותר. המון קופסאות גבינה דנית מעולה, עליה חיינו שבועיים לפחות. המון קמח, אורז, טה וקפה. לא מצאנו אפילו חבילה אחת של קלפים, ואף לא בקבוק עראק. פפסי קולה היה הרבה.

הציוד שלהם מצויין. מכוניות שהן למע' שה מיפעל לעיבוד שבבי נוסע עם גנר' טור, להפעלה עצמאית של המחרשות. בכל מחנה מרפאה משוכללת, אמבולנסים. מכור' ניות עם ציוד-קשר מעולה ביותר. מכשי' רייזקשר של אנשי הקומנדו שלהם הם טנקים כמו ווקייטוקי, תוצרת רוסיה, עם הוראות באנגלית, עם אניות וללא אנטנה חיצונית. טווח כמו גיר.סי. על הגייפים הקרביים שלהם מכשי' קשר תוצרת אר' צוה-הברית של הפירמה "פאיי".

הדבר המוזנח היחיד שראיתי זה הרכב. לא מטופל ממש. הגשק שלהם — אין צורך

יום שישי, 26.10. בחמש אנו חוזר' רים לאותו מחנה, להשלים את הסריקה. בתוך הבונקר מגלים כספת ענקית. טלי מתחיל לעבוד עליה עם אומלים ופטישים. ותוך רבע שעה היא פתוחה.

בסנים ערימות מיסמכים וכסף מצרי, חשווה ל-24 אלף לירות שלנו. אנו לוקחים הכל למח"ט. הוא מורה לנו מייד לחפש את כל הקופות בגיורה, לפתוח את כולן ולהביא את תוכנן אליו.

בימים הבאים היינו פותחים כל יום קופה או שתיים, אבל כסף יותר לא נמצא, רק מיסמכים. בישיבות המטה בערב היה המ"ס מוסר דיווח-שבון על מעשי הפלוגה, ופרק מיוחד על פעולות מחלקת הגנבים. כעבור שבוע פתח טלי קופה בשתיים וחצי דקות!

כל היום אנו סורקים מחנות, ותופסים שבויים. המחנות המצריים כולם נקיים ומסודרים. בכל מחנה מועדון ולידו פרחים, וכן פרחים ליד מגורי הקצינים. כל הבוגר קרים נעולים מבחוץ עם מנעולים, והכל נקי ומסודר. יש להם בתי-שימוש, והם מחרבנים רק בהם. איי-אפשר למצוא פיסת נייר או קופסת שימורים.

(המשך ממעמוד 24)
להתקדם כמה שיותר מהר. אנו זזים בכל המהירות. הגענו לטסה לפנות ערב, ואנו ממשיכים לכיוון הגשרים על התעלה. ממ' תינים בתור הארוך עד שהגיע תורנו לעבור, בחמש לפנות בוקר.

יום רביעי, 24.10. אנו בעיר פאיד. שש בבוקר. ממשיכים הלאה, יורדים ממנה דרך ההרים, כדי להתחבר עם כביש פאיד-קאיר.

השטח כולו נכבש אתמול עלידי כוח אחר, ואנו וצריכים להשלים אנו הכיבוש והטהרה. אנו דוהרים דרך המידבר, בענן אבק ענק. מגיעים לכביש, והחטיבה מתרסרת מכל צד שומעים יריות. הרדיו מודיע כי הפסקת-אש מלאה שוררת. איזה בלוף!

יום חמישי, 25.10. על הסיוור הוטלה משימה: לסרוק את כל מחנות הטילים באיזור. השטח מלא מצרים. תוך שבוע תפסנו כ-1800 שבויים, מתוך כ-7000 שבויים מצריים בסך הכל. כל האיזור מלא מיכלאות. השבויים, חלקם סודנים, רובם צמאים ורעבים, כולם ללא נשק, כאשר הם נתפסים.

חיילינו מתייחסים אליהם יפה. כולם יודעים כי יש הרבה שבויים שלנו בידי' הם, ויכולים להתנקם חזרה. אני מגלה כי המצרים, לפני היתפסם לא גלחמים, אך גם לא מתמסרים. אני מתקרב לבונקר, צועק בערבית לצאת ולהרים ידיים, ואין כל תגובה. הכללים של זה"ל אומרים לזרוק רימון ולתקוע צורר, ואז להיכנס. אולם במקרה כזה הורגים או פוצעים מי שבפנים. אני רואה כי אם אני נכנס בזהירות, כל מי שבפנים מרים יד מייד. הם לא יורים חזרה, אבל מסתתרים בתוך ווה כי ישאירו אותם, ובלילה יעברו את הקווים.

החיילים שלי מרוגזים על שאיני יורה לבונקרים לפני הכנסה, אבל אני מעדיף להסתכן קצת בעצמי, ולא להרוג סתם. כשאני מגיע לבונקר גדול במיוחד, אני משליך רימון-עשן, ואז יוצאים כולם החור' צה עם ידיים מורמות.

אנו מגיעים לבסיס-טילים ענק. במרכזו בונקר עצום, נעול מבפנים. מנסים לפרוץ את הדלת. ללא הצלחה. משליכים רימון עשן למעלה, מפתחי האיוורור, אין תגור' בה. אנו שלוש גייפים במקום. שלי, של זאביק ועוד אחד של נחום, קצין-ההנדסה. בחוק חונה מכונית מוסקוביץ' חדשה. אנו מסתובבים סביב, כשהנחום צועק: הבחי' חין במצרי מנסה לצאת מפתחי האיוורור. יורים והורגים אותו. אז משליכים פנימה ארבעה רימוני-עשן, ועוד כמה גרות עשן גדולים. עוברת חצי שעה, ולפתע הדלת נפתחת. ויוצאים ממנה כשלוש מאות וחמיי שים מצרים בשירה ומחיאות-כף.

פשר השימחה נודע תוך כמה דקות. בחצי השעה שהחזיקו אותנו בחוק

כשנכנסנו פנימה, נדהמנו. היה זה הפי' קוד המרכזי של הטילים בכל התעלה. הבונקר נראה כמו חדר פיקוד שילוח טיל לירח. בסרטים אמריקאיים. המוני מפות חשמליות מסביב, עם גורות נכבות וגדלי' קות, המציגות את כל בסיסי הטילים

מאת אורי אבנרי

14 - 13 בנובמבר 1973

הליכוד שותף

לאחריות לאסון!

„כמו צה"ל, אתה מנהל מלחמה בשתי חזיתות!"
התלוצץ השבוע במיונון אחד ה„יונים" של המערך.

לא היתה ברירה.
המאבק למען השלום מוכרח להתנהל עכשיו בשתי חזיתות — נגד הליכוד הימני, המטיף למדיניות שתביא בהכרח למילחמות חדשות, ונגד הנהגת גולדה-דיין-גלילי במערך, המהווה מיכשול בדרך לשלום.

מאחר שהאמצעים העומדים לרשות סיעת-יחיד הם מוגבלים, עלינו לכפר על כך ברוח התקפית ובדבקות במשימה. ושימוש נכון בנשק הפרלמנטרי. השתדלנו לעשות זאת בוויכוח הגדול, שנערך בשבוע שעבר. גולדה מאיר קראה הודעה מן הכתב, שלא חידשה דבר וחצי מילה. אחרי כן בא תורו של מנחם בגין, שהקדיש את החלק הראשון של נאומו לביקורת על המחדלים הביטחוניים.

היה זה נסיון ברור לנצל את המחדלים לעשיית הון מיפלגתי. נסיון זה היה מגונה שבעתיים, מכיוון שבגין התחמק מלמתוח ביקורת כלשהי על משה דיין, שהוא בעל-ברית פוטנציאלי בעתיד. הוא הטיל את כל האחריות על „הממשלה", מבלי להזכיר אף במילה אחת את שאר הגורמים האחראיים למצב, שבו לא היתה שום ביקורת על מערכת-הביטחון.

בדרך כלל מקשיבים לדברי בגין כמו למונולוג של שחקן מעולה בתיאטרון, מבלי לקרוא לו קריאות-ביניים. הרשיתי לעצמי לחרוג מכלל זה, כדי להצביע מייד על האחריות של גח"ל למחדלים. היה זה כאשר התימרמר בגין על-כך שלא סיפרו לו ולשאר חברי ועדת החוץ-הביטחון על ריכוזי הצבא המצרי והסורי.

מנחם בגין: ... חובתי לומר לציבור: בפני ועדת החוץ-הביטחון של הכנסת אתם מביאים החלטות שלכם בדיעבד.

משה כרמל: לא תמיד.
מנחם בגין: תסלח לי, מר כרמל, אני מדבר על הכל.

חיים לנראו: גם בלי זה אתם דוחים את העצות. בזמן שהבאתם — לא קיבלתם אף פעם. אבל בדרך כלל לא הבאתם. לא הפסקתם-האש ולא אספקה לארמיה. פוסט מורטם.

אורי אבנרי: הוועדה כולה היא בדיחה אחת גדולה. היא נושאת באחריות לכל האסונות שקרו, יותר מכל מוסד אחר. אתם אחראיים לכל מה שקרה לכל המחדלים, לכל העוונות...

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי, לא קיבלת רשות-דיבור.

אורי אבנרי: איך אתה מתחמק מאחריות? אתה חבר הוועדה מזה שנים, הסכמתם לרמטכ"ל הזה, הסכמתם לשר-הביטחון הזה, הסכמתם לראש-אמ"ן הזה. אתם אחראים, כמו הממשלה!

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי...
אורי אבנרי: איך אתה מתחמק מאחריות?
היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי, אני קורא אותך לסדר.

מנחם בגין: חבר-הכנסת אבנרי, קריאות אלה שלך אינן ראיות לתגובה.

אורי אבנרי: הוועדה אחראית בפני העם, כמו הממשלה!

חזרתי על כך לאחר מכן בחרתבה, בנאום שלנו (ראוה מיסגרת). בגין, המגלה בדרך כלל יחס אישי ידידותי כלפינו, כעס על כך מאוד.

בסוף השבוע פירסם גח"ל את כל הנאום של בגין, על עמודים שלמים, יחד עם כל קריאות-הביניים. מילבד הקריאות שלי. הן הושמטו.

נראה כי לאנשי גח"ל באמת אין תשובה לשאלה זו, והם פוחדים אף להזכירה. שתיקה כחודאה. אולם ההתנשנות החמורה ביותר היתה לנו עם גולדה מאיר.

מדוע לחמו בנעלי-בית?

התנהגותה של גולדה במשך כל הישיבה היתה מזעזעת למדי.

דיברנו על המחדלים הביטחוניים, שנרמז לאסון כה גדול. מנחם בגין, שמואל תמיר ואני דיברנו על כך בגלוי ובמילים בוטות, כמה אחרים רמזו על כך בעדינות.

אפשר היה לצפות לכך שגולדה מאיר תודה לפחות בקורטוב של אחריות למה שקרה, תגיד מילה אחת של הבעת-צער.

אבל לא היא. היא הגיבה על דברי-הביקורת ברוגז, כאילו מעליבים אותה, והתייחסה אליהם בביטול. הצדקנות התבטאה בכל תנועה של ידה, בכל העוויה של פניה.

(דיין בא לשמוע את דברי גולדה, ישב באדישות מופגנת, יצא מייד אחרי גמר הנאום של בגין, כאילו כל העניין אינו נוגע לו.)

רק במחצית השנייה של נאומו-התשובה שלה הגיבה גולדה על דברינו בקשר עם- המחדלים הביטחוניים. ואז ניסתה להתחמק מכל העניין במישפט אחד:

גולדה מאיר: ... אני רוצה להגיד רק מישפט אחד, ולא אוסיף אף אות אחת, כי אין לי החופש שיש לחבריה-האופוזיציה: ברגע שהובא לפני, עליידי מי שצריך להביא לפני, עניין הגיוס — לא עברו עשר דקות ואישרתי גיוס. לא אוסיף.

שמואל תמיר: לא ציינת לך? האם זאת תשובה? זו היום תשובה לשאלה? הפרו את ההוראה?

גולדה מאיר: אני לך בכלל לא עונה.

שמואל תמיר: מזה לא תנקי. זו לא תשובה.

מנחם בגין: זה היה ביוס-כיפורים בארבע לפנות

„איזה דיבורים אלה?"

בוקר. איחור טראגי. את יודעת זאת. יכולתם לגייס ביום רביעי, ביום ששי — ולא גייסתם.

גולדה מאיר: כל הדיבור הזה שהממשלה, או חלק בממשלה, או ראש-הממשלה דחו גיוס, אין בו אף אות אחת של אמת.

מנחם בגין: איפה היו המילואים?

אורי אבנרי: איפה היה שר-הביטחון כל אותו שבוע? איפה הוא היום? איפה היה עכשיו, שר-הביטחון הזה? בימים המכריעים לא היה גיוס מילואים.

מנחם בגין: על גיוס מילואים החלטתם ביוס-כיפורים בין ארבע לשבע לפנות בוקר. זו היא האמת ההיסטורית. ביום ששי הוכרזה כוננות בצבא הסדיר. לא גויסו שום מילואים.

שמואל תמיר: אם זו התשובה שלך לבעייה כזאת — „מישפט ולא אוסיף עוד", את מודה באחריות. במישפט כזה לא בורחים מאחריות מחזירה כזאת.

היו"ר ישראל ישעיהו: אני קורא אותך לסדר.

אורי אבנרי: אנשים יצאו לקרב בנעלי-בית ובי גופית. איך זה קרה?

גולדה מאיר: לפני שנים או שלושה ימים, אני לא זוכרת בדיוק, הופעתו בסלווידה, ובלי כל עידוד או בקורת או המרה מחברי האופוזיציה, אמרתי בציבור: יש שאלות, יש דברים כאובים מאוד, טבעי שתהיינה שאלות, והכרחי שתהיינה תשובות. אין לי ספק, שרק כאשר נוכל להתפנות לכך — — —

יוחנן בדר: אם כן, איזה התשובות?

גולדה מאיר: יש לי חשד, שההסתערות הזאת של חברי האופוזיציה באה מפני שהם חשו, לאחר שזה

התפרסם בתקשורת, או שלושה-ארבעה ימים, תחליט הממשלה על הפורום שצריך לעשות את הבדיקה הזאת, לאחר שבצה"ל כבר עושים זאת.

מנחם יריד: מי יבדוק את הממשלה?

גולדה מאיר: אתה...

אורי אבנרי: כל אחד יבדוק את עצמו, זה מה שהיה שקט.

גולדה מאיר: מצד אחד, צריך לחקור. מחפשים ראשים, איזה ראשים צריך להוריד — לפני חקירה. מצד שני, מה זה בכלל מעניין אם עומדים לחקור או לא עומדים לחקור, המישפט כבר ישנו. הכל בידך? והעם הנבון הזה ישים לב לכך? הוא לא יודע להבדיל בין עניין ובין איזה דבר אחר?

אורי אבנרי: אחריות הממשלה איננה נושא ל- חקירה. היא נתונה אוטומטית, במישטר פרלמנטרי, אין ויכוח על כך שקרה אסון, והממשלה נושאת באחריות.

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי, כל מה שאתה אומר — כבר אמרת. זה רשום בפרוטוקול.

„תשתוק עכשיו!"

„תשתקי את!"

גולדה מאיר: חבר-הכנסת אבנרי, אתה מוציא מישפט על כל מיני דברים. אמנם סיפרו לי שבשבועות האחרונים הבאת קרבן גדול, והקדשת את כל העיתון שלך רק לעניינים אחרים, ולא למדורים הקבועים אצלך. מכירים בקרבן הזה. אבל זה עוד לא נותן לך זכות לשפוט על כל דבר.

אורי אבנרי: בדיחות תפלות לא ישחררו אותך מן האחריות, גבירתי ראש-הממשלה. אתם גרמטם לאסון, ושום דיבורים לא ישנו את זה. לא יסלחו לכם את זה. לעולם לא יסלחו לכם! זה ירדוף אתכם כל חייכם! אתם חושבים שזאת בדיחה קטנה, ומחר ישכחו את זה, מחר זה לא יהיה?

גולדה מאיר (בהתרפצות של כעס): זאת אומר איש ששש שנים דרש מאתנו לוותר!

אורי אבנרי: כן. שש שנים אני דורש שלום!

גולדה מאיר (בזעם גובר): תשתוק עכשיו.

אורי אבנרי: איזה דיבור זה? תשתקי את! אני מדבר פה ביכות!

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית.

אורי אבנרי: איזה דיבורים אלה? כאן זה גוי"לדים? הממשלה שלך היא גוי"לדים!

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר-הכנסת אבנרי, אתה רוצה את הכבוד שיוציאו אותך עכשיו מהישיבה?

אורי אבנרי: אתה סוכן קטן של מיפלגה!

היו"ר ישעיהו: תפסיק. אין לך רשות דיבור!

גולדה מאיר: כאשר חבר-הכנסת אבנרי מדבר, יש לי התענוג לצאת מהכנסת, כי אני לא יכולה לשמוע אותו. אם הוא לא יכול לשמוע אותי — הוא חופשי לצאת, להפריע — לא.

זאת אומר איש, באיזה פתוס, באיזה כאב-לב, שהתחנן לנסוע בבולוניה להיות שם יחד עם פתח. איזה ציונות...

אורי אבנרי: בבולוניה קיבלנו מיסמך יותר טוב לישראל מאשר קיבלת את במועצת הביטחון!

גולדה מאיר: מבולוניה שלחו ברכה לעראפאת, שעל ידיו דם יהודים.

אורי אבנרי: איזה שמיות! שמיות במיץ עגבניות!

הווילות

שעל קו בר-לב

למחרת היום הגיש פינחס ספיר כמה חוקים כלכליים למימון המלחמה. השתמשתי בהזדמנות כדי לייסר את ה„יונים" של המערך על פחדנותם בשעה זו, כשהם משתמטים מן החובה לסלק מן השלטון את הממשלה, או ראש-הממשלה דחו גיוס, אין בו אף אות אחת של אמת.

למחרת מכן התווכחתי עם ספיר על השיטה האנטי-סוציאליט של מימון המלחמה, שיטה המטילה עומס עצום על השכבות הדלות והבינוניות, מבלי לפגוע בשכבות העשירות.

אורי אבנרי: ... ורווחת היום בדיחה בכל רחבי המדינה: „מה נשאר מקו בר-לב?" — הווילות של הקבלנים.

אדוני שרי-האוצר, ברצוני להתייחס לוילות אלו. בשש השנים האחרונות הקמנו בארץ מישטר של מרוויחי-מלחמה. שיכבה חדשה שלמה התעשרה מהמאמץ הביטחוני. היא מתעשרת עכשיו, בעצם הימים האלה, ותתעשר עוד יותר כאשר ההזדמנויות הביטחוניות הגדולות יתחילו לזרום.

מה אתם עושים כדי למנוע התעשרות זו, בשעה שהי ציבור כולו כורע תחת מעמסה גוברת והולכת?

בעיצומה של המלחמה, בדיון הראשון על מימון המלחמה, אמרתי שיש לקבוע את מילווה-החובה כך שכל חברה כלכלית תצטרך להעביר לאוצר-המדינה את כל הרווחים שלה בשנה השוטפת, שיעלו על רווחיה בשנה הקודמת. הצעה פשוטה, מעשית וקלה לביצוע.

אמרו לנו אז שבדרך של מילווה-מרצון יפתרו את הבעייה.

אדוני היושב-ראש, אין זה מספק אותנו. כל העניין הזה של מילווה-חובה-מרצון מורכב בעיני. אם זאת חובה —

..עוד לא קרה בתולדות העמים הדמוקרטיים

שמאלה תישגה מישגה כה נורא,

ולא תתפטר למחרת היום...

לחץ דברינו בוויכוח על הודעת ראש-הממשלה על המצב המדיני:

אורי אבנרי: אמר חייל: "לי מותר לטעות, אך מותר לטעות. לאזה שישבו שם למעלה, באוידמפוס, והסתאבו ב" כסאותיהם — להם אסור! זה לא יימחק להם!"

את הדברים האלה אמר לנו חנן אלון, צנחן לוחם, בן 23, ברמת-הגולן. הוא ביקש מאיתנו לפרסמם. מסביבו עמדו חבריו, גדולי הלוחמים, שיצאו זה עתה מענן הקרב, וניענעו בראשיהם.

"לי מותר לטעות, לאזה שישבו שם למע" לה, כאוידמפוס, והסתאבו בכסאותיהם — להם אסור."

(כאן קמה גולדה מאיר באופן הפגנתי ויצאה מן האולם אל המיטדרון, והמשיכה להקשיב שם.)

והנה היום, מסביב לשולחן הממשלה, ישבו כולם. גולדה מאיר, משה דיין, ישראל גלילי, כאילו לא קרה דבר, כאילו לא היו המחדלים הנוראים. כאילו לא שילם העם כולו את מחירם.

איך? איך אתם מעזים במיד ששבת כאן, כממשלה, כנושאים באחריות?

עוד לא קרה בתולדות העמים הדמוקרטיים שממשלה תישגה מישגה כה נורא, ולא תתפטר למחרת היום. עוד

אל העזו לטעון שאינכם שותפים לאחריות לאסון!

מנחם בגין: אתה תקרא את הגליגות של העולם הזה בשנים האחרונות, ותבדוק האם לא זרעת דמורליזציה בקרב הנוער, ואז תדבר על השני. עשית זאת שבוע אחר שבוע.

אורי אבנרי: אני דוחה זאת בכל תוקף. הזהרנו בפני המלחמה הזאת והזרנו והזהרנו. הלוואי והאזהרות שלנו היו מתבדות!

..הסתלקו מן הבמה!"

אבל חבריהכנסת בגין עמד כאן היום, חף מכל פשע ונקי מכל רבב של אחריות, וזרק לחלל את השאלה הפאטטית:

"מדוע לא גייסתם את המילואים?"

אני אענה לך במקומם, חבריהכנסת בגין. לא גייסו את המילואים, כאשר המאסות של הטנקים והתותחים התקצצו מול כוחותינו הדלים. מפני שידעו שהערבים אינם רציניים. שהערבים אינם מסוגלים לשום דבר. שאנחנו נגמר את הערבים תוך כמה שעות, אם יעזו לצלוח את התעלה, מול קו בר-לב הבלתי-חדיר. נשבור להם את העצמות. נכה אותם שוק על ירך. הבז

החייל חנן אלון

שלום - זאת חובה!

חנן אלון, הצנחן שאת דבריו הבאתי בראש גאון זה, אחד מכובשי החרמון יצא מן התופת ואמר: "שלום? זאת לא שאלה של רצון. זאת חובה. עוד לא פגשתי בלוחם אחד שירצה בחידוש הקרבות.

"אני רוצה בשלום. אני רוצה להילחם"

..זה לא יימחק לכם!"

שנית. לא אני, ולא אחר. אבל אני לא מאמין ביכולת המנהיגים לעשות זאת. זה נדון מהם." הלוחמים מתייצבים נגד המלחמה.

..שוק על ירך!"

הלוואי ואפשר היה במדינה דמוקרטית לערוך בנפרד בחירות בין סוג אחד של אזרחים: כל אלה אשר במשך 17 ימים אלה עמדו באש. הלוואי וזה היה אספרי. הייתם נדהמים מהתוצאות!

שלחתי צוות לרמת-הגולן, לשוחח עם החיילים. דיברו עם 300 עד 400 חיילים — על שלום. אנשי הצוות חזרו וסיכמו את התרשמותם כך:

החיילים התחלקו לשני מחנות. כל מי שהיה תחת אש, בלי יוצא מן הכלל, רוצה בשלום. הוא לא רוצה בשטחים; הוא רוצה שלום. שאר החיילים, שגם הם עשו עבודה נפלאה, שגם הם מילאו תפקיד חיוני במלחמה זו, אבל שלא היו באש, נחלקו בדעותיהם. חלק חושבים שהשטחים חשובים יותר מאשר השלום. חלק חושבים שהשלום חשוב מהשטחים. זהו המצב בצבא, ברגע זה.

מנחם בגין: אילו התקיימו בחירות לפי הצעתך, האמן לי, אני אומר את זה בצער, אתה לא היית נכנס לכנסת.

אורי אבנרי: חבריהכנסת בגין, אתה תת? פלא, אין אני אוהב להינבא, ובוודאי לא אנבא על עצמי, אבל אנבא הפעם עליך.

הקשבתי היום הקשב היטב לדבריך. ניסיתי להקשיב להם באזניהם של אותם חיילים, שדיברתי אתם. דיברתי בזמן המלחמה עם חמש מאות, ואולי עם אלף חיילים קרביים, בדרכם לקרב, בסיני ובגולן.

אתה בונה מערכת-בחירות על הדב רים שאמרת היום. חבריהכנסת בגין, אתה תיכשל בבחירות אלו.

אינך יודע מה נעשה בציבור, אינך יודע מה נעשה אצל החיילים.

החיילים האלה יחזרו הביתה, והם ידברו עם אבא ועם אמא, עם האשה, עם האח ועם האחיות, ויגידו דבר אחד: "קודם כל, שלום!"

אני מודעה לעצמי להינבא, חבריהכנסת בגין, במלים שאמר שר-הביטחון בהזדמנות אחרת: **במערכת-הבחירות הזאת, אתם תוכו שוק על ירך!**

לזולת, ההתנשאות, השחצנות, שמשח דיין היה סמלם ושאמם כולכם סגדו להם, הם היו בעוכרינו.

לא גייסו את המילואים מפני שהיה לנו שרביטחון נהדר, שאינו מסוגל לטעות. שכל הערכותי נכונות, שאינו זקוק לשום פיקוח, ושאסור למחות עליו שום ביקורת.

ובעיקר: לא גייסו את המילואים מפני שהיו לנו גבולות-ביטחון אידיאליים, גבולות-ביטחון שירתיעו כל אויב אוטומטי, עומק איסטרטגי המאפשר לנו שלא לגייס את המילואים, ביצורים שבאו במקום החיילים.

אזה! הן התשובות הפסודיות, החזרונות מן התחום הצר של נוהג צבאי. כי האסון הנורא, שאנו קוראים לו "מחדל ביטחון", הוא הרבה יותר מזה — מחדל בסיסי של המערך המדיני, מחדל הסותם את הגולל על כל התפיסות, הסים מאות, והתורות המדיניות של שש שנים ורבע.

מה צמחו התורות האלה? מי אחראי להן? הן נולדו בימי ממשלת הליכוד הלאומי, זכרונם לא לברכה. אשר בימיה הוחמצה ההזדמנות ההיסטורית להשיג שלום של אמת, למחרת ניצחוננו המזהיר של ששת הימים, בשעה שהיינו בשיא כוחנו, כאשר צבאנו נהנה מיוקרה שאין שניה לה, כאשר דעת-הקהל בעולם כולו הייתה עימנו, כאשר כלכלתנו פרחתה וכל האופציות היו פתוחות.

החמצתם הזדמנות היסטורית זו, והזכתם שוולד אחרי מיקסם-שווא של שטחים, של ארץ ישראל שלמה, של מלכות ישראל חדשה. והאש מה הנוראה הזאת רובצת על הליכוד הימני לא פחות מאשר על הנהגת המערך.

היום עומדת הנהגת המערך ככלי ריק. במשך שנים סתמתם את פה שוחרריהשלום במיפלת העבודה ובמפ"ם. הובלתם אותם באזיקים, כשבויים אחרי מירכבת המנצה, כבולים כבלי מיסמך גלילי.

האם אתם מסוגלים היום ליצור מדיניות היסטורית חדשה, מדיניות של שלום? האם אתם האנשים שהיו מסוגלים לפלס נתיבות חדשים, לחולל שינוי-ערכים בעמים הערביים, וגם בעמנו שלנו?

אתם עייפים. כל מה שאמרם, התרסק בשעה הראשונה של הפגנת המלחמה. והנה אתם עומדים ואומרים שוב את אותו הדבר, כמו תקליט שבור. מסביבכם שממה, ריקה מרעיונות, ריקה מאידיאלים.

גם משום כך, ואולי בעיקר משום כך, עזיבתם להסתלק מן הבמה. הניחו לשוחררי השלום במיפלות שלכם למצוא הנהגה חדשה, רעננה יותר, שתאמין בשלום ושתהיה מסוגלת לפעול למענו, בעזרת כל שוחרריהשלום.

לא קרה ששר יהיה אחראי מבחינה פורמלית ומעשית לאסון כה גדול, כמו שר-הביטחון משה דיין ביום הכיפורים, וימשיך לשבת על כסאו לייד השולחן הזה. אחרי כל המחללים הנוראים, זהו עוד מח" דל נורא.

צה"ל זקוק להנהגה חדשה. המדינה כולה זקוקה לנהגה חדשה. ואתם יושבים כאן, על כסאותיכם, באר לימפוס, כאילו לא קרה דבר, ואתם מתחבאים אחרי דיבורים של חקירות חשאיות. במוסדות חשאיים, שיביאו מימצאים חשאיים, ועליהם תדון בחשאי ועדת-החקו" והביטחון.

אתם צחקתם והעם בוכה!

ועדת-החקו"ו-הביטחון! חבריהוועדה, מנחם בגין, עמד כאן ושפך אש וגופרית. לא אמרו לוועדה שיש ריכוז מצרי וסורי. לא אמרו לה שמישהו החליט להתעלם מהם, ולא לגייס את המילואים, ולא לקרב את הכלים. חבריהכנסת בגין, אתה ישבת בוועדה זו במשך הרבה שנים. אתה ידעת שהיא בדיחה, ומשמתיחסים אליה כאל בדיחה. אתה ידעת שמעלימים ממנה כל מידע חשוב. ואתה נשארת בה, ואישרת את מעשיה. הפכתם את משה דיין לאילי, שאסור לראות בו רבב. הפכתם את צה"ל לפרה קדושה, שאסור לבדוק את הנועשה בה.

האם אתם אינכם אחראים לאסון, יחד עם דיין? יחד עם גולדה?

אני שואל אותך, כחבר בית-הנבחרים, מעל הדוכן הזה. אני מזמין אותך להשיב — לא לי, אלא לעם כולו. 80 יום לפני יום-הכיפורים הנורא, עמדת על דוכן זה והעליתי הצעה לסדר-היום בקשר עם סילוקו של אריק שרון מצה"ל. הצבעתי על ליקויים בסיסיים שקנו להם אחיזה בצה"ל, על חזירת נגע המיפלגות לדרגים העליונים, על שיטה בלתי-אחראית לקבלת החלטות גורליות. תבעתי להקים מיד מועצה עליונה לביטחון לאומי, ולמנות מבקר מטעם הכנסת על מערכת הביטחון. שר-הביטחון, משה דיין, קם והשיב במישפט אחד, מישפט שהיה בדיחה תפלה. מין מישפט שובב שכזה, חמוד שכזה, של נערה-השעשועים של הכנסת והליכוד. ואתם ישתם כאן והתגלגלתם מצחק, נהניתם מהגיבור שלכם.

הצבעתם פה אחר, המערך והליכוד גם יחד, להסיר את הנושא מסדר-היום. הצבעתם וצחקתם. היום הצחקו הזה חוזר אינכם מהחקירות האלה, כאשר העם כולו בוכה.

יש להטילה כמילווי-החובה. אני דורש שמילווי-החובה יספוג את כל ריכוזי-המלחמה. אם זה מלווה מרצון — אין להשתמש במכשירי כפייה, כפי שהדבר נעשה ברגע זה.

זאת ועוד: טילפן אלי בהתרגשות רבה אדם שאינני מכיר אותו, ואמר: כרגע יושבים כאן כמה חברה, דיברנו על המצב והחלטנו לטלפן אליך. אנחנו רוצים שתשאל

בכנסת: איפה הדוגמה של הממשלה עצמה בשעת-החירום? איפה המעשים הדראמטיים של הממשלה למען החיטחון? לא חשוב אם הממשלה יכולה לחסוך מיליארד לירות או 10 אלפים ל"י. הממשלה צריכה לישמש דוגמה, דוגמה בולטת, דוגמה דרמטית. היא צריכה לעשות מעשים שיוכיחו לציבור שהיא עצמה מגשימה, במעשיה, את צורכי שעת-החירום.

למשל, כל מה שנעשה כרגע לגבי הרכב הוא הפגנת סרק, האופיינית לשר שמעון פרס, מעשה-יראוות שאין לו תוכן ואין לו טעם. עליידי השבת הרכב יום אחד בשבוע בכל המדינה יושג חיטחון בסכום שיספיק לרכישת מטוס אחד. והזך כדי כך מחבלים במשק, עליידי כך שמשתקים מכוניות שהן כיום, אחד מאמצעי-הייצור החשובים ביותר במדינה.

אוחזים ביד דרך החלון. אוחזים חזק. העיניים מבישות. אחד מביט על השני. לא שבעים. לא מפסיקים להצטלם.

רוצה את אבא בנית

מרימים את הילד לגובה החלון, שיאמר משהו לאבא. מלטף את שערות הילד. מילות חיבה. "תגיד שלום לאבא!" "לא רוצה!" "תגיד שלום לאבא, לא יפה!" "לא רוצה!" "מה קרה? תגיד שלום!" "לא רוצה שלום, רוצה את אבא בבית!" דמעות. "תחזור מהר!" "עוזב את הכושיות באפריקה, אני מחכה לך!" האוטובוס נוסע. "אהבת אותך..." נסע. עוד כמה שניות. עומדים. מביטים. עוד רגע. זהו. "עוד חודש הוא יחזור, איזה חיים!" אנתה.

זהו מחזה חדש בישראל: הנערות נפרדות מאהוביהם היוצאים למלחמה במרחקים

למון אנשים. נשק על הכתף. תרמילים. שקיות. מיוודות. אנשים בחקי. צבא שלם עומד וממתין. עומדים. יושבים. שוכבים. חלקם ממתין, חלקם ניגוח. מעיין בעיתון. קורא מערבון או בלש. משחק שש-בש. שח או דמקה. קבוצות. קבוצות עומדים וממתנים. נמלהתעופה בלוד. מטוסים מביאים את החיילים מן החופשה, חזרה לבסיסים בדרום. משחו מזור בנוף הגברי הזה. בין כל החקי והנשק.

דמעות במסלול ההמדראה

נשות החיילים. חברותיהן. מבוגרות. צעירות. הרות. סתורות שיער. מסודרות. עומדות. אוחזות בידי החיילים. שניים חבוקים בפינה. שניים עומדים ומנשקים בלהט. שניים לוחשים סוד. נערה מלטפת שיער חברה. שניים נושקים לסעוט.

הלב מבקש להחזיר

האוטובוס כא. חיילים עומדים בתור, נדחקים, האור טובס מביאם למטוס. צפיפות. רבים על המקום. מן הצד משקיפים שניים, חבוקים חזק. למראה החיילים הנדחקים, מחייכים. הרווקים האלה... הווגות הרבים שבשטח אינם להוטים לחזור לבסיס. רק עכשיו חזרו מחופשה בת 24 שעות לאחר חודש ימים של מלחמה במידבר. הלב מבקש להמשיך ולחבק את האם, הרעיה, החברה. כולם מבקשים להמשיך לאחוז בנערה, מנסים לדחות את הנסיעה. עוד חמש דקות ועוד חמש דקות. "אני צריך לנסוע". "חכה רגע. מה בוער לך?" "בואי לא נהיה ילדים קטנים" מציגים את ה"קשוח", ונשארים עם הנערה... זהו. זמן ללכת. "מתי תבוא?" "אני לא יודע מותק". "בסדר, אבל מתי תחזור?" "לדונת, עוד לא נסעתי". קשה לזוז. קשה לעלות על האוטובוס. עולים, יורדים. שנית. "עוד רגע נתג, עוד רגע." מנשקים. עוד נשיקה. חזק. חזק. בכל הכוח. לא מרפים. לא מניחים לשניה. אי אפשר ללכת. "המפקד, אולי אני מחכה לאוטובוס הבא?" "אין סיכוי, תגמור כבר ותעלה". "איזה מפקד רשע!" "למה אתה כלי כך רע, המפקד?"

אני רוצה גבר בריא

הדלת נפגרת. אין יורדים לאחר סגירת הדלתות. בכלי. נשים דומעות. נושכות שפתיים. "תזוהר שלא יקרה לך כלום!" "אל תנסה להיות חכם!" "אל תנסה להיות גיבור, אני מחכה לך בבית..." אני רוצה גבר בריא... בכי.

בין השש-בש וסיפורי המלחמה. משהו שונה, בלתי-רגיל מרכז את כל הקשיחות המיתקבלת למראה חיילים.

נשים אוחזות בידי גברים

נשים. בין כל המוגי החיילים, נשים אוחזות בידי גברים. נושקות. חובקות, מביטות, משחקות בשיער, לוחשות. בוכיות.

אל המסלול פוסעים נערת החייל המלווה את חברה למסלול ההמדראה. זוג אופייני אחד מרבים הממלאים את המסוף במל-התעופה בלוד. בתמונה למטה: אלנבוגן דויד וחברתו זינגר רינה נושקים אחד לשני קודם לפרידה הארוכה שאין הם יודעים כמה זמן היא תיארך ומתי ישובו דויד ורינה לראות האחד את השניה.

יוסף ורינה צמח יושבים חבוקים לפני בוא המטוס שיקח את הבעל לבסיסו בדרום. רינה, הרה בחודש השמיני, חוששת מפני הפרידה הארוכה מן הבעל המנסה לעודדה.

השניים נשואים רק שנה אחת וחזרי חופשתו הראשונה של דויד לאחר חודש ימים של שהיה במידבר. מימין להם חיילי הממתין למטוס, מביט בזוג האוהב כשבעיניו קנאה.

דויד ויהודית ביסמוט באולם ההמתנה שבנמל התעופה יושבים דויד ויהודית. הפרידה קשה.

מניין של

מישמר הגבול

הרבה מעריצים יודעים בארץ הזאת מה הולך בין הזמר צביקה פיק לבין עיתונאית מעריב מירית שפיאור כבר המון שנים, ואת זה שהם אוהבים נורא. אבל מה שהם לא יודעים, ומה שאני רוצה לספר לכם, זה מה קרה אותם בימים האחרונים.

אז ככה: בפעם האחרונה שהם החליטו

החדשות האחרונות מגיעות בשמונה בערב. זה הוחלט. סוף-סוף.

מירי מחפשת מיקוה, להתקדש בו, ולאחר חיפוש טובים היא מוצאת כמה צדקניות שפותחות למענה את המקום ה"הוא" או היא מישהתה.

ועכשיו צריך חופה. מוצאים רב שמסכים. עכשיו צריך מניין. איפה מגרדים עשרה אנשים שיסכימו להתפלל יחד בשעת לילה מאוחרת? מארגנים כמה חברה מ'מישמר-הגבול, ואלה נרתמים למיבצע ב"נפש חפצה.

תלבושות מתאימות לא היו להם, אז צביקה בא עם חולצת-ההופעות שלו, ומירי עם שימלה משוק-הפישפשים. לא שזה

צביקה פיק
ליה ראשון

להתחתן, זה היה בתשיעי בחודש שעבר. אלא מאי? השטן סידר להם שפרצה מילי חמה. הם דוחים את התאריך ומחליטים שיתחתנו לפני שצביקה יצא עם פסטיבל הזמר לארה"ב. ועוד רצוי לדעת שמשי תתפיל הפסטיבל יצאו כבר ביום השני שעבר.

וככה הימים חולפים, ושום דבר לא קורה עדיין. אפילו יום ראשון מגיע ושום דבר לא זו, וגם שבע בערב של יום ראשון מגיעה, ועדיין דממת אלחוט.

מירית שפיאור
על החשבון

אומר משהו. אני חושבת שזה דווקא מקורי. כשהחופה נגמרה, ליוותה אותו מירי ל"נמל-התעופה, ולפני שאמרה לו שלום ארוך ארוך, ששה שבועות כימעט, לא שכחה הכלה הטרייה ללחוש שהוא עדיין חייב לה את הלילה הראשון של התתונה. תארו לכם.

אומרים דבר. דקה ועוד דקה. גבי לוקח אוויר ואומר "תשמע...". אז את כל מה שקורה אחר-כך, אתם כבר יודעים, אבל בכל זאת הוא רוצה להציע לה לצאת איתו הערב, אלא שלא יודע בדיוק לאן, כי הכל כליך חשוך, וחושך זה לא מה שצריך דווקא בערב הראשון. וחושך מכל זה דווקא בערב הוא צריך להופיע בביקעה לפני חיילים. הוא מתכונן כבר לנסיגה, בציפייה לימים מאירים יותר, אלא שאז מירי סוגרת את דרך-הנסיגה, ולא תאמינו — מזמינה עוד חברה לבלילי משותף ב"ביקעה. עוד חברה זה לא בדיוק מה שהוא תכנן, אבל מי יודע, אולי טובות השתים? נוסעים.

מה שקרה אחר-כך, קצת יותר עצוב. בדרך חזרה מן ההופעה מתהפכת המכונית לתוך ואדי, לא ברור בדיוק למה, ומירי וחברתה נפצעו. היחיד שיוצא ללא שריטה הוא האביר שבתבורה. ומאז: "כל יום, בין הופעה להופעה, אני סועד את מירי בחוליית בבית-חולים בירושלים." בתיאבון.

הדובר מדבר

אל לב הנערות

רק לפני ארבעה חודשים הוא קיבל את הגט, וכבר זה קרה לו שוב. מקורות מהימנים טוענים שהרומן בינו לבין ה"שוב" מתנהל בכל עוז מזה שש שנים.

משה אילת, דובר חברת אל על, ה' איש שעומד לנסוע רחוק-רחוק ולקבל שם את הנהלת המישרד, עם פקידה בכירה במשרד נסיעות בתל-אביב העונה, לא תמיד, לשם דליה שמינשנייק.

הם עשו את זה בדיוק באמצע המלחמה. אלא שבמקום חתונה עם אלפי מוזמנים, כמתוכנן, היו רק עשרה.

מה שמוכיח שבשביל להתחתן טוב לא מוכרחים לראות את זה המוני אנשים, וגם שאם אתה אוהב על באמת, אתה יכול לעשות את זה גם במלחמה. אפילו אם אתה עובד אל על.

משה אילת וכח"ל
כרטיס חינוס

המחומש הנצחי

קוטלר. כאשר גילה עודד, מצידו, את דבר הרומן. לפני חודשים אחדים, עוב את הכית. למרות אהבתו המסורסת אל תאומיו. אבל ליאורה נסעה לטייל באירופה, כש גדליה מונק בעיקבותיה. לאחר שבילו יחדיו בנעימים נסע צלע ב' ללונדון, אל צלע א', שהיא אשתו החוקית, בינתיים. ואחרי כל הטיול המייגע הוא חזר ארצה ומשרת היום בצנחנים.

עם בואה של רחל המשופצת לארץ יצטרכו, כנראה, צלעות המחומש העליו, לפתור סוף-סוף את הבעייה הגיאומטרית הסבוכה, כי בינתיים מסתבר שצלע ד',

גדליה כפר

הלא הוא עודד, אם אתם עוקבים אחרי, מנהל רומן פרטי משלו עם לא פחות ולא יותר מאשר צלע ה', שמתגלה כגבי מושבייק, אלמנתו של התעשיין הצעיר.

זה שאמר שהאשה נבראה מצלע, ניבא ולא ידע מה הוא מנבא. בעצם ימים אלה טופפה לה ארצה השתי קנית רחל רובסון, ששבה משהייה ממור שבת בלונדון. ומה שלונדון עשתה לה, לא היתם מאמינים. העלמה הפכה פאטאלית

עודד קוטלר וגבי מושבייק

לגמרי, עם חלתלים צמודים, עם תלבושות מתוך הזעקה האחרונה ועם ציפורניים ארוכות ומטופחות, לראשונה בחייה. אבל אין ספק שכשהגיעה צלע א', היא רחל, ללונדון, ידעה כבר על הרומן ש' התפתח בין צלע ב', הוא בעלה הטרי גדליה כפר (מי שהיה בעבר הלא-רחוק בעלה הקצר מאד של המשוררת-מחזאית מבקרת-סיפורית-ד"ר-לפילוסופיה דליה הרץ) לבין צלע ג', הלא היא ליאורה ריבלין, אשתו של הבמאי-שחקן עודד

מה שמדינה זו עושה

פיטר ג'יימס, הבמאי האנגלי המפורסם שביים את כטוב בעיניכם בלונדון, עומד להגיע!
מה הוא מחפש פה? את שימריית אור, בתו של המשורר יעקב אור-לנד, בעלת הבוטיק, המשוררת לעת-מצוא וגרושתו הטרייה של ורדי בן-יעקב, ואם לבת בת 5.
האהבה פורחת בקרב הסילון משני הצדדים גם יחד. האם הוא נושא בכליו גם טבעת ענגלגה?
או, זה כבר לא פשוט כלי-כך. כאן מתעוררות בעיות המולדת. היא כאן, רוחה כאן, נישמתה כאן, אצלו, אותו הדבר להיפך.
כשפיטר חושב על מקום-מגורים קבוע, ישראל אינה בדיוק המקום שהוא רואה. אולי, במיקרה, מפני שזה לא לפי הרמה שלו?
מי ינצח? לילות יגידו.

מחושך

לאור גדול

גבי שושן עומד בנמל-התעופה בלוד, ומחכה למטוס שיקח אותו להופעות בפני חיילים בדרום. הכל חשוך, אפלה מוחלטת. פתאום אורות עיניו. ומה כבר יכול להאיר את עיניו של גבי שושן, אם לא פצצה בלונדית לא-נורמלית?
הוא שם את העיניים האורות ישר עליה, ומחליט שזהו זה.

אחרי מאמץ עילאי, שלרשותו הוא מגייס את מיטב המוחות המבריקים בעיר; הוא מצליח להשיג את כתובתה של המאירה. כבר למחרת היום הוא מוצא עצמו מצל צל בדלת, שעליה באותיות מאירות השם **מירי עינבר**.

מביטים השניים זה בזה, מביטים ואינם

★ **הגננסטר** (סינמה 1, צרפת): מותחן המתרחש במלחמה צרפתית-אמריקאית כדוגמת "מזימה", אך הפעם שדה הקרב הוא פריס ולא לוס אנג'לס. מישל קונסטנטין מככב בתפקיד ראשי כמנהיג כנופיה קטנה בעולם התחתון הצרפתי. אחרי שב"מזימה" הוא מופיע גם כן אם כי בתפקיד קטן באותו עולם תחתון עצמו. כאן מסתיים הדימיון בין שני הסרטים כי הגננסטר של הבמאי סרז' לרואה רחוק מן היעלות הרצחנית של "מזימה". להיפך, כאן מנסים בדרך כלשהיא להגיע לאווירה אינטימית בתאור מוגזם כמו אחווה, ה' שוררת בין קונסטנטין לבין שותפיו לפשע (גורג' ז'רה ופיאר סאנטיני). הסיפור: פרקליט מושחת (אדולפו צ'לי) מאלץ את קונסטנטין ושותפיו לפרוץ כספת ולהוציא ממנה מסמכים חשובים, ובתוך כך ניתן על קצה המזלג רמז לבעיות כמו פשע נקי לעומת פשע מוזהם, או פושעים עם נשמה מול מכונות רצח.

הסיפור רחוק מלשכנע ושאלות רבות נשארות ללא מענה בסופו של הסרט אבל המיקצוענות של צוות ההסרטה ניכרת במעלותיו הקולנועיות של הסרט. המצלמה מתנועעת להפליא בעת מעמד המפתח של פריצת הכספת, יופיה של הכושר קאטי רוזייה מלטף את העין דרך זוויות הצילום המוצלחות, ועל הכל אפשר להעריך את מעלותיו הקולנועיות של השחקן הוותיק מישל קונסטנטין. הוא הדבר הקרוב ביותר שיש היום בצרפת ללי מרוין. הגננסטר הוא מותחן שכדאי להציץ בו גם אם איננו מושלם.

★ **נשיא עד הכוונת** (אלנבי, ארצות הברית) — נסיון דמיני להתנקש בחיי הנשיא דה-גול, מבויים ככישרון כה רב עלייז הבמאי פרד זינמן, עד שהציר פים יושבים בנשימה עצורה, למרות ש' ידוע לכולם כי דה-גול מת במיטתו, מוזיק' נה ולא מכדורי מתנקשים. מותח ומרתק. ★ **שחק אותה סם** (תכלת, אר' צות-הברית) — וודי אלן מגיש פארודיה על הגבר האמריקאי, שאינו יודע כיצד להתגבר על מבוכתו מול המין החלש, ו' מחפש עצה ועידוד בדמותו של האמפרי בוגארט. כמה מן הסצינות מצחיקות מאד. ★ **שלוש לירד** (צפון, צרפת) — פישעון צרפי, המתאר בפרטורות שוד בל' תיאפשרי, ועם זאת מתעכב בעיקר על הידידות המזורה הצומחת בין שני אנשים, המוצאים את עצמם מעורבים באותה ה' פרשה. רגיש ומותח גם יחד. ★ **הדראקון** (אסתר, ארצות-הב' רית) — קאראטון משוכלל מן הרגיל, אשר לצד התחרויות האקרובטיות וה' הופעות המרהיבות של ברוס לי המנוח, יש לו גם עלילה כלשהי, הנוגעת הפעם ברי' גול, פשע מאורגן ובעיות סוציאליות. אבל אל דאגה, זה לא מפריע למתגוששים. ★ **הבו נשים לסנאטור** (ב'יהודה, איטליה) — עוד אוסף של הזיות מיניות הפוקדות את לאנדו בואנקה, הפעם כפיר ליטיקאי שהתנזר יותר מדי מנשים, ומ' שום כך אינו יכול יותר להתאפק, והוא צובט כל עכוז שבהישג ידו.

ירושלים

★ **התפוז המיכאני** (ירושלים, אנגליה) — סטאנלי קובריק ביים סרט מדהים ומסמריש-יער, השואל שאלות חשודות על מהות היחסים בין אדם ורעהו בעולם המודרני, ומתאר בצבעים קודרים את העתיד הקרוב, בו תשלט האלימות בכל. ★ **התפשטות** (סמדר, ארצות-הברית) — יחסים בין הורים לילדים, בין הורים לבין עצמם ובין ילדים לבין עצמם, מתוארים ברגישות רבה ובחיבה אמיתית על-ידי היהודי הצ'כי קארל פורמן, המת' בונן באמריקה במבט רענן ושונה מן הרי' גיל.

חיפה

★ **המקצוענים** (אורה, ארצות-הברית) — מערכון מקצועי מאד, עם בורט לאנקסטר, ג'ק פאלאנס, רוברט דיאן ולי מארווין, מלא וגדוש פעילות ומספק עם זאת לשלוח כמה חיצים מורעלים ביחסי החוץ של אמריקה עם הארצות המפות' חות ובסוג העושה שהיא מגישה להם. ★ **המכונות שלי** (אורלי, צר' פת) — ז'אק טאטי בחר להציג בדרום את תרבות העולם על גלגלים, ותוך תיאור מסע מפרס לאמסטרדם, הוא קולט את כל הזוויות של הטבע האנושי, ומניח לי' צופים להתבונן במצחק בהם.

מלכה בלבו

"עדנה!לה, בחייך תביאי לי ענבים, אני רוצה לאכול קצת ענבים!"
"הוא בצום, ואסור לו לאכול שום דבר!"
מתריע פצוע השוכב ליד שימחה, ש' חזר מניתוח ברגלו.
עדנה גלעד מחייכת, ומבטיחה להשיג לו ענבים. הוא נרגע ונוזכר בתפוחים ה' נמצאים בארון שלו.
"יאללה, תקחי את התפוחים. ההורים שלי יתרגו אותי אם יראו שלא אכלתי!"
אני שונה תפוחים!"
לפני שסיים את המישפט כבר נגסה ב' בתפוח.
עדנה גלעד (22) איננה מתדבת אלמור' נית בבית-החולים. הפצועים שלה ידעו, כי בסוף ספטמבר השנה, זכתה בתואר "מלכת שבא" וסגנית מלכת-המים.

★ **בית-החולים** בצפון הארץ הגיעה עדנה כמתנדבת כבר בתחילת ימי הקרבות. "ידעתי, כי למקום מרוחק לא יגיעו הרבה מתנדבים. לכן עזבתי את

עדנה החובשת

המלאך עדנה עוזרת לפצוע ברגל למצוא חלקים להרכבת הליקופטר. למטה: עדנה יושבת על כיסא-גלגלים פנוי, וקוראת לפצוע קטנים נבחרים מספרו של יחזקאל המאירי, "משני עברי הרמה". ליד הפצוע, מהצד השני חברתו.

עדנה המלכה

תל-אביב ובאתי לעזור. העבודה התפרשה על הרבה שטחים.
זה התחיל בסידור מיטה, הכנת אוכל לפצועים, העברה לחדר-הניתוח, ושיחה ליד מיטת הפצוע. הרבה שיחות. הם תמיד חזרו אל ימי הקרבות, וסיפרו כי איו' זו הפעם הראשונה, ולא המיידע' כמה."

"לפעמים היו מבקשים, כי אשחק איתם בשח, דמקה וכל דבר אחר שיכול להשי' כיח את הכאבים. או לשבת ליד המיטות ולקשט להם במשך שעות את הגבסים.
"לא היו לנו שעות עבודה קבועות. ב' עצם עבדנו כל היום. בבוקר, כשהיינו מסדרות את המחלקה, רהצנו אותם בס' פוגיות והיה בא אדם שגילה, ותוך כדי עבודתו סיפר סיפורים ושמע מהם. היו ימים שהוא לא הגיע, או אחר, ואז אנח' נו היינו מגלחות אותם. זה נורא הצחק את החבר'יה."

היו לה רגעים פחות נעימים. היא טיפלה בחולה, אב לשני ילדים. היא הכירה אותו ואת משפחתו. "כשהאחות טיפלה בצניניות שהיו מחוברים לגופו, אני עמדי לידה. פתאום הוא הפסיק לנ' שום. קראתי לרופא. שקבע שהוא מת. הרופא ביקש ממני להוריד את הכרטיסיה שלו ולתייק אותו... אני הייתי בהלם. ב' אותו יום לא הייתי מסוגלת לעשות שום דבר."

★ **שה לה לדבר על המקרים האלה.**
"העיתונים מלאים בסיפורי הגבורה של הפצועים. פצוע קשה מכונס בתוך עצמו, אבל במשך הזמן הוא יוצא מ' דיכאון. אולי אפילו בזכות האווירה העליר' זה של "הוותיקים", או של אלה שכבר הסיימו עם מצבם החדש."
באמתחתה של עדנה יש הרבה סיפורים היתוליים של הפצועים. כמו סיפור ה' פיגמות הוורודות. "היו חסרים במחלקה פיגמות כחולות, ונתנו לגברים את הפי' ג'מות הוורודות של הילדות.
"היה בידור לא נורמלי במחלקה. מי שנכנס היה בטוח שזה חדרי-יולדות, כי הגבסים נראו ממרחק כמו תינוקות. ה' חברה' היו שואלים את האחיות: מתי יש ניקנ? איך מחליפים חיתולים לגס? או מה לעשות אם התינוק בוכה."
הם ידעו שאני אוהבת תפוחים, כי בכל פעם שראו אותי הייתי עם תפוח. אחרי שנפרדתי מהם, דאגו לבעיית התפר' חים. רצו לדעת איך אתגבר עליה. הבטח' תי לעבור את המשבר. כשקיבלו תפוח תמיד שאלו איפה עדנה. וכשראו אותי, שאלו איפה התפוח."

במחלקה כבר שכחו, כי היא רק סגנית מלכה. בשבילים היא מלכה. אמנם ללא כתר, אבל מלכת תפוחים במדים לבנים.

סמכו על קליאו

מצאה חדשה משגעת את אמריקה: קליאופטרה ג'ונס. היא גמישה כמו פיירבוקס, היא כושית כמו שאפט, היא שולטת בקאראטה כמו ברוס לי ונוסף לכל, היא גם סוכנת חשאית כמו ג'יימס בונד.

כך זה קרה. קליאופטרה ג'ונס סרט המוקדש להרפתקותיה של סוכנת חשאית אמריקאית, המעלה, מצד אחד, את שדות הפרג התורכיים באש, כדי לצמצם את

בפעולה

קליאופטרה ג'ונס, שילוב של יופי טבעי גובה (1.88) ושלטתה בכל סוגי ה' ספורט האפשריים, משכנעת את יריבתה, שלי וינטרס, בשפה גברית מובהקת.

האופיום, ומצד שני מנהלת קרבות-ראווה בשכונות-עוני אמריקאיות נגד שליחי ה' פשע המאורגן, קוצר הרבה יותר כסף משהושקעו בו.

אלא שבמיקרה, בכוונה תחילה או בטעות, מה שיצא מתחת כפיו של ג'ק סטארט (שעשה בין היתר, בעבר, את סלוטר) הוא קריקטורה של כל סרטי-הפעולה הכושניים, המציפים היום את השוק.

כבר בהתחלת הסרט מצפים לה רוצחים שכירים בנמלי-התעופה. היא מרימה רגל חטובה אחת, אחר כך את השנייה, מכה יבשה ביד שמאל, עוד אחת בימין, והרוצח חים נמלטים כל עוד נפשם בם. אחד קשוח במיוחד שולח יד אל האקדח שבחגורה. אבל קליאופטרה שולפת, במהירות שהיתה מסחררת אפילו את באק ג'ונס, והרוצח הקשוח נשלח לצוד בשדות-הצייד הנצחיים.

וכך זה נמשך, בקצב הולך וגובר, ברדיו פות מסחררות במכוניות, בתוך תעלות-ביוב ועל רציפי נמל, בבית-קברות למ' כוניות ישנות, בבניינים מטים לנפול או בבת-מלון מפוקפקים. בכל מקום לשם מגיעה קליאופטרה, נופלות חומות החטא, המושחתים באים על עונשם, והחלשים זוכים להגנה הנאותה.

מין אופנוע שכזה

איחוד מושלם של שנים מסמלי-המין של התקופה: סופר-אשה במחשוף שחום על גבי אופנוע-מירוץ. הגיבורה החדשה, קליאופטרה ג'ונס, המפגינה גמישות, שליטה בקאראטה, וידע של סוכנת-מודיעין, היא השחקנית תמרה דובסון, ילידת

רובע-עוני מבלטימור, שהתגלתה תחילה כדוגמנית מזהירה בזכות יופייה הטבעי. להבדיל מדוגמניות שחורות אחרות, לא שכחתי מעולם מי אני. מטבירה תמרה את הטיבות לכך שבחרה לשכלל את יופיה בלימודי נהיגה במכוניות-מרוץ ובאופנועים. קאראטה וקונגו-פו, וביססה את רוב עסקיה הכספיים במכון-יופי פרטי.

קליאופטרה היא גיבורה בת ימינו. היא מדברת בניב הכושי העממי ביותר, ללא זכר לאנגלית של אבא אבן. היא לובשת חולצות שקופות, היא מצוייה בכל מאבקי "הכוח השחור". היא לוחמת בסמים, ומעל הכל היא אשה.

התנועה לשיחרור המין החלש ודאי תשר מה, כי לא זו בלבד שקליאופטרה היא סופר-אשה שאין גבר יכול לעמוד בפניה, להלכה ולמעשה, אלא שאפילו הסופר נבל בסרט זה הוא אשה, שלי וינטרס, בדמות מאמי, בפארודיה רחבה על תפקיד בלארי מאמה שגילמה לפני זמן לא רב. וינטרס הוותיקה יורקת קללות, מלטפת בתאוה לסבית את עכוזי הפילגש התורנית, ומגיעה בסוף הסרט לעונש לו היא ראוייה. סמכו על קליאו.

אם זכה סרט זה להצלחה בארצות הברית, הרי יש לכך כמה סיבות. קודם כל קליאופטרה ג'ונס עצמה. שמה תמרה דובסון, היא דוגמנית כושית ידועה, שנבחרה מבין כמה מאות מועמדות לתפקיד, בעיקר בגלל הגובה המרשים (1.88 מ') המאפשר לה להסתכל על רוב הגברים בסרט מלמעלה. תמרה, ילידת שכונת-עוני בבלטימור, בעלת דיפלומטה בצויר-אופ'נה, מפעילה יחד עם אמה מכון-יופי מצי' לית, מקשטת כבר כמה שנים את דפיהם של ירחוני-אופנה מפורסמים.

ומאחר ולא רצתה לסמוך על היופי בלבד, למדה מישחק, ריקוד, סיף, פיתוח קול, בקיצור רכשה לעצמה את כל הנתונים הדרושים לפיתוח קאריירה. כך שבבוא קליאופטרה ג'ונס היא היתה מוכנה מכל הבחינות. קאראטה וקונגו-פו נהירים לה היטב, רכיבה על אופנוע מיי-רצים אינו מהווה בעייה. התלבושות ב' סרט, שהוכנו על-ידי ידיד, אחד המתכננים היותר מפורסמים ויותר מפורסמים של ניו-יורק, ג'ורג'יו דן ס'אנג'לו, והנראות כשילוב בין אופנה קארנבי לזו של שוכני ההרים בנפאל, ומי כמו דוגמנית-צמרת יודעת להבליט את כל מעלותיה?

קאראטה לנשים

קליאופטרה, (תמרה דובסון), לשעבר דוגמנית וציירת-אופנה, היום, כוכבת שבאופנה, מתכוננת לקבל פני שחקנית ותיקה, שלי וינטרס, בלהוט-קאראטה דרך רגליה הארוכות.

העולם הזה

סיפורה של הזמרת שזיעזעה את הארץ כאשר

השמיעה קללה מיזרחית

בשידור חי בטלוויזיה

עליזה קאשי

עליזה

המקלות

